

LA CONFEDERAZIUN EN FURMA CONCISA

2014

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Chanzlia federala ChF

La Confederaziun en furma concisa

Chara lectura, char lectur

L'ambassadura d'in pajais asiatic era pir in pèr emnas sco giast en Svizra. En la staziun principala da Turitg ha ella prendì il tren per Berna che partiva en paucas minutas. «Quai è bain il...!» En tutta prescha curriava il president da la Confederaziun da lez temp sventulond la cravatta vers il tren. Dus patratgs la sajan vegnids endament, ha manegià l'ambassadura observond la scena: «L'emprim: tge, il president da la Svizra va cun il tren? Il segund: il tren n'avess betg spetgà al president e fiss simplamain partì.» Duas chaussas inimaginablas en ses pajais.

Persunas estras che lavuran qua tar nus èn savens fascinadas da la politica svizra. Per il solit datti però er dumondas: co po funcziunar in sistem, en il qual il pievel ha ina tala pussanza? Ubain: tge fa quest sistem cun iniziativas dal pievel che paran difficilas d'implementar a prima vista? Da sclerir talas dumondas e da transmetter il sistem politic fa part da las incumbensas da la Chanzlia federala.

Diplomatas e diplomats da l'ester, ch'èn gia in tempet a Berna, èn savens surprais da chaussas che paran a nus evidentas, sco per exempel il president da la Confederaziun che prenda il tren. Ils giasts da l'ester fan dumondas fundamentalas: «Sch'il pievel è cunter in project, na chaschuna quai betg ina crisa statale?» Na, insumma betg, perquai ch'il pievel ha adina il dretg da participar regularmain a las decisiuns. Gia tar la proxima votaziun po mingina e mintgin puspè far quai.

La Chanzlia federala duai er infurmar e sclerir, pertge che las decisiuns politicas van pli plaun en Svizra en confrunt cun auters pajais. Entant che las decisiuns vegnan savens tratgas en ils pajais europeics a moda pli speditiva, va en Svizra tut in pau pli patgific. Noss sistem includa minoritads (p.ex. las regiuns linguisticas), tschertga l'equiliber (p.ex. tranter las citads ed il pajais) e garante-scha la participaziun (p.ex. dal pievel). Tut quai dovra dapli temp, ma recumpensescha cun valurs preziasas: stabilitad, cuntinuitad ed acceptanza dal pievel per la politica.

Vus tegnaiss en maun la brochura «La Confederaziun en furma concisa» che preschenta las instituziuns politicas da la Svizra. Mintg'onn vegn quella actualisada e publicada da la Chanzlia federala en collavuraziun cun ils departaments, cun ils tribunals e cun il parlament. Ils texts, las fotografias e las graficas infurmativas illustreschan l'interacziun necessaria sin ils differents plauns federals. La brochura è clera ed objectiva. Ella porscha er surpraisas. Savais Vus per exempel, tgi che verifitgescha en Svizra, sch'in meter mesira exact in meter? L'administraziun federala u pli precis l'Institut federal da metrologia (METAS). Sin pagina 54 pudais Vus leger dapli da quest tema.

Buna lectura!

Chanceliera federala Corina Casanova

Tge chatt'ins nua?

Intervista / Fatgs davart la Svizra

Intervista cun il president da la Confederaziun Didier Burkhalter

4

La populaziun

8

Las finanzas

9

Ilis muments decisivs en l'istorgia svizra

10

La democrazia svizra

12

La structura federalistica da la svizra

14

La democrazia directa sin plaun federal

16

Las quatter partidas cun ils pli bliers electurs ...

18

... e las ulteriuras set partidas en il parlament

20

Infurmaziuns actualas e detagliadas davart las autoritads svizras chattais Vos sin www.admin.ch. Davent da là maina la via tar las paginas d'internet dal Cussegl federal, dal Parlament, da l'administraziun federala e dal Tribunal federal.

Il parlament svizzer

22

La regenza svizra

38

La giudicativa

74

L'elecziun dals deputads

24

Il commembers dal Cussegl naziunal

26

**Il commembers del Cussegl
dals chantuns**

28

La lavur dal parlament

30

Las cumissiuns e delegaziuns

32

Las fracziuns

34

Il Servetschs dal parlament

35

La via ad ina nova lescha

36

Il Cussegl federal

40

**L'organizaziun da
l'administraziun federala**

42

La Chanzlia federala ChF

44

**Departament federal
d'affars externs DFAE**

46

**Departament federal
da l'intern DFI**

50

**Departament federal
da giustia e polizia DFGP**

54

**Departament federal da defensiu,
protecziun da la populaziun
e sport DDPS**

58

Departament federal da finanzas DFF

62

**Departament federal d'economia,
furmaziun e retschertga DEFR**

66

**Departament federal per ambient,
traffich, energia e comunicaziun DATEC**

70

Il Tribunal federal

**ed il tribunals d'emprima instanza
da la Confederaziun**

76

«Adina è insanua in toc Svizra en funcziun»

Signur president da la Confederaziun, tge signifitga quest uffizi per Vus?

El è per mai ina grond'onur. Las preparaziuns concretas per l'onn presidial èn vegnidas instradadas gia ditg gist uschè sco las preparaziuns per il presidi da la Svizra en l'OSCE, l'Organisaziun per la segirezza e la cooperaziun en l'Europa. La midada n'era perquai betg andetga, jau hai già peda da ma preparar internamain. Per sa fatschentar a fund cun il bainesser n'èsi gnanc temp. En emprima lingia pretenda il presidi dapli responsabladad e cun quai blier engaschament.

Nua mettais Vus prioritads en Voss onn presidial?

Nus avain elegi in simpel motiv principal per l'onn presidial: la Svizra ed il mund, respectivamain las relaziuns tranter la Svizra ed il mund. Questa tematica vegn actualmain discutada vivamain e quai è bun uschia. Nus vulessan dentant che la debatta fiss main ideologica e ch'ella vegniss fatga a maun da projects concrets. Giuventetgna, lavur ed avertezza èn las prioritads che nus vulain impunder per sclerir la posiziun da la Svizra. Tge èn sias responsabladads en il mund e co po ella contribuir per ameglierar las circumstanzas mundialas?

**«Noss pajais gioga ina rolla
particulara en il champ da la
facilitaziun e mediaziun»**

**Avais Vus sco cusseglier federal er gia
purtà decisiuns dal gremi che Vus persunalmain na sustegnevas betg?**

A l'entschatta èn las posiziuns savens magari divergentas, ma en la discussiun po mintga punct da vista vegnir explitgà. Las differentas posiziuns chattan suatientscha, bairnduras betg en moda cumpletta. En 99% dals cas pon las decisiuns dal Cussegl federal vegnir sustegnidas senza problems, gist perquai ch'el ha tshertgà la meglra soluziun che tegna quint uschè bain sco pussaivel dals differents puncts da vista. Ils commembers d'ina autoritad collegiala ston purtar las decisiuns dal collegi, er sche l'atgna posiziun è vegnida resguardada be parzialmain.

**Avant dus onns avais Vus midà dal
Departament da l'intern en il ministeri dals
affars externs. Essas Vus insacura s'enrichià
da questa midada e tge As plascha tar il
DFAE?**

Ils dus departaments èn fitg differents. Jau formulass quai uschia: igl è logic ch'ils locals interiurs d'ina chasa sa distinguan dals spazis externs. En general na lasch jau betg encrescher dal passà e ma concentresch sin mia incumbensa sco manader dal Departament federal d'affars externs. Il DFAE è in departament fitg interessant che sa volva cuntinuamentain enturn l'axa da la terra. En mes biro hai jau ina charta plitost in pau ord moda, ma adina anc impurtanta, cun differentas gluvas. Quellas mussan nua che la Svizra è tut represchentada. Adina è insanua in toc Svizra en funcziun e quai sent'ins en il DFAE.

**Tge cas han dà da pensar a Vus il pli fitg en
ils davos dus onns sco chau dal DFAE?**

Areguard la lavur è quai cler il svilup cuntinuand dal dossier d'Europa. Persunalmain m'han preoccupadas zunt las grevas circumstanzas da vita d'uffants e da giuvenils che jau hai inscuntrà sin mes viadis a l'ester en l'Africa u en Columbia. Perquai sun jau cuntent ch'il departament ha ils meds correspundents per meglierar almain in pau la situaziun alarmanta.

**Nua mettais Vus ils accents sco minister
dals affars externs? Tge rolla astga giugar
la Svizra en la politica mundiala?**

La Svizra sto en mintga cas giugar ina rolla. Noss pajais gioga p.ex. ina rolla particulara en il champ da la facilitaziun e mediaziun. Geneva è in lieu cun in'aura tut speziala. Là sent'ins che decisiuns da reconciliaziun e pass che empermettan dapli segirezza èn sin buna via da vegnir realisads. Nus vulain cuntinuar cun la tradiziun da las grondas conferenzas a Geneva, siond ch'ina prioritad da nossa politica exteriura è da pussibilitar in dialog internaziunal. Ord vista strategica focussain nus ils pajais limitrofs, l'UE, ma er ils novs pajais industrials. Nus essan conscients da nossa responsabladad envers las sfidas globalas sco la midada dal clima, la migraziun, la sanadad, etc.

«Saja quai in um u
ina dunna, l'essen-
zial è il potenzial»

La diplomazia svizra fa effect (tractativas davart l'Iran, conferenza da la Siria a Geneva). Tge rolla avais Vus sco minister dals affars externs?

Igl è lavur cuminaivla. L'incumbensa dal Cussegl federal e spezialmain dal schef dal DFAE è en emprima lingua da stabilir ils contacts. I sa tracta da stgaffir in clima uman per discutir avertamain las pussaivladads d'ina collavuraziun ubain da prender tut las mesiras pussaivlas per chattar ina soluziun politica sin plaun internaziunal. Il DFAE metta a disposiziun sias cumpetenzas sin tut ils nivels per ch'ils partenaris da tractativas sa sentian bain en Svizra. L'aspect che tut funcziuneschia bain en Svizra è perquai fitg impurtant e m'è vegnì confermà pli d'ina giada. Ils negoziaders n'èn betg distratgs e pon uschè sa concentrar plainamain sin las tractativas.

Enstagl da la regulaziun da quota che vegn instruida en la furmaziun diplomatica, en il Concours diplomatique, dais Vus precedenza a la prestaziun maximala. Pertge?

(riend) Sche jau observass la regulaziun da quota tar ils schurnalists, n'avess jau betg pudì retschaiver a Vus. Igl è fitg simpel: per il servetsch diplomatic duvrain nus quellas persunas che han las megras qualificaziuns. Il dumber da quellas e quels che han l'intenziun da far ina carriera diplomatica è mintg'on grond. Il 2013 èn s'inscrits per la scolaziun – jau crai schizunt per l'emprima giada en l'istorgia – dapli dunnas che umens. D'entrar en il servetsch diplomatic, signifitga ch'ins sto esser perencltg da deditgar la carriera a la Confederaziun, als interess da la Svizra ed er da surpigliar responsabladad. Saja quai in um u ina dunna, l'essential è il potenzial da las candidatas e dals candidats. Quest aspect è decisiv tar la seleziun.

Il 2014 presidiai Vus er l'Organisaziun per la segirezza e la collavuraziun en l'Europa OSCE. N'è la chargia da lavur betg memia gronda?

I dat oravant tut blera lavur organisatorica. La chargia da lavur è tschertamain gronda, ma er la schanza. L'avantatg dad esser a medem temp il president da la Confederaziun ed il president da l'OSCE renda pli simpel d'establiir ils contacts cun ils schefs dals stadis. Tant per la Svizra sco er per l'OSCE po quai avair in effect positiv.

Tge projects vulais Vus realisar quest on sco president da l'OSCE?

Sco per il presidi da la Confederaziun, dedtgain nus er a l'OSCE in tema principal: «Construir ina communitad da segirezza che serve a l'uman». Perquai avain nus definì 10 projects. In da quels pertutga ils giuvens creschids sco Vus. Igl è previs che mintgamai ina represchentanta u in represchentant dals 57 pajais da l'OSCE vegnan a fundar ina uschenumnada OSCE da la giuventetgna e vegnan a definir in program d'acziun. Jau sper che quel vegnia lura discutà a la conferenza da ministers a Basilea il december.

«Jau spetg effectivamain tut da la giuventetgna, ma jau sun er pront da m'engaschar per ella e per ses avegnir»

Vus menziunais quant impurtant ch'igl è che er la giuventetgna vegnia integrada en l'OSCE. Tge spetgais Vus da nus en general?

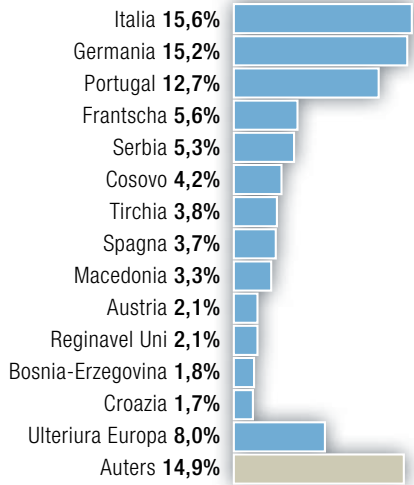
Enorm bler, (ria) fitg bler. Nus na faschain betg politica per il mument. Las decisiuns d'ina regenza han consequenzas a lunga vista e pon esser decisivas per la giuventetgna. Las giuvnas ed ils giuvens che s'engaschan en differents champs, ma na s'interessan betg particularmain per las decisiuns politicas, n'èn betg adina conscients da quai. Da la giuventetgna hai jau grondas aspectativas e sun persvadì ch'ella stuess atgnamain chapir il meglier, co che las decisiuns impurtantas politicas che la Svizra tira, influenzeschan lur libertad e lur valurs futuras. Jau spetg effectivamain tut da la giuventetgna, ma jau sun er pront da m'engaschar per ella e per ses avegnir.

.....
L'intervista cun il president da la Confederaziun Didier Burkhalter han fatg Pauline Robert e Nicole Emch che studegian relaziuns internaziunalas a l'Universitad da Genevra.

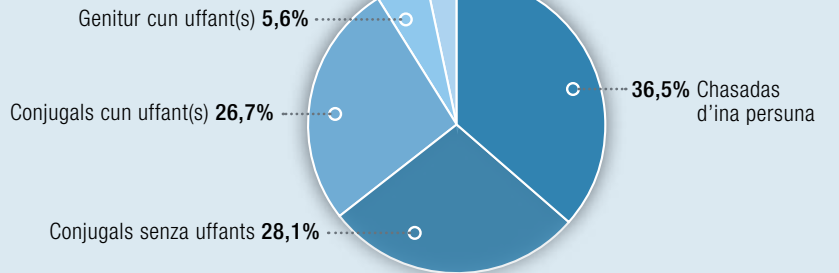

La populaziun

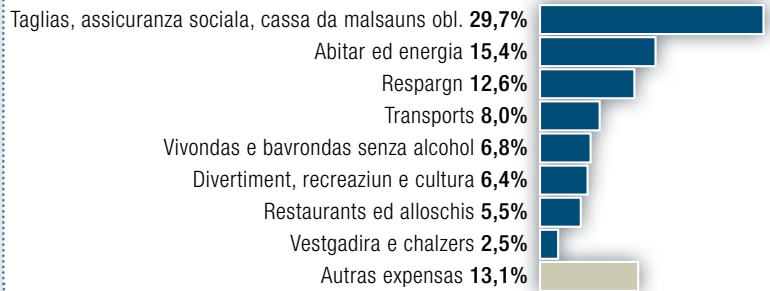
Persunas da l'exteriur (tenor pajais da derivanza)

Grondezza da las chasadas

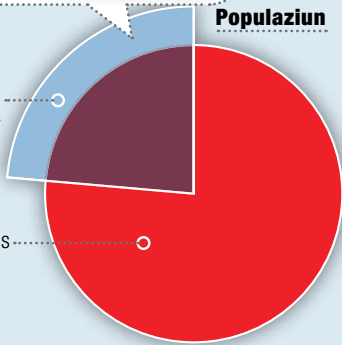
Expensas per il tegnairchasa

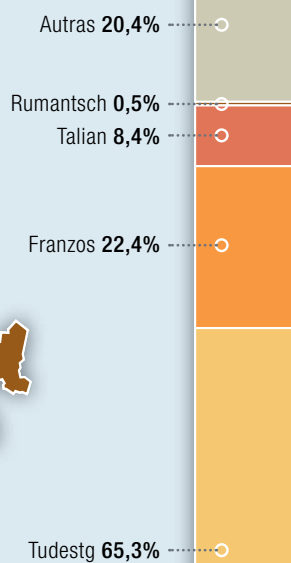
Populaziun

da quels 1 869 969 persunas da l'exteriur

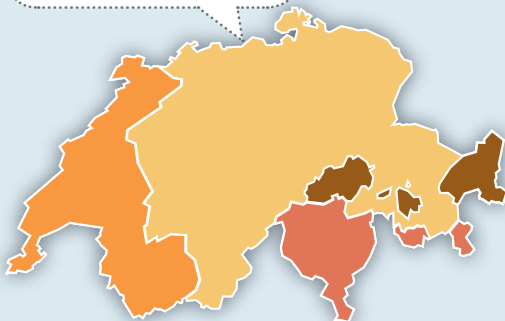
8 039 060 abitants

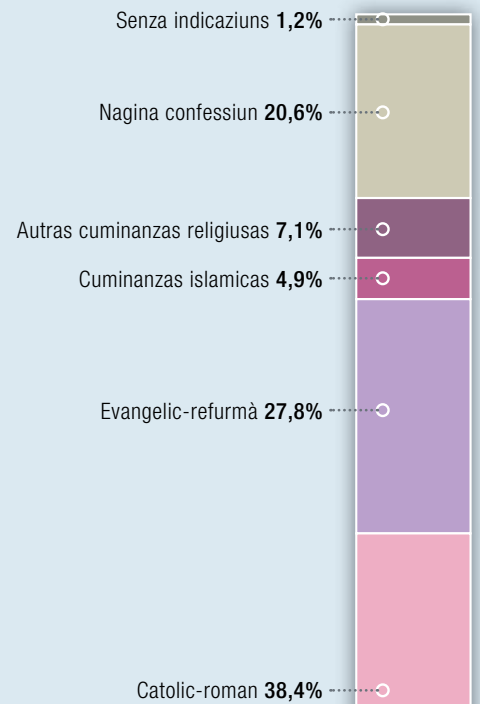
Linguas

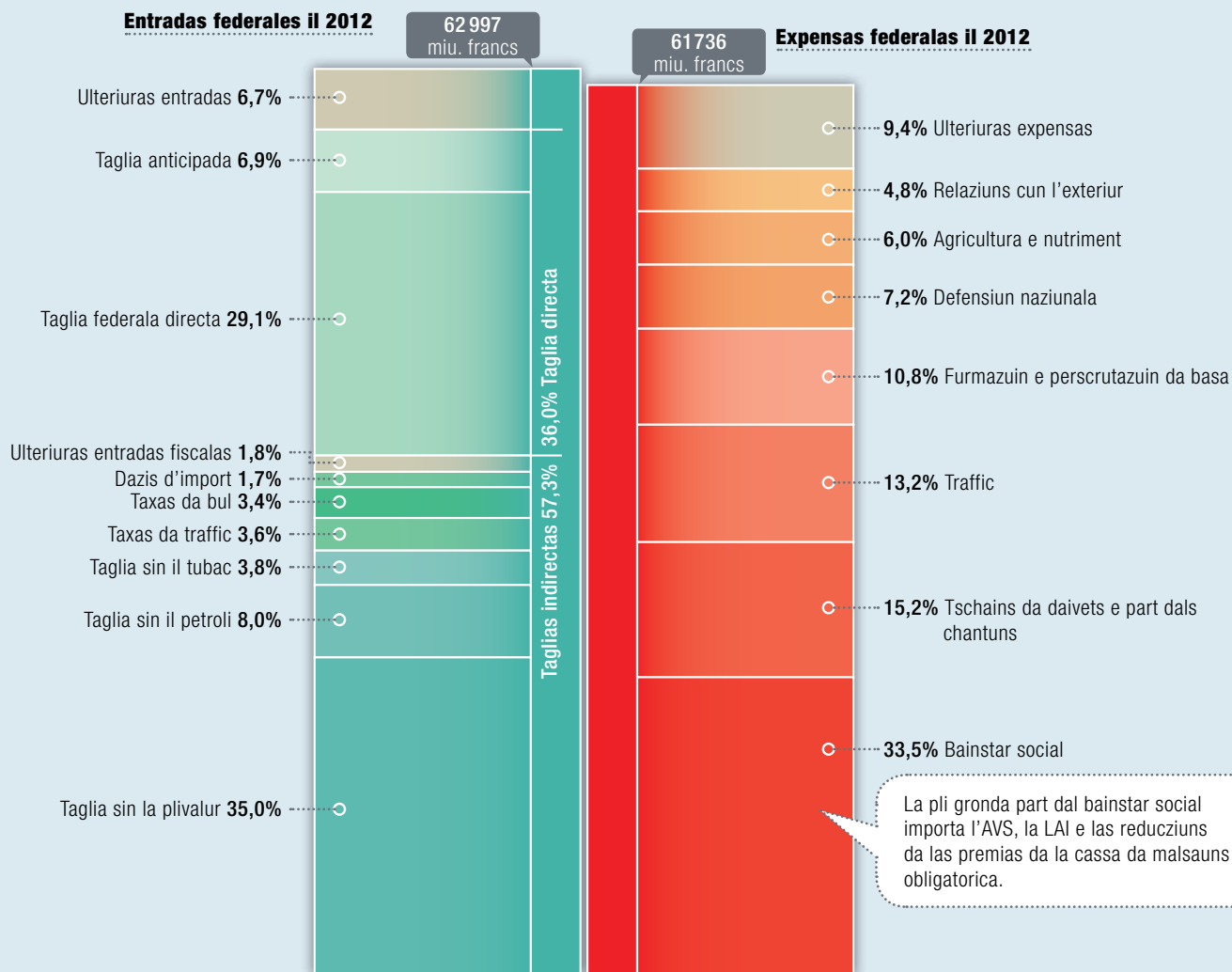
Lingua principala da la majoritad da la populaziun (pliras respostas pussaivlas).

Religiuns

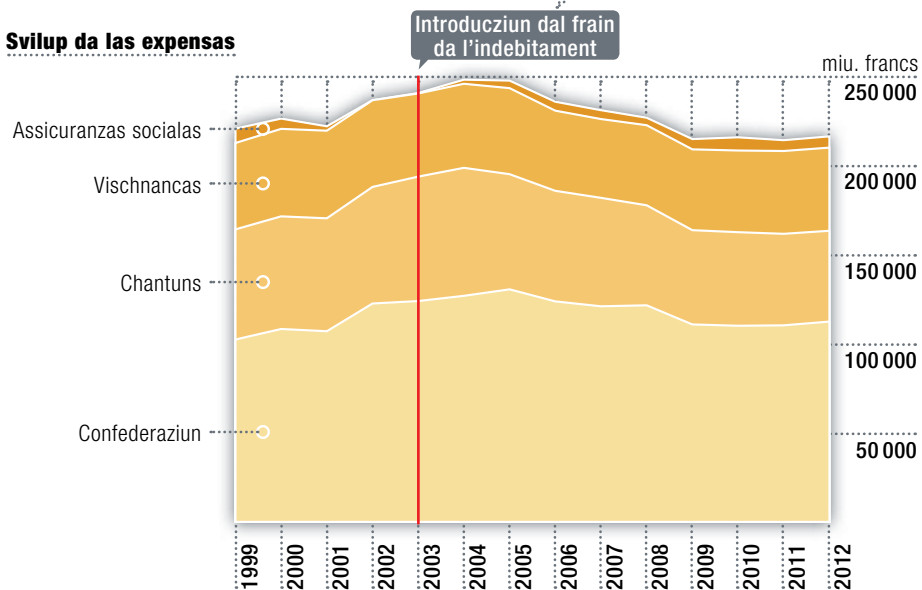

Las finanzas

Il frain da l'indebitament impegna la Confederaziun a tegnair l'equiliber tranter las entradas e las expensas er sur il ciclus conjuntural or.

Svilup da las expensas

Ils muments decisivs en l'istorgia svizra

La Svizra è ord vista territoriala la figlia dal Congress da Vienna (1815) ed ord vista politica la figlia da la Constituziun federala dal 1848. Il minz da la Veglia Confederaziun eterogena furmavan ils tredesch chantuns, als quals regordan anc oz las stailas a l'ur dal tschincun. La federaziun da stadis è sa sviluppada en il decurs dals onns 1798 fin 1848, ch'eran plain guerras e crisas, ed è daventada in stadi federal. Dapi lura è creschidas las cumpetenzas da la Confederaziun, ils dretgs dal pievel e la diversidad politica en moda considerabla.

1291 Il Patg federal: l'entschatta

L'entschatta d'avust dal 1291 fan Uri, Sviz e Sutsilvania in patg che vegn confirmà l'onn 1315 per garantir la pasch. En il decurs dals tschientaners crescha la Confederaziun. A medem temp acquistan ils chantuns regiuns sutta messas. Fin il 1513 consista la Confederaziun or dals uschenumnads XIII chantuns.

1525 La reformaziun: separaziun confes-siunala

La reformaziun, che ha lieu il 1523 a Turitg, en ulteriurs lieus e finalmain il 1536 a Genevra, chaschuna la separaziun da la Svizra en chantuns catolics ed en chantuns reformads che sa cumbattan fin il 1712 quatter giadas en ina guerra.

1648 La Pasch da Vestfalia: la Svizra daventa suverana tenor il dretg internaziun-al

Suenter la Guerra da trent'onns (1618–48) vegn proclamada en la Pasch da Vestfalia la «suveranità cumplaina» per la Confederaziun.

1798–1803 La Republica helvetica: stadi central cun chantuns independents

In'armada franzosa conquista la Svizra il 1798. Il directori franzos dictescha ina constituziun unitara per la Republica helvetica che sa basa teoreticamain sin l'egualità giuridica, la suveranità dal pievel e la separaziun da las pussanzas, ma en realità sin la forza da las armas. Sco stadi satellit da la Frantscha è la Republi-

ca helvetica sfurzada da renunziar a la suveranità. La Svizra daventa in champ da battaglia.

1803 L'Acta da mediaziun: ils chantuns daventan puspè stadis

Napoleun restabilescha la Confederaziun dals XIII chantuns tras l'Acta da mediaziun agiungend anc sis ulteriurs chantuns. La Confederaziun sa cumpona ussa da deschnov chantuns che han mintgin in'atgna constituziun, sutta messa ad ina constituziun federala comunabla.

1815 Il Contract costituziunel federal: ils chantuns survegnan anc pliras cumpetenzas

Suenter la sconfitta da Napoleun cunter la coaliziun europeica restituescha la Confederaziun las relaziuns cun il Vallais, Neuchâtel e Genevra. Ella consista ussa da 22 chantuns. Il Contract costituziunel federal dal 1815 surdat las cumpetenzas dal stadi als chantuns. La Confederaziun resta dentant responsabla per la politica da segirezza.

1815 Il Congress da Vienna: ils cunfins naziunals vegnan fixads

L'onn 1815 vegn reconuschida la neutralità da la Svizra e sia integrità territoriala sin plaun internaziunel. Ils cunfins naziunals e chantunals dad oz vegnan per gronda part fixads (cun excepziun dal chantun Giura furmà dal 1979).

1847–48 La Guerra dal Sonderbund: guerra civila en il context da la reforma

Dapi il 1822 daventan ils chantuns pli liberals e radicals. Lur opiniuns davart la dumonda, co che la Confederaziun duai vegnir reformada, divergeschan cun quellas

«Unus pro omnibus. Omnes pro uno» (In per tuts e tuts per in): Il tetg da valder da l'entrada en l'edifizi dal parlament simbolicescha l'interacziun da la Confederaziun e dals chantuns, uschia sco ch'ella è vegnida fixada en la Constituziun federala dal 1848. Funtauna: www.parlament.ch

dals chantuns da Lucerna, Uri, Sviz, Sutsilvania, Zug, Friburg e Vallais che refusan in tala. La furmazion d'in Sonderbund tranter quests set chantuns catolics-conservativs provochescha l'onn 1847 ina guerra.

1848 La Constituziun federala: stadi federal cun dretgs democratics

Il pievel accepta la Constituziun federala ed approvescha cun quai il stadi federal modern. El conceda als burgais (mo umens) differents dretgs e libertads, p.ex. il dretg d'eleger e da vuschar u la libertad da pressa e da religiun. Sin plaun federal vegn introduci, tenor exempel american, il sistem da duas chombras cun in Cussegl naziunal ed in Cussegl dals chantuns che elegian il Cussegl federal. Intgins secturs vegnan centralisads. La Svizra sa transfurma plaunsieu en in spazi giuridic ed economic unitar.

1874 La revisiun totala da la Constituziun federala: ils dretgs dal pievel vegnan extendids

La revisiun da la Constituziun federala dal 1874 renda pli numerusas las incumbensas da la Confederaziun ed augmenta ils dretgs democratics. Ella dat al pievel svizzer dus ulteriurs instruments per influenzar la politica sin plaun federal: il 1874 vegn introduci il referendum ed il 1891 l'iniziativa dal pievel. L'onn 1891 vegn elegi en il Cussegl federal Josef Zemp, per l'emprima giada in represchentant dals catolic-conservativs (oz PCD); l'emprim pass vers la democrazia da concordanza è fatg.

Fin dal 19avel tschientaner: la furmazion da las partidas politicas

Las gruppaziuns politicas s'organiseschan en partidas: fundaziun da la Partida so-

cialdemocratica (PS) dal 1988, fundaziun da la Partida liberaldemocratica (PLD) dal 1894, fundaziun da la Partida conservativa populara (oz Partida cristiandemocratica PCD) dal 1912 e fundaziun da la Partida dals purs, mastergnants e burgais (oz Partida populara svizra PPS) dal 1917–18.

1914–18 L'Emprima Guerra mundiala, Revoluziun russa: terren favuraivel per las ideas socialisticas

Durant l'Emprima Guerra mundiala è sa pegiurada la situaziun da la gronda part da la populaziun. La paupradad e la dischocupaziun sco er las ideas socialisticas da la Revoluziun russa provocheschan il 1918 ina chauma naziunala. L'onn 1919 vegn elegi per l'emprima giada il Cussegl naziunal en la procedura da proporz. Quest fatg avra ulteriuras portas per la democrazia da concordanza (vesair paginas 40–41).

1939–45 La Segunda Guerra mundiala: il Cussegl federal survegn dapi pussanza

En la Segunda Guerra mundiala na vegn la Svizra betg attatgada e tutga tar las paucas democrazias sin il continent che funcziuneschan anc. Il parlament deleghescha competenzas, che tutgan normalmain tar las incumbensas dal parlament, al Cussegl federal. L'onn 1943 vegn elegi l'emprim socialdemocrat en la Regenza federala.

1959 Il Cussegl federal consista da quatter partidas

Suenter las elecziuns dal Cussegl federal il 1959 sa cumpona la Regenza federala da represchentants da las quatter partidas principalas: 2 da la PLD, 2 da la PCD, 2 da la PS, 1 da la PPS. Questa constellaziun cuzza fin il 2003 («Furmla magica»).

1971 Introducziun dal dretg da votar da las dunnas

Sin plaun naziunal survegnan las dunnas il 1971 il dretg da votar e d'eleger. En intginas vischnancas e chantuns avevan umens e dunnas gia avant ils medems dretgs politics.

1999 La revisiun totala da la Constituziun federala

La nova Constituziun federala suttastritga la collavuraziun collegiala tranter la Confederaziun ed ils chantuns, fixescha la precedenza dal dretg federal avant il dretg chantunal oppost ed integrescha pli ferm las vischnancas.

2000 La decisiun dal pievel a favur d'ina cunvegna cun l'UE

Cun in resultat da 67% gea decida la populaziun svizra a favur da las cunvegns bilaterals tranter la Svizra e l'Uniuin Europeica (UE). Las cunvegns entran il 2002 fin il 2004 en vigur. Ellas mettan la basa per l'access vicendaivel al martgà e per la collavuraziun en ils secturs retschertga, segirtad, asil, ambient e cultura.

2002 Gea a l'adesiun a l'ONU

L'onn 2002 voteschan il pievel ed ils chantuns a favur da l'adesiun a l'Organisaziun da las Naziuns Unidas (ONU). Dapi lura s'engascha la Svizra sco commembra cumplaina ed en moda activa en l'organisaziun mundiala.

LA LIBERTAD DA LAS MEDIAS

La democrazia svizra

Tge dumondas fa il schurnalist a la politica? Tge notescha il schurnalist per l'artitgel en gassetta u per las novitads en la rait? Ils temas politics èn savens complexs. Qua infurmescha per exempel la ministra da las finanzas Eveline Widmer-Schlumpf davart la strategia da la piazza da finanzas dal Cussegl federal. Igl è l'incumbensa da las collavuraturas e dals collavuratur da medias da preparar las infurmaziuns en moda ch'ellas èn enclegentaivlas per las aspectaturas e per ils lecturs.

La libertad da las medias è francada en la Constituziun federala. En la democrazia giogan medias libras ed independentas ina rolla decisiva.

Rapports actuals e fundads contribueschan ad infurmar davart ils temas e las personas politics. La democrazia directa ha oravant tut basegn da burgais ch'èn al current ed er capabels da sa furmar in'opiniun: duas fin trais giadas l'onn voteschan els davart dumondas specificas e mintga quatter onns elegian els in nov parlament. Latiers daventan las medias sco intermediaturas adina pli impurtantas. La politica na vegn oz plivivida mo en occurrenz electoralas u radunanzas communalas, ella è part da noss mintgadi e vegn transmesa indirectamain tras la televisiun, tras il radio, tras las gassetas e tras las medias en la rait.

2396 plus 26 è tuttina sco 1

La Svizra è in stadi federalistic, en il qual la Confederaziun, ils chantuns e las vischnancas partan la pussanza politica. Ils chantuns e las vischnancas disponan da competenzas considerablas ed han lur atgnas funtaunas d'entradas. Cur ch'i vegnan tratgas decisiuns che pertutgan l'entir pajais, èn ils chantuns trasora involvids. Il federalissem renda pussibel da reunir la diversità en in sistem unitar. Per la Svizra cun sias quatter regiuns linguisticas e sias grondas differenzas geograficas è quai in'impurtanta premissa per la convivenza.

2396 vischnancas

La pli pitschna unitad politica en Svizra è la vischnanca. Actualmain datti 2396 da quellas. Lur dumber sa reducescha dentant continuadamain, perquai che surtut las pli pitschnas fusiuneschan per pudair ademplir meglier las incumbensas.

Var in tschintgavel da las vischnancas ha in agen parlament – surtut las citads; quatter tschintgavels enonuschan percenter anc la decisiun democratica directa a las radunanzas communalas. A quellas pon participar tut las abitantas ed ils abitants cun dretg da votar. Quai vul dir ch'il pievel na sa lascha betg represchentar da deputads, mabain prenda sez las decisiuns ed elegia l'executiva. Sper las incumbensas affidadas ad ellas da la Confederaziun e da lur chantun, sco manar il register d'abitants u garantir la protezzion civila, han las vischnancas er atgnas competenzas sin differents secturs: la scola, il champ social, il provediment d'energia, la construcziun da vias, la planisaziun locala, las taglias, etc. Questas incumbensas adempleschan ellas per gronda part a moda autonoma.

Davart il grad d'autonomia da las vischnancas decidan ils singuls chantuns – perquai po el variar ferm d'in chantun a l'auter.

26 chantuns

La proxima unitad politica pli gronda èn ils chantuns. Els èn ils stadis oriunds ch'èn sa reunids il 1848 a la Confederaziun ed han delegà a quella ina part da lur suveranità. In'exceptiun represchenta il chantun Giura, l'unic ch'è vegnì fundà pir en il 20avel tschientaner: il 1979 è el sa separà dal chantun Berna.

Tenor la Constituziun federala han tut ils chantuns ils medems dretgs, ed en la cumparegliaziun internaziunala disponan els d'ina gronda suveranità en plirs secturs. La sanadad publica, la furmaziun e la cultura èn intgins da quels champs politics, en ils quals els han ina gronda libertad d'agir.

Mintga chantun ha in'atgna constituziun, in agen parlament, in'atgna regenza ed atgnas dretgiras.

Il dumber da deputads en ils parlaments variescha tranter 50 e 180. Tuts vegnan elegids dal pievel – en la gronda part dals chantuns tenor il sistem da proporz.

Er las regenzas chantunalas vegnan elegidas dapertut dal pievel, il pli savens tenor il sistem da maiorz.

La democrazia directa en furma dal cumin exista mo anc en l'Appenzell Dadens ed en la Glaruna. En tut ils auters chantuns votescha il pievel per corrispondenza u a l'urna.

La separaziun da las pussanzas

Per evitar l'abus da la pussanza attribuescha la Svizra la legislativa (elavuraziun da las leschas), l'executiva (execuziun da las leschas) e la giudicativa (administraziun giudiziala) a trais autoritads differentas ed independentas ina da l'autra. Quai vul dir che nagin na dastga appartegnair a medem temp a pli ch'ina da las trais autoritads federalas - al parlament, a la regenza ed a la dretgira suprema.

1 Confederaziun

«Confederaziun» è la denominaziun svizra per il stadi federal. L'abbreviazion CH per la Svizra deriva dal term latin uffizial «Confoederatio Helvetica». Confoederatio vul dir «alleanza» e Helvetica sa referescha als Helvets celtics che abitavan avant circa 2000 onns en il territori da la Svizra odierna.

La Svizra è sa sviluppada sur passa set tschientaners, a partir da l'alleanza dals trais chantuns originars Uri, Sviz e Sylvania, al stadi federal dad oz che collia ils differents interess dals singuls chantuns cun ils interess generals dal pajais.

La Confederaziun è cumpetenta en tut ils secturs affidads ad ella tras la Constituziun federala: la politica exteriura e la politica da segirezza, la duana, il sistem monetar, la legislaziun applitgbla sin champ naziunal e la defensiu.

Las incumbensas che n'èn betg attribuidas expressivamain a la Confederaziun stattan en la cumpetenza dals chantuns.

Tgi elegia tgi?

En Svizra è il pievel il suveran

Il pievel svizzer è tenor la Constituziun federala il suveran dal pajais, damai l'istanza politica suprema. Il suveran cumpiglia tut las dunnas ed ils umens creschids cun dretg da burgais svizzer – quai èn bundant 5,2 milliuns burgais e burgais – e correspunda a bunamain dus terzs da la populaziun. Ils Svizzers sut 18 onns ed ils esters n'han nagins dretgs politics sin plaun federal.

Il pievel elegia ...

... il parlament: la legislativa

Il parlament svizzer, la pussanza legislativa dal stadi, ha duas chombras: il Cussegl naziunal represchenta l'entira populaziun dal pajais ed il Cussegl dals chantuns ils 26 chantuns; ensemen furman els l'Assamblea federala.

> paginas 22–37

Il parlament elegia ...

... la regenza: l'executiva

La regenza svizra sa cumpona dals set comembers dal Cussegl federal sco er da la cancelliera federala u dal cancellier federal che vegnan elegids da l'Assamblea federala per quatter onns.

> paginas 38–73

... la dretgira suprema: la giudicativa

La giurisdicziun suprema en Svizra stat en la cumpetenza dal Tribunal federal a Losanna ed a Lucerna sco er dals trais tribunals d'emprima istanza: il Tribunal penal federal a Bellinzona, il Tribunal administrativ federal ed il Tribunal federal da patentas a Son Gagl. > paginas 74–79

... il procuratur public federal

La Procura publica federala è cumpetenta per l'inquisiziun e l'accusaziun da delicts ch'èn drizzads cunter la Confederaziun u che pertutgan fermamain ils interess da quella. Delicts suttamess a la giurisdicziun federala èn p.ex. il spionadi, delicts en connex cun material explosiv u material radioactiv e delicts uffizials commess d'employads federals.

In pievel cun blers dretgs

En strusch in auter stadi na po il pievel participar uschè fermamain a las decisiuns politicas sco en Svizra. La lunga tradiziun democratica, la dimensiun modesta ed il dumber d'abitants relativamain pitschen, ma er l'auta quota d'alfabetisaziun ed ina purschida da medias multifara èn decisivas per il funcziunament da questa furma da stadi particulara. Sin plaun federal han las Svizras ed ils Svizzers ils suandants dretgs politics:

Il dretg d'eleger

Cumular, panaschar e stritgar

Mintga quatter onns elegia il pievel ils 200 commembers dal Cussegl naziunal. Tut las Svizras ed ils Svizzers sur 18 onns han il dretg da votar activ e passiv. Quai vul dir ch'els pon eleger ed er sezs vegnir elegids. Ils emploiads da l'administraziun federala ston, sch'els vegnan elegids, sa decider per lur piazza u per il mandat.

En ils chantuns cun pli ch'ina sedia en il Cussegl naziunal han ils votants pliras pussaivladads per eleger la deputada u il deputà giavischè.

Els pon scriver sin ina glista vida ils nums da lur candidatas e candidats preferids. Els pon inoltrar ina glista prestampada cun ils nums da las candidatas e dals candidats d'ina singula partida – u modifitgar questa glista. Per modifitgar la glista datti trais metodas lubidas, las qualas èn er cumbinablas: els pon stritgar ils nums; els als pon panaschar resp. maschadar, quai vul dir integrar nums d'autras glistas.

Ultra da quai pon els cumular candidatas e candidats, quai vul dir scriver lur nums duas giadas sin ina glista. Las partidas pon er sezzas metter duas giadas il num dals candidats sin la glista (ma betg pli savens), damai «precumular» per augmentar lur schanza da vegnir elegids.

Er sche las elecziuns dal Cussegl dals chantuns n'èn betg regladas sin plaun federal, èn tuttina tut ils chantuns sa decidids per l'elecziun tras il pievel. Tut ils 246 commembers da l'Assamblea federala vegnan damai elegids directamain da las burgaisas e dals burgais.

Il dretg da votar

In med per sa far udir

Tut las Svizras ed ils Svizzers che han accumulì 18 onns e n'èn betg sut tutela pervi da malsogna u flaiveltezza mentala, han il dretg da votar.

Per regla han las votantas ed ils votants quatter giadas ad onn la pussaivladad da s'exprimer davart dumondas da la politica federala. En media pon els approvar u refuser mintgamai trais fin quatter fatschentas; en cas excepziunals dentant er passa il dubel. La populaziun po votar davart iniziativas dal pievel e referendums: il referendum è obligatoric per tut las midadas da la Constituziun sco er per l'adesiun da la Svizra a tshertas organisaziuns internaziunalas. En quests cas è ina votaziun dal pievel damai obligatorica. Per ch'in tal project vegnia approvà dovri la maiortad dubla: la maiortad dal pievel (maiortad da las vuschs valaivlas en l'entir pajais) e la maiortad dals chantuns (maiortad dals chantuns, en ils quals ils votants han acceptà il project).

Leschas, modifitgadas u novas, e sumegliants conclus dal parlament sco er tshertas convegnas internaziunalas vegnan mo sutmessas a la votaziun dal pievel, sche quai vegn pretendì cun il referendum facultativ. Per approvar in tal project tanscha la maiortad dal pievel.

Midadas da la Constituziun

> **referendum obligatoric**

Midadas da leschas

> **referendum facultativ**

Il dretg da petizium vala per tut las personas, pia betg mo per las burgaisas ed ils burgais cun dretg da votar: mintgin ha il dretg da sa drizzar en scrit a las autoritads cun dumondas, propostas e reclamaziuns. Las autoritads èn obligadas da prender enconuschientscha da las petiziuns; era sch'i n'è betg obligatoric da responder ad ellas. En la pratica vegnan dentant tut las petiziuns tractadas e respundidas. Mintga activitad dal stadi po esser l'object d'ina petizium.

Il dretg d'iniziativa

In med per sa far valair

Las burgaisas ed ils burgais pon pretender ina decisiun dal pievel davart ina midada u ina cumplettaziun da la Constituziun federala proponida dad els. Cuntrari a la pratica en ils chantuns, n'èsi sin plaun federal betg pussaivel da pretender ina nova lescha u ina midada d'ina lescha gia existenta.

Per che l'iniziativa dal pievel saja valaivla, èsi necessari da rimnar entaifer 18 mais las suttascripziuns da 100 000 personas cun dretg da votar.

L'iniziativa dal pievel po vegnir formulada sco proposta generala u – quai ch'è bler pli savens il cas – sco text cumplettamain redigì, uschia ch'il parlament e la regenza n'al pon betg pli modifitgar. Mintgant reageschan las autoritads cun ina cuntraproposta directa pli moderada sin in'iniziativa inoltrada, sperond che quella vegnia plitost acceptada dal pievel e dals chantuns. Dapi il 1987 permetta il dubel gea en las votaziuns davart iniciativas dal pievel d'approvar tant l'iniziativa sco er la cuntraproposta; cun ina dumonda da tagl vegn alura erui tgenin dals dus texts che entra en vigur, en cas che tuts dus cuntanschan la maioritad dal pievel e dals chantuns.

Las iniciativas dal pievel valan sco il motor da la democrazia directa, perquai ch'ellas na vegnan betg lantschadas dal parlament, mabain da las burgaisas e dals burgais.

Iniziativa:

Temp da rimnada maximal:

> 18 mais

Suttascripziuns necessarias:

> 100 000

Il dretg da referendum

In med per dir «na»

Il pievel ha il dretg da s'exprimer davart decisiuns prendidas dal parlament.

Las leschas federalas, ils conclus federali e tsherts contracts internaziunals èn suttamess al referendum facultativ. Quai vul dir ch'els vegnan decidids a l'urna, sche 50 000 burgaisas e burgais pretendan quai. Las suttascripziuns ston esser avant maun entaifer

100 dis sunter la publicaziun dal decret. Il dretg da referendum è ina sort da veto che retardescha il process politic cun bloccar las midadas decisas dal parlament u da la regenza u cun tardivar lur effect. Perquai vegn il dretg da referendum savens

considerà sco frain en il maun dal pievel.

Ma el contribuescha er a la concordanza: el sforza numnadamain il parlament d'integrar uschè blers circuls da personas interessadas sco pussaivel en la discussiun davart novas leschas u midadas da lescha e da chattar uschia in cumpromiss ch'è acceptabel per ina maioritad, cunter il qual nagin na lantscha pli tard in referendum facultativ.

Referendum:

Temp da rimnada maximal:

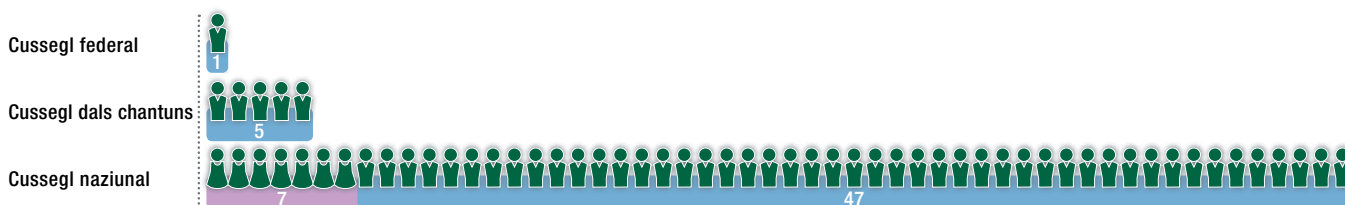
> 100 dis

Suttascripziuns necessarias:

> 50 000

Las quatter partidas cun ils pli blers electurs...

Las partidas èn gruppaziuns politicas da personas cun differentas visiuns dal mund, dal stadi, da la societad e da l'economia, etc. Ellas èn intermediaturas tranter il pievel e las instituziuns statalas e perquai indispensablas per ina democrazia. La cuntrada politica svizra è uschè multifara sco il pajais sez. Sin las suandantas paginas sa preschentan las indesch partidas represchentadas en il parlament.

PPS Partida populara svizra

President da la partida:
Toni Brunner, cusseglier nazional

90 000 commembers
fundada il 1917

www.svp.ch

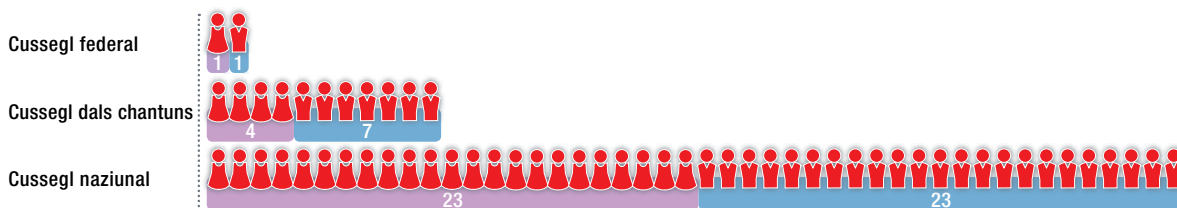
«La Partida populara svizra è naschida il 1971 or da la Partida da purs, mastergnants e burgais. Cun ina quota d'electurs da 26,6% è ella la pli ferma partida svizra e represchenta 648 675 votantas e votants.

La PPS s'engascha consequentamain per ina Svizra autonoma e neutrala e cunter l'adesiun zuppada a l'UE. Las crisas da finanzas e d'indebitament en Europa mussan l'impurtanza d'in stadi efficient cun finanzas saunas, taglias bassas ed ina gronda segirezza giuridica per garantir in lieu da finanzas competitiv cun plazzas da lavur segiras. L'immigraziun en noss pajais na sa controlla betg plida sasez. Immigrants da l'UE stgatschan en diversas branschas las lavurantas ed ils lavurants indigens e da stadis terzs. Quai metta sut squitsch anc dapli noss sistem social. In'auta quota da criminalitad tar las personas estras e l'abus en il sector d'asil

èn oz ina realitad. Per promover la segirezza pretenda la PPS perquai il repatriament consequent d'immigrants criminals ed il rinforzament dal dretg penal.

Cun questa politica clera basada sin valurs burgaisas vul la PPS garantir en noss pajais il bainstar, las plazzas da lavur ed in avegnir segir en libertad.

En las elecziuns dal Cussegl federal dals 14 da december 2011 ha il parlament reelegì il cusseglier federal Ueli Maurer da la PPS, ma el n'ha betg resguardà la pretensiun giustifitgada da la partida d'avair dus sez en la regenza. Installond uschia ina coaliziun dal center sanester han ins manchentà la schanza da garantir ina stabilitad politica a lunga vista.»

PSS Partida socialdemocratica da la Svizra

President da la partida:
Christian Levrat, cusseglier dals chantuns

33 000 commembers
fundada il 1888

www.spschweiz.ch

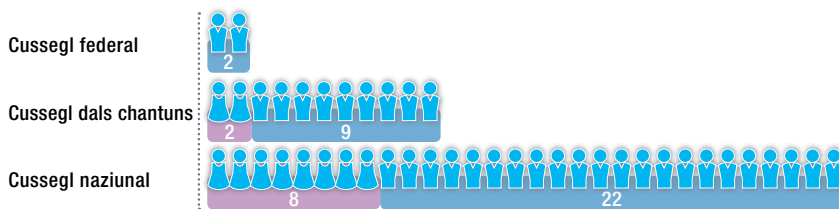
«La fermezza dal pievel sa mesira vi dal bainstar dals flavel», stat en nossa Constituziun federala. La PSS è persuadida che quai constat. Nus ans engascham per ina societad che permetta a mintgin da sa sviluppar libramain. Ina societad che porscha dentant er ina rait che porta tut quels ch'èn periclitads da dar tranter giu.

La PSS vul promover in'economia che serva als umans e betg il cuntrari. I n'è betg mo l'etascha superiura che contribuescha al success d'ina interpresa. Tgi che lavura en la Svizra ritga, duess pudair viver da ses salari. Cas cuntrari sutmineschon ils salaris nungiustifitgads dals milliunaris la coesiun en la societad. Nus essan persuadids che nus rivain pli lunsch, sch'i na guarda betg mintgin mo per sasez.

La Svizra ha ina rait sociala solida e bunas structures publicas. La PSS ha contribuì bler a quest fatg. Senza la PSS na dessi per exem-

pel nagina AVS, nagina assicuranza da maternitad, nagin dretg da votar per las dunnas. Ma nus n'essan betg anc cuntents cun quai che nus avain cuntanschì.

Nus essan persuadids che la Svizra po daventar pli gista, pli innovativa e pli progressiva. La polluziun da l'ambient ed il midament dal clima periclitescan noss planet e nossa Svizra. Mo promovend consequentamain las energias regenerablas pudain nus proteger noss ambient e stgaffir plazzas da lavur duravlas ed innovativas. Mo ans engaschond per la furmaziun e l'integrasiun, pudain nus avrir perspectivas ed impedir la dischoccupaziun. Mo investind en cooperativas d'abitar pudain nus evitar la speculaziun cun il terren e garantir abitaziuns pajablas. En ina frasa: la PSS vul far ina politica per tuts e betg mo per paucs.»

PLD PLD.Ils Liberals

President da la partida:
Philipp Müller, cusseglier nazional

120 000 commembers
fundada il 1894; fusiun il 2009

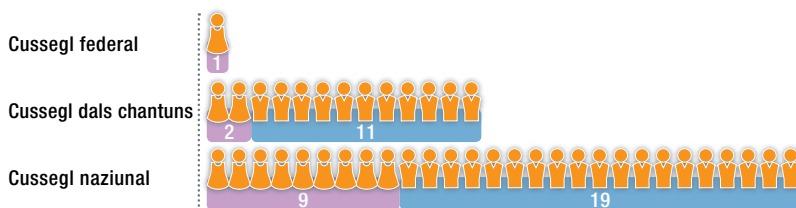
www.fdp.ch

«La PLD.Ils Liberals cumbatta per la libertad e l'atgna responsabladad da las burgaisas e dals burgais: mintgin duess pudair prender sez en maun sia vita. Il stadi porscha in rom garantind la segirezza da la populaziun, ina scolaziun excellenta ed in'infrastructura moderna. Didier Burkhalter e Johann Schneider-Amman èn las forzas liberalas en il Cussegl federal. Nus vulain:

- **Plazzas da lavur segiras:** la PLD pretenda che tut las persunas en Svizra hajan in perspectiva. Oravant tut signifitga quai ina piazza da lavur. Plazzas da lavur na generescha betg la politica, mabain in grond dumber d'interpresas pitschnas, mesaunas e grondas. Nus ans engaschain per la Svizra sco piazza da lavur e da finanzas. Nus dumandain meglras scolas, pli autas taxas, la defaisa da las cunvegns bilaterals ed in dretg da lavur liberal. Il sustegn per la libra circulaziun da persunas duai vegnir rinfor-

zà cun ina politica da migraziun severa ma gista, cun optimar l'infrastructura e cun promover las dunnas e persunas pli veglias en il mund da lavur.

- **Assicuranzas socialas saunas:** las assicuranzas per invaliditad e cunter la dischoccupaziun han gia accumulà debits da milliardas. L'AVS è periclitada dal medem destin. Quai stuain nus impedir! Perquai dovri reformar en tut las ovras socialas da la Confederaziun ed en las cassas da pensiun, per che nossas rentas sajan garantidas er en l'avegnir.
- **Damain birocrazia.** La birocrazia absurda cun sias undas da paragrafs e scumonds limitescha nossa libertad e chaschuna custs annuals da milliardas per las interpresas pitschnas e mesaunas. L'atgna iniziativa ed il spiert interpretider vegnan impedids. Nus Liberals vulain reglas simplas e proceduras spertas.»

PCD Partida cristiandemocratica

President da la partida:
Christophe Darbellay, cusseglier nazional

100 000 commembers
fundada il 1912

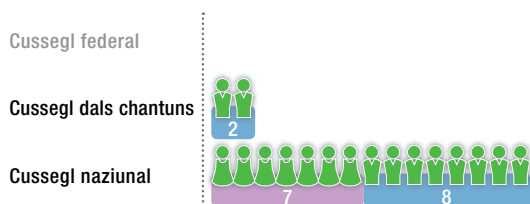
www.cvp.ch

«La PCD focusescha sia politica sin las famiglias e la classa media. Sco partida economica cun valurs liberal-socialas s'engascha ella per chattar in equiliber tranter l'individui e la societad, tranter l'atgna responsabladad e la solidaritad. Ella concepescha la convivenza tenor in maletg cristian da l'uman e da la societad. La PCD defenda la segirezza interna ed externa da noss pajais. En il Cussegl federal è ella represchentada cun Doris Leuthard, la scheffa dal Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun. Ils quatter accents principals da la PCD:

- **Las famiglias:** ellas èn la basa da noss cuminesser e dovran perquai bunas cundiziuns generalas, tranter auter pussaivladads da cumbinar la professiun e la famiglia, taglias bassas ed ina buna basa finanziaria.

- **L'economia:** nus creain e segirain plazzas da lavur e garantin il bainstar entras l'innovaziun. Per promover il martgà svizzer, l'economia ed il sector da finanzas en Svizra ans engaschain nus per taglias attractivas, infrastructures da qualitat ed in aut nivel da furmaziun.
- **La segirezza sociala:** la PCD considerescha sco gronda sfida dals proxims onns da segirar e financiar duravlamain las ovras socialas da la Svizra. Nus cumbattain per quella cun reformas adattadas, senza augments u reducciuns nunrealisticas.
- **La politica da l'ambient:** la conservaziun da la creaziun e damai er ina politica duravla dal clima e da l'ambient èn dapi ditg pitgas centralas da la politica da la PCD. Nus ans engaschain per cumbinar l'ecologia e l'economia.»

... e las ulteriuras set partidas en il parlament

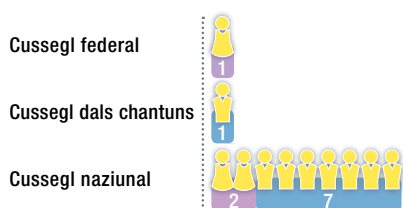

Ils Verds Partida ecologica svizra

Copresidentas da la partida: cusseglieras naziunalas 7 500 commembers www.gruene.ch
Adèle Thorens Goumaz / Regula Rytz fundada il 1983

«La Partida ecologica (Ils Verds) è al tschintgavel rang da las grondas partidas en Chasa federala. En 25 dals 26 chantuns èn Ils Verds preschents. En diesch chantuns ed en numerusas citads e vischnancas èn Ils Verds represchentads en las autoritads. Els s'engaschan per in diever conscient da las resursas naturalas, per ina meglra qualidad da vita e per ina Svizra toleranta ed averta vers il mund. Ils Verds promovon soluziuns a lunga vista e favuriseschan la qualidad e la diversitad. Per la legislatura dal 2011 fin il 2015 èn lur finamiras: l'aboliziun sperta e climaticamain raschunai- vla da l'energia atomara ed in'economia verda. En connex cun tut- tas duas tematicas han Ils Verds inoltrà l'atun 2012 iniziativa dal pievel. La fracziun verda vegn er a s'engaschar per in traffic public pajabel, per pajas gistas e cunter novs aviuns militar.»

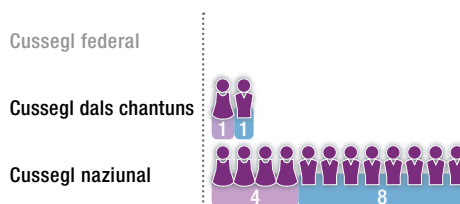

PBD Partida burgais-democratica

President da la partida: 6 500 commembers www.bdp.info
Martin Landolt, cusseglier naziunal fundada il 2008

«La PBD è stada ina da las victuras da las elecziuns federa- las l'october 2011 ed ha cuntanschì subit 5,4 pertschient da las vuschs. Ella è ina partida burgaisa moderna che tegna quint dals svilups socials e da las sfidas ecologicas senza bandunar perquai tut las valurs conservativas ch'èn sia basa. La PBD vul promover ina politica economica responsabla, ina planisaziun dal territori a lunga vista ed ina politica da segirezza credibla. Il pli impurtant èn soluziuns concretas. La PBD è la pli giuvna partida en il Cussegl federal, nua ch'ella vegn represchentada dad Eveline Widmer-Schlumpf.»

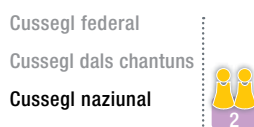

pvl Partida verd-liberala

President da la partida: 3 800 commembers www.grunliberale.ch
Martin Bäuml, cusseglier naziunal fundada il 2007

«In ambient intact furma nossa basa da viver. Ils Verd libe- rals vulan mantegnair in mund senza lieus contaminads, per che er las generaziuns futuras possian giudair la vita. Latiers tutgan er finanzas ed ovras socialas saunas. Il stadi na duai betg accumular debits e duai sa concentrar sin sias incumbensas principalas. Cun- diziuns da basa raschunai- vlas procuran per in martgà che funczi- na. L'engaschament persunal, l'iniziativa, il senn da responsabla- dad e la solidaritad èn las pitgas principalas d'ina societad liberala e ston vegnir sustegnidas en la medema furma sco in sistem da furmaziun d'auta qualitat.»

PEV Partida evangelica svizra

President da la partida: 4 600 commembers www.evppev.ch
Heiner Studer fundada il 1919

«La PEV è ina forza fidada che s'engascha dapi il 1919 per ina Svizra preziusa nua ch'ins po viver bain. Sin la basa da va- lurs cristianas sco la responsabladad, la giustia e la durabilitad s'engascha la PEV sco partida dal center per ina politica objecti- va ed efectiva che serva al bainstar da tut ils umans. Ella è bain represchentada en ils parlaments chantunals cun passa 40 man- dats. La PEV vul sustegnair las famiglias, mantegnair la creaziun, reducir debits e segirar las assicuranzas socialas. Ella pretenda in'economia che tracta bain ils umans e las resursas, ina solida- ritad cun umans dischavantagiads e la protecziun da la vita um- ana.»

Cussegl federal
Cussegl dals chantuns
Cussegl nazional

Lega Lega dei Ticinesi

Coordinatur: **Attilio Bignasca** 1 500 commembers www.lega-dei-ticinesi.ch
fundada il 1991

«Lavur e segirezza: las regiuns da cunfin, oravant tut il Tessin, pajan char per la libra circulaziun da persunas. Il pievel ha da far frunt ad ina criminalitad importada che daventa pli e pli molestusa. Nus vulain che la Svizra survegnia puspè la controlla sur da l'immigraziun. Il trafic da cunfinaris sto pudair vegnir limità.

Indipendenza: la globalisaziun economica e politica indeblescha la Svizra, sch'ella n'è betg buna da sa far valair e mantegnair l'indipendenza e la libertad en in'Europa fragmentada.

Mobilitad: la sanaziun planisada dal tunnel dal Gottard en ils proxims onns ha la consequenza indispensabla ch'i vegnia construi in segund tunnel senza augmentar la capacitad.»

Cussegl federal
Cussegl dals chantuns
Cussegl nazional

MCR Moviment burgais romand

President da la partida: **Roger Golay**, cusseglier nazional 1 500 commembers www.mouvement-citoyens-romand.ch
fundada il 2005

«Nus na stain ni a dretga ni a sanestra, nus ans engaschain per ina politica sociala, per in'economia ferma e per ina perfetga segirezza publica. Nus essan per ina cassa da malsauns unitara e pretendain ina revisiun da las convegnas bilaterals. Nus essan cunter la concurrenza europeica e cunter las undas da cunfinaris da l'Europa vischinanta. Nus vulain proteger las lavurantas ed ils lavurants en Svizra. Nus vulain ina Svizra autonoma e suverana. Perquai avain nus fundà il Moviment burgais romand e la Federaziun tetgala dals moviments burgais dals pajais da las Alps.»

Cussegl federal
Cussegl dals chantuns
Cussegl nazional

PCS Sursilvania Partida cristiansociala Sursilvania

President da la partida: **Walter Wyrch** 250 commembers www.csp-ow.ch
fundada il 1956

«La PCS Sursilvania è ina partida activa mo en quel chantun. Ella n'ha nagins lioms a nivel federal ed è dapi sia fundaziun represchentada en la regenza dal chantun. A questa partida appartegnan cusseglieras communalas e cussegliers communalas da la maioritad da las vischnancas, actualmain er il president da la chapitala chantunala. En il cussegl legislativ chantunal è ella represchentada cun otg mandats ed in'atgna fracziun. Ella è er represchentada en tut las dretgiras chantunalas. Sia politica s'orientescha tenor las valurs da l'etica sociala cristiana, ella s'engascha per in'economia sauna, per ina vaira solidaritad cun ils pli flaivels e per in ambient intact.»

LA LEGISLATIVA: IL CUSSEGL NAZIUNAL ED IL CUSSEGL DALS CHANTUNS

Il parlament svizzer

Grond travasch en Chasa federala. Mintg'onn al di da la festa naziunala avra il parlament sias portas al public. Tuttas e tuts èn bainvegnids e blers sun viaggiads a Berna per fufragnar almain per ina giada aria federala. Il prim d'avust dattan las presidentas ed ils presidents dad omadus cussegls pled e fatg a lur dumondas. L'onn 2013 han surpiglià questa incumbensa tradiziunala la presidenta dal Cussegl naziunal Maya Graf ed il president dal Cussegl dals chantuns Filippo Lombardi. Er quest onn vegnan els ad esser da la partida il di da la festa naziunala en Chasa federala. Ils politichers prendan serius las dumondas da las burgaisas e dals burgais, perquai ch'il suveran

è il schef il pli aut dal parlament. Regularmain pon las votantas ed ils votants exprimer a l'urna, sch'els èn perencletgs cun las decisiuns da la legislativa u betg. Per cas che la politica s'allontanescha dals problems dal pievel, vegn bain spert la quittance. Dal rest, en la sala dal Cussegl naziunal ston las parlamentaras ed ils parlamentaris pudair s'encleger vicendaivlamain. Sche Vus guardais bain, vesais che intginas persunas portan uregliers: las debattas da la Chombra gronda vegnan translataidas simultanain en las linguas uffizialas – cuntrari a quellas dal Cussegl dals chantuns.

Las duas vias en il parlament

La Svizra ha in parlament da duas chombras che furman ensemen l'Assamblea federala. Il Cussegl naziunal represchenta l'entira populaziun da la Svizra, il Cussegl dals chantuns represchenta ils chantuns. La structura dal stadi sa basa damai sin dus princip: il princip democratic che conceda a mintga persuna cun dretg da votar la medema impurtanza, ed il princip federalistic che metta tut ils chantuns sin il medem stgalim. Il pievel elegia directamain omadus cussegls: il Cussegl naziunal tenor reglas federalas ed il Cussegl dals chantuns a basa da differentas disposiziuns chantunalas.

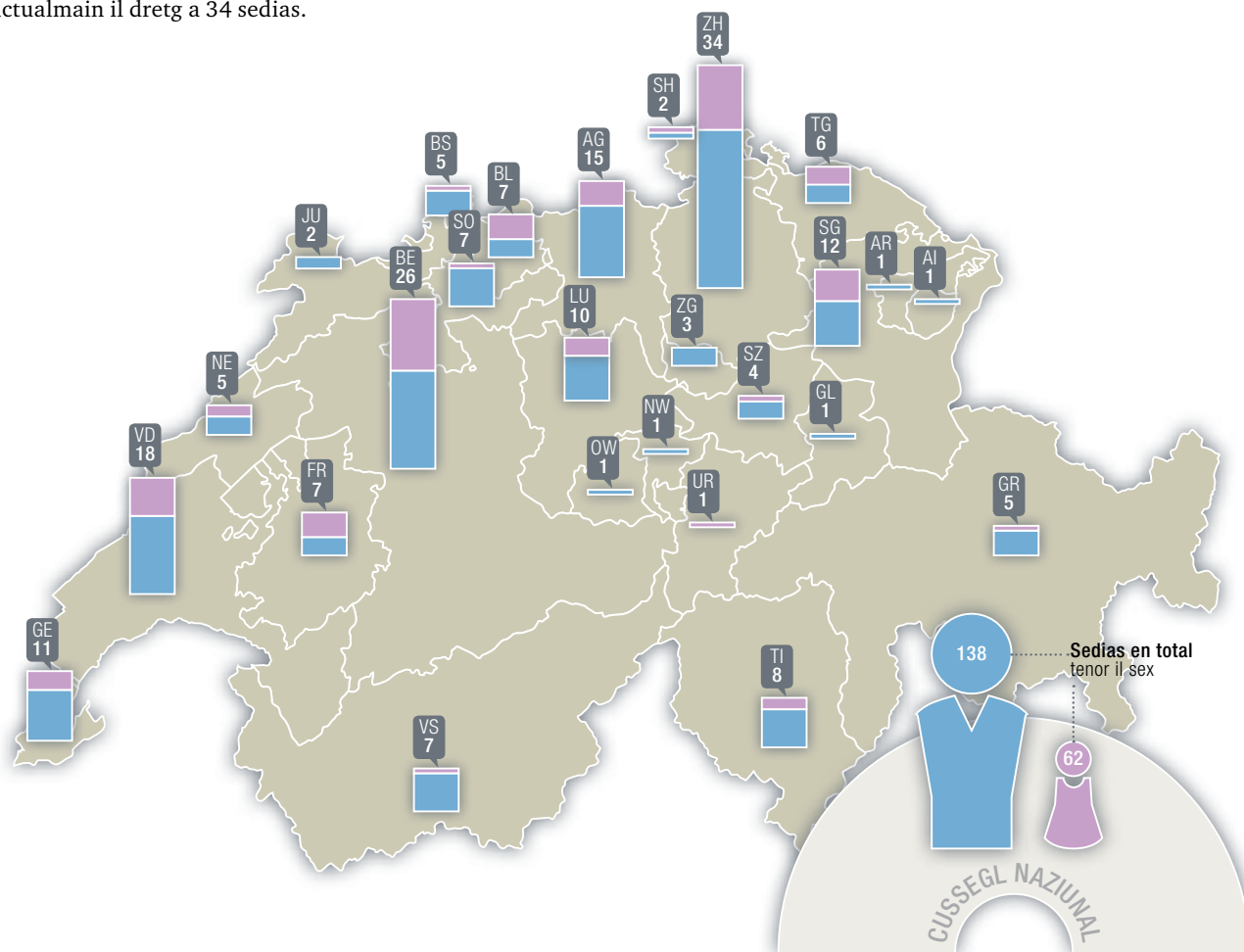
Il pievel è represchentà en il Cussegl naziunal

La Chombra gronda ha 200 sedias. Il dumber da deputadas e deputads d'in chantun sa drizza tenor la populaziun dal chantun: uschia represchenta in commember dal Cussegl naziunal var 40 000 abitantas ed abitants.

Cunquai che la Constituziun federala garantescha a mintga chantun ina sedia, trametta er il chantun Appenzell Dadens, che dumbra mo stgars 16 000 abitantas ed abitants, in represchentan dal pievel en la Chasa federala. Medemamain deleghescha er ses vischin il chantun Appenzell Dadora sco er ils chantuns Sursilvania e Sutsilvania, Uri e Glaruna mo in commember en il Cussegl naziunal, entant che Turitg, il chantun cun la pli gronda populaziun, ha actualmain il dretg a 34 sedias.

Tar las elecziuns dal cussegl naziunal vala il sistem da proporz

Dapi il 1919 succedan las elecziuns en il Cussegl naziunal tenor il sistem da proporz: las vuschs che mintga partida survegn defineschan il dumber da sedias ch'ella survegn. Pir lura vegnan elegids entaifer las partidas ils candidats u las candidatas cun las pli bleras vuschs per las sedias che lur partida ha gudagnà. Grazia a l'elecziun da proporz arrivaran uschia er partidas pli pitschnas en il parlament.

Mintga quatter onns han lieu novas elecziuns

La perioda d'uffizi d'in parlament numn'ins perioda legislativa. Cur che quella è passada, ha lieu in'elecziun da renovaziun totala. La perioda legislativa dal Cussegl naziunal dura quatter onns.

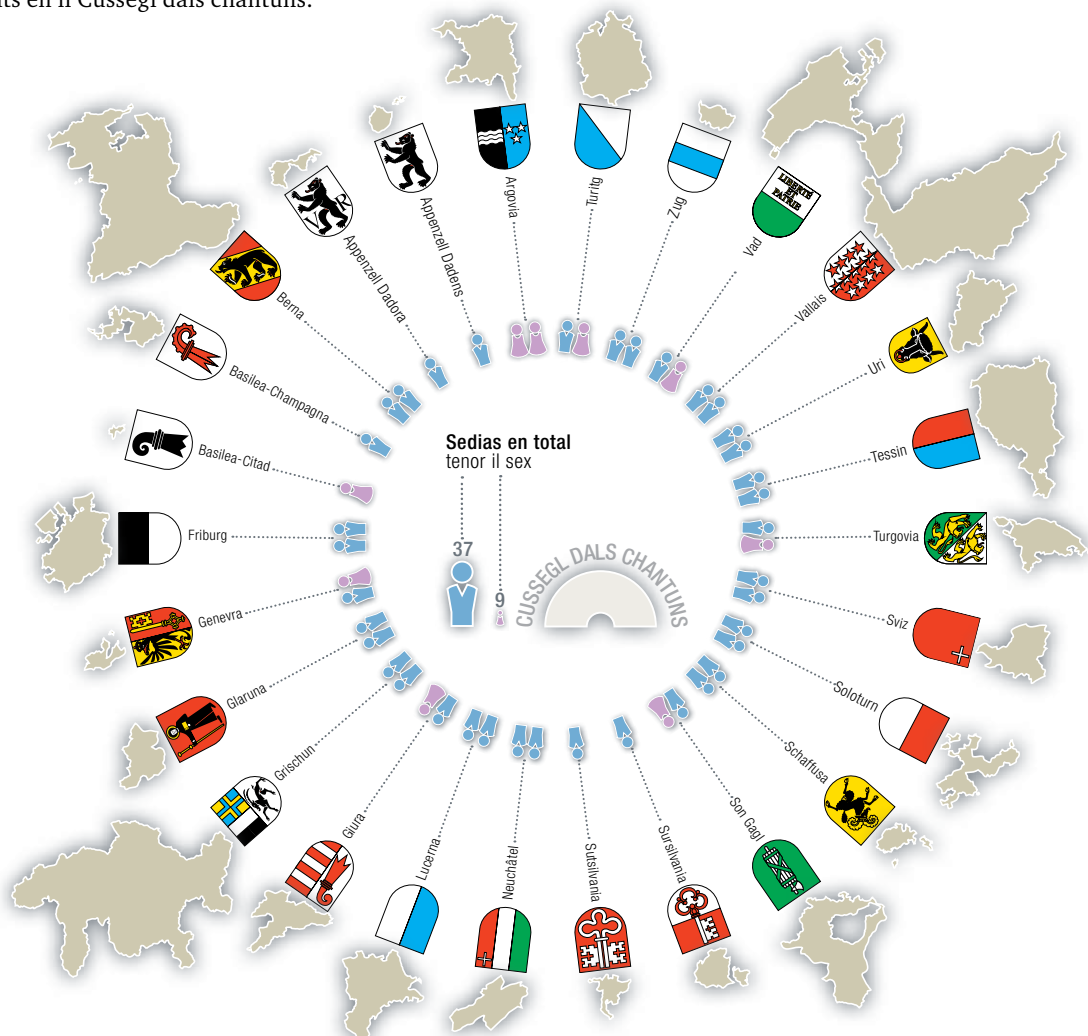
Per il Cussegl dals chantuns na datti dentant nagina elecziun da renovaziun totala e perquai er betg ina perioda legislativa. Las personas cun dretg da votar elegian las commembras ed ils commembers dal Cussegl dals chantuns tenor il dretg chantunal.

Ils chantuns èn represchentads en il Cussegl dals chantuns

La Chombra pitschna ha 46 sedias. Senza resguardar il dumber d'abitants trametta mintga chantun duas represchentantas u dus represchentants en il Cussegl dals chantuns – cun excepziun dals sis mezs chantuns da pli baud Sursilvania e Sutsilvania, Basilea-Citad, Basilea-Champagna, Appenzell Dadens ed Appenzell Dadorra che han mintgamai ina represchentanta u in represchentant. Quai signifitga che tant il chantun da Turtig cun stgars 1,4 milliuns abitantas ed abitants sco er p.ex. il chantun Uri cun ca. 36 000 abitantas ed abitants elegian exact duas represchentantas u dus represchentants en il Cussegl dals chantuns.

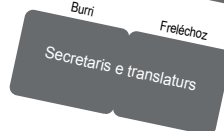
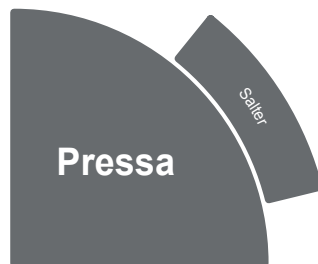
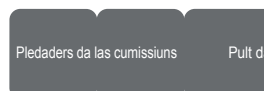
Tar las elecziuns dal Cussegl dals chantuns vala il sistem da maiorz

Las elecziuns en il Cussegl dals chantuns succedan – danor en il chantun Giura e Neuchâtel – tenor il sistem da maiorz: las sedias vegnan repartidas tenor il princip da maiorz: la persuna u quellas duas personas, che han fatg las pli bieras vuschs en lur chantun, vegnan elegidas. Questa procedura favurisescha las partidas grondas respectivamain las personalitads enconuschentas.

Els represchantan il pievel

Il Cussegl naziunal, la «Chombra gronda», consista da 200 commembers. El represchanta ils ca. 8 milliuns abitantas ed abitants da la Svizra. Il dumber da sedias che stat a disposiziun a mintga chantun è mintgamai proporzional al dumber d'abitants. Mintga chantun ha dentant il dretg d'almain ina sedia.

Ils commembers dal Cussegl naziunal dad A fin Z e tenor chantuns

vesair: www.parlament.ch > Organs e commembers > Cussegl naziunal

Fracziuns

RL = PLD	V = PPS
S = PSS	G = PES
BD = PBD	GL = pvl
CE = PCD/PEV	

Voruz ● 8/VD	Ritter ● 10/SG	Caroni ● 12/AR
referir ● 3/SG	Büchel R ● 5/NE	Favre ● 5/NE
Lustenberger President ● 1/LU	Rossini 1. vice-president ● 2/VS	

Commembers dal Cussegl federal

Markwalder 2. vice-presidenta ● 4/BE	Colay ● 6/GE
--	-----------------

Salter

Bulletin uffizial

Pressa

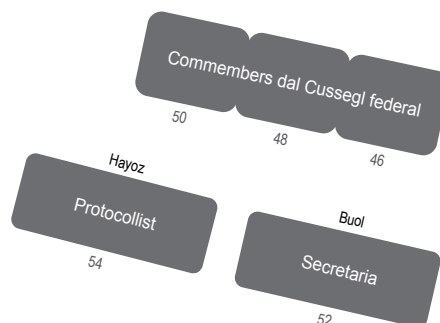
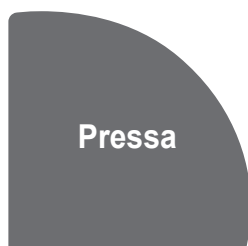
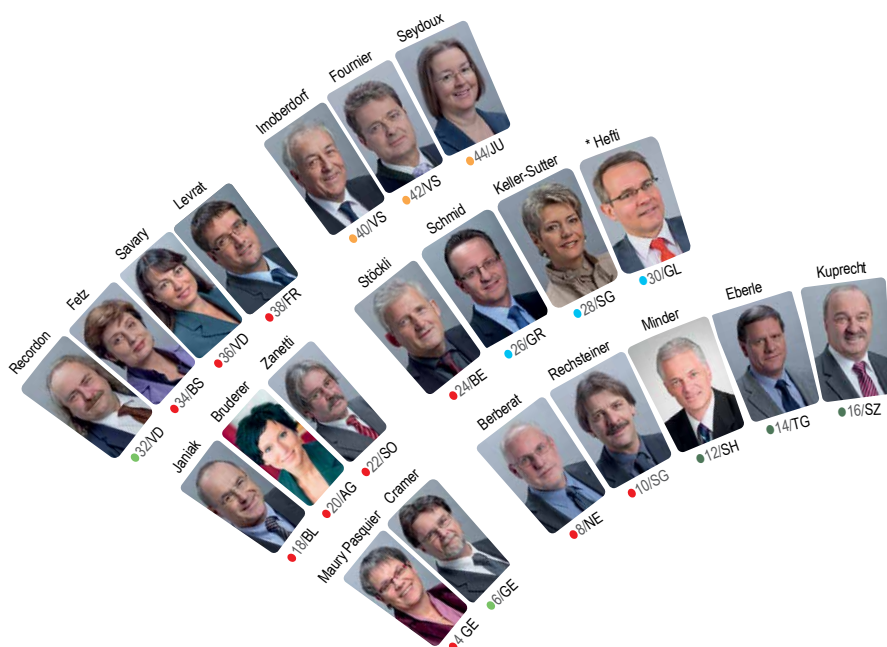
Funtauna: Servetschs dal parlament

Els represchantan ils 26 chantuns

Il Cussegl dals chantuns, la «Chombra pitschna», consista da 46 represchantantas e represchantants dals chantuns. Ils ses chantuns dad Sursilvania, Sutsilvania, Basilea-Citad, Basilea-Champagna, Appenzell Dadora ed Appenzell Dadens elegian ina represchantanta u in represchantant en il Cussegl dals chantuns, ils ulteriurs chantuns mintgamai dus.

Ils commembers dal parlament dad A fin Z tenor ils chantuns

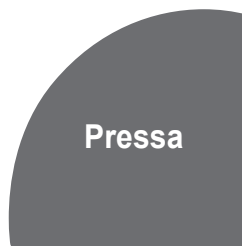
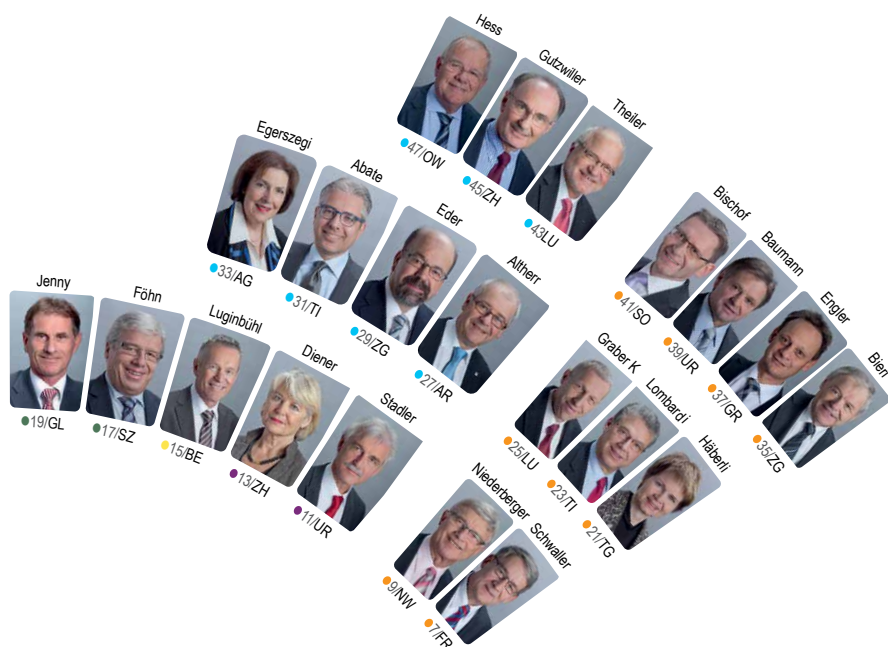
Vesair: www.parlament.ch > Organs e commembers > Cussegl dals chantuns

Fracziuns

*Saramentaziun da cusseglier dals chantuns Thomas Hefti, 3.3.2014

Funtauna: Servetschs dal parlament

La collavuraziun tranter il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns

La procedura d'eliminaziun da las differenzas

Il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns èn paritars: tut las fatschentas politicas vegnan tractadas dad omaduas chombras. Ils presidents dal cussegl defineschan mintgamai tge chombra che s'occupa sco emprim da la fatschenta (emprim cussegl). Sche las duas chombras n'èn betg da la medema opiniun, vegn tratga a niz la procedura d'eliminaziun da las differenzas. Sch'i dat s'enter trais discussiuns anc adina differenzas, ha lieu in conferenza d'intermediaziun che tschertga ina soluziun da cumpromiss.

L'Assamblea federala

Il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns sa radunan en l'Assamblea federala per eleger il Cussegl federal, la chanceliera federala ed il Tribunal federal ed er per decider davart in'absoluziun e conflicts da cumpetenzza. L'assamblea federala ha lieu en la sala dal Cussegl naziunal. Ils commembers dal Cussegl dals chantuns prendan piazza sin lur sezs davosvart en sala.

La sessiun extraordinaria

La sessiun extraordinaria ha l'incumbensa da convocar l'Assamblea federala en cas urgents. Mo in quart dals commembers d'ina chombra ubain il Cussegl federal han il dretg da pretendere ina sessiun extraordinaria. Uschia pon er las minoritads politicas avair vusch en chapitel da l'agenda politica.

Infurmaziuns pli detagliadas davart il parlament svizzer chattais Vus sin:
www.parlament.ch
www.juniorparl.ch
www.civicampus.ch

Tge che noss parlamentararis fan a Berna

Mintga commembra e mintga commember dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns ha in'entira retscha d'instruments pli u main effectivs per far valair sia opiniun e quella da sias electuras e ses electurs. Els pon instradar midadas da lescha, far dumondas criticas al Cussegl federal u al dar incumbensas.

Frekuensi e durada da las sessiuns

Il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns sa radunan per regla la primavaira, la stad, l'atun e l'enviern per ina sessiun ordinaria da trais emnas. Las sedutas da las cumissiuns han lieu tranter las sessiuns.

Sistem da milissa: far politica a temp parzial

Ils 246 commembers dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns deditgeschan 60–70% dal temp da lavur a lur mandat parlamentar. Els han per regla er anc in'activitad professionala. En quest uschenumnà sistem da milissa vegnan las incumbensas ed ils mandats publics pia exercitads en uffizi accessoric. La dubla chargia da lavur dals parlamentararis evochescha perquai regularmain la dumonda d'in parlament professionala.

Da l'autra vart permetta quest sistem a las parlamentarias ed als parlamentararis dad esser pli datiers dal pievel e d'integrar lur enconuschientschas professionalas en las differentas discussiuns.

Las sessiuns dal 2014

Sessiun da primavaira: 3–21 da mars

Sessiun extraordinaria: 5–8 da matg

Sessiun da stad: 2–20 da zercladur

Sessiun d'atun: 8–26 da settember

Sessiun d'enviern:

24 da november – 12 da december

(Ils 3 da december ha lieu l'elecziun dal president e dal vicepresident dal Cussegl federal)

Lur incumbensas principalas

Els fan leschas: il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns furman ensemen la pussanza legislativa en Svizra. Las duas chombras delibereschan tut las midadas constituziunalas avant ch'ellas vegnan suttamessas a la votaziun dal pievel. Ultra da quai elavuran, modifitgeschan u aboleschan ellas leschas federalas, decidan conclus federals ed approveschan contracts internaziunals.

(Vesair er «La via ad ina nova lescha», paginas 36/37)

Els elegian: l'Assamblea federala, pia las duas chombras reunidas, sa raduna per eleger ils commembers dal Cussegl federal, la cancelliera federala resp. il chancelier federal sco er las derschadras ed ils derschaders dals tribunals federals. En la sessiun d'enviern elegia ella mintgamai tranter ils set commembers da la regenza il president u la presidenta sco er il vicepresident u la vicepresidenta da la Confederaziun. Plinavant elegia l'Assamblea federala er la procuratura publica federala u il procuratur public federal sco er ses remplazzant u sia remplazzanta.

En cas d'ina smanatscha militar dal pajais elegia l'Assamblea federala ultra da quai il general sco schefcumandant da l'armada.

Els controllan: las Chombras federalas han la surveglianza suprema da l'administraziun federala; ellas decidan tranter auter davart il preventiv da la Confederaziun – pia davart l'autezza da las entradas ed expensas che vegnan concedidas. Ultra da quai examineschan ed approveschan ellas il quint dal stadi.

Betg mo ils commembers da las Chombras federalas, mabain er las cumissiuns e las fracziuns pon inoltrar iniziativa ed intervenziuns parlamentaras. Las iniziativa ed intervenziuns parlamentaras pon vegnir sutscrittass d'in u da plirs commembers dals cussegls.

Ils instruments che stattan a disposiziun

La proposta permetta als parlamentararis da proponer midadas davart ina fatschenta en consultaziun.

L'iniziativa parlamentara pussibilitescha als parlamentararis da proponer in project davart ina lescha u ils princips d'ina tala lescha.

La moziun incumbensescha il Cussegl federal da preschentar in project davart ina lescha, in conclus federal u in'ordinaziun, u da prender ina mesira. Ella sto vegnir approvada dad omadus cussegls.

Il postulat incumbensescha il Cussegl federal d'examinar e da rapportar, schebain igl è necessari da preschentar in project davart ina lescha u in conclus, u da prender ina mesira. Per inoltrar in postulat tanscha l'approvaziun d'in dals dus cussegls.

L'interpellaziun permetta als parlamentararis da s'infurmar davart eveniments ed affars impurtants da la politica interna ed exteriura da la Confederaziun. Els pon pretender ina discussiun davart la resposta dal Cussegl federal.

La dumonda pussibilitescha als parlamentararis da s'infurmar davart eveniments ed affars impurtants da la politica interna ed exteriura da la Confederaziun. Il Cussegl federal respunda a la dumonda en scrit; ella na vegn betg tractada en ils cussegls.

L'ura da dumondas permetta als commembers dal Cussegl nazional da discutir ils problems actuals. Durant l'ura da dumondas respunda il Cussegl federal a bucca a las dumondas dals parlamentararis. Mintgamai la segunda e terza emna da sessiun cumenza cun in'ura da dumondas che dura maximalmain 90 minutas.

48avla perioda da legislatura: en media 1562 intervenziuns per sessiun

En la 48avla perioda da legislatura che ha durà dal 2007 fin il 2011 han ils commembers dal Cussegl nazional e dal Cussegl dals chantuns inoltrà totalmain 7812 intervenziuns parlamentaras, numnadain:

- **481 iniziativa parlamentaras**
- **1952 moziuns**
- **683 postulats**
- **1882 interpellaziuns**
- **575 dumondas e**
- **2239 dumondas en scrit en il rom da las uras da dumondas dal Cussegl nazional.**

49avla perioda da legislatura: fin ussa 4446 intervenziuns

En l'actuala 49avla perioda da legislatura (dapi il december 2011) è vegnidas inoltradas 4446 intervenziuns parlamentaras, numnadain:

- **203 iniziativa parlamentaras**
- **920 moziuns**
- **501 postulats**
- **1341 interpellaziuns**
- **251 dumondas e**
- **1230 dumondas en scrit en il rom da las uras da dumondas dal Cussegl nazional.**

Ina statistica detagliada davart las intervenziuns parlamentaras chattais Vos sin: www.parlament.ch
> Documentaziun > Fatgs e cifras

Ils piuniers dal parlament

Las cumissiuns han l'incumbensa da predeliberar las fatschentas e da suttametter lur propostas al cussegl, al qual ellas appartegnan. Ellas collavuran a medem temp er stretgmain cun il Cussegl federal. Las cumissiuns persequiteschan plinavant ils svilups socials e politics en lur champs d'actividad e fan propostas co schliar novas sfidas e problems.

Commembers dal parlament èn er commembers da las cumissiuns

Tant il Cussegl naziunal sco il Cussegl dals chantuns disponan da cumissiuns permanentas: duas cumissiuns da surveglianza e nov cumissiuns legislativas. Lur cumposiziun dependa da la forza numerica da las fracziuns. Las appartegnentschas linguisticas e regionalas vegnan resguardadas tant sco pussaivel.

Las cumissiuns dal Cussegl naziunal cumpiglian 25 commembers, quellas dal Cussegl dals chantuns 13. En media fan ils commembers dal Cussegl naziunal damai part d'ina u da duas cumissiuns, quels dal Cussegl dals chantuns èn represchentads en trais fin quatter cumissiuns.

Ils commembers da las cumissiuns vegnan elegids per in mandat da quatter onns e pon vegnir reelegids. La durada d'uffizi da la presidenta e dal president da la cumissiun è limitada a dus onns.

Instradar projects a portas serradas

Cuntrari a las sesidas dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns n'èn las sedutas da las cumissiuns betg publicas. Las deliberaziuns confidenzialas duain pussibilitar als commembers da discutir a moda averta ed als simplifitgar da chattar soluziuns cuminaivlas. Las cumissiuns infurmeschan però sunter lur sesidas las medias.

Ils commembers che n'han betg reussi da far valair lur punct da vista en las cumissiuns pon preschentar propostas da minoritad en il cussegl.

Savens acceptan ils cussegls las propostas da lur cumissiuns. Ellas giogan damai ina rolla da piunier per las decisziuns.

Las cumissiuns sa radunan en media trais fin quatter dis per quartal. Mintgatant han lieu lur sesidas ordaifer la Chasa federala. La Cumissiun per la segirezza sociala e per la sanadad ha p.ex. visità l'atun 2013 la Clinica da reabilitaziun a Sion.

Las nov cumissiuns legislativas s'occupan mintgamai da la legislaziun en lur domena speziala.

Cumissiuns e delegaziuns da surveglianza

Las **Cumissiuns da finanzas** (CdF) surveglian las finanzas da la Confederaziun. Ellas examineschan il preventiv ed il quint dal stadi sco er ils projects da finanziaziun. Ellas èn divididas en sutcumissiuns che controllan las finanzas dals set departaments. Trais cussegliers naziunals e trais cussegliers dals chantuns furman la Delegaziun da finanzas. Quella examinescha e surveglia cuntinuadamain tut las finanzas da la Confederaziun.

La **Delegaziun da surveglianza** da la NEAT ha la surveglianza parlamentara suprema da la Nova lingua da viafier tras las Alps (NEAT).

Las **Cumissiuns da gestiun** (CdG) han la surveglianza parlamentara suprema. Ellas adempleschan lur incumbensa per exempel cun inspeccziuns e visitaziuns da partiziuns administrativas.

Las Cumissiuns da gestiun èn divididas en sutcumissiuns. Mintga cumissiun elegia ultra da quei trais commembers da ses mez per constituir la Delegaziun da las Cumissiuns da gestiun. Quella è responsabla per la controlla da las activitads en il sector da la protecziun dal stadi e dals servetschs d'infurmaziun.

Las cumissiuns legislativas

Cumissiuns per la politica exteriura (CPE): relazioni internaziunales, neutralitad, agid umanitar, dretgs umans, politica d'economia da l'exteriur, integraziun europeica, banca mundiala, FMI.

Cumissiuns per scienza, educaziun e cultura (CSEC): scienza, educaziun, tecnologia genetica, linguas, cultura, sport, famiglia, giuventetgna, dumondas da las dunnas.

Cumissiuns per segirezza sociala e sanadad (CSSS): assicuranzas socialas, sanadad publica, drogas, victualias, prevenziun da malsognas e d'accidents, medischina da lavur.

Cumissiuns per ambient, planisaziun dal territori ed energia (CAPTE): protecziun da l'ambient, protecziun da monuments, planisaziun dal territori, economia d'aua, energia, selvicultura, chatscha e pestga.

Cumissiuns per la politica da segirezza (CPS): defensiun militar, protecziun civila, defensiun economica da la patria, politica da pasch e da segirezza, servetsch civil, export da material da guerra.

Cumissiuns per traffic e telecomunicaziun (CTT): transports e traffic, posta e telecomunicaziun, medias.

Cumissiuns per economia e taxas (CET): economia naziunala, lavur, partenadi social, pretschs, consum, assicuranzas privatas, garanzia cunter la ristga d'export, taxas, agricultura.

Cumissiuns d'instituziuns politicas (CIP): autoritads federalas, relazioni tranter la Confederaziun ed ils chantuns, dretgs politics, dretgs da burgais, politica d'asil e dals esters, relazioni tranter las baselgias ed il stadi.

Cumissiuns per dumondas giuridicas (CDG): Cudesch civil svizzer, Dretg d'obligaziuns, proprietad intellectuala, concorrenza illoiala, protecziun da datas, dretg penal, dretg penal militar, immunitad, amnestia.

Autras cumissiuns

La **Cumissiun da grazia** (CGra) è cumpetenta per las dumondas da grazia davart decisiuns dal Tribunal penal federal u d'ina autoritad administrativa federala, ma er per decisiuns dal Tribunal federal concernent il dretg penal militar.

La **Cumissiun da dretgira** (CG) prepara l'elecziun e la relaschada d'uffizi da commembers dals tribunals federalas.

Dumondas per l'aboliziun da l'immunitad da commembers da l'Assamblea federala vegnan tractadas en il Cussegl naziunal da la **Cumissiun d'immunitad** (Cdi) ed en il Cussegl dals chantuns da la Cumissiun per dumondas giuridicas.

La **Cumissiun da redacziun** (CdR) verifitgescha ils texts dals decrets en las trais linguas uffizialas e determinescha lur versiun definitiva.

Las **Cumissiuns per la planisaziun da la legislatura** (CPL) èn cumissiuns spezialas che predelibereschan per lur cussegl il sboz dal Cussegl federal davart la planisaziun da la legislatura.

Delegaziuns

Las delegaziuns vegnan surtut instituidas per tgirar las relazioni cun auters stadis u per represchentar l'Assamblea federala en radunanzas parlamentaras internaziunales, sco quellas dal Cussegl d'Europa, da la Francofonia, da l'OSCE e da la Nato.

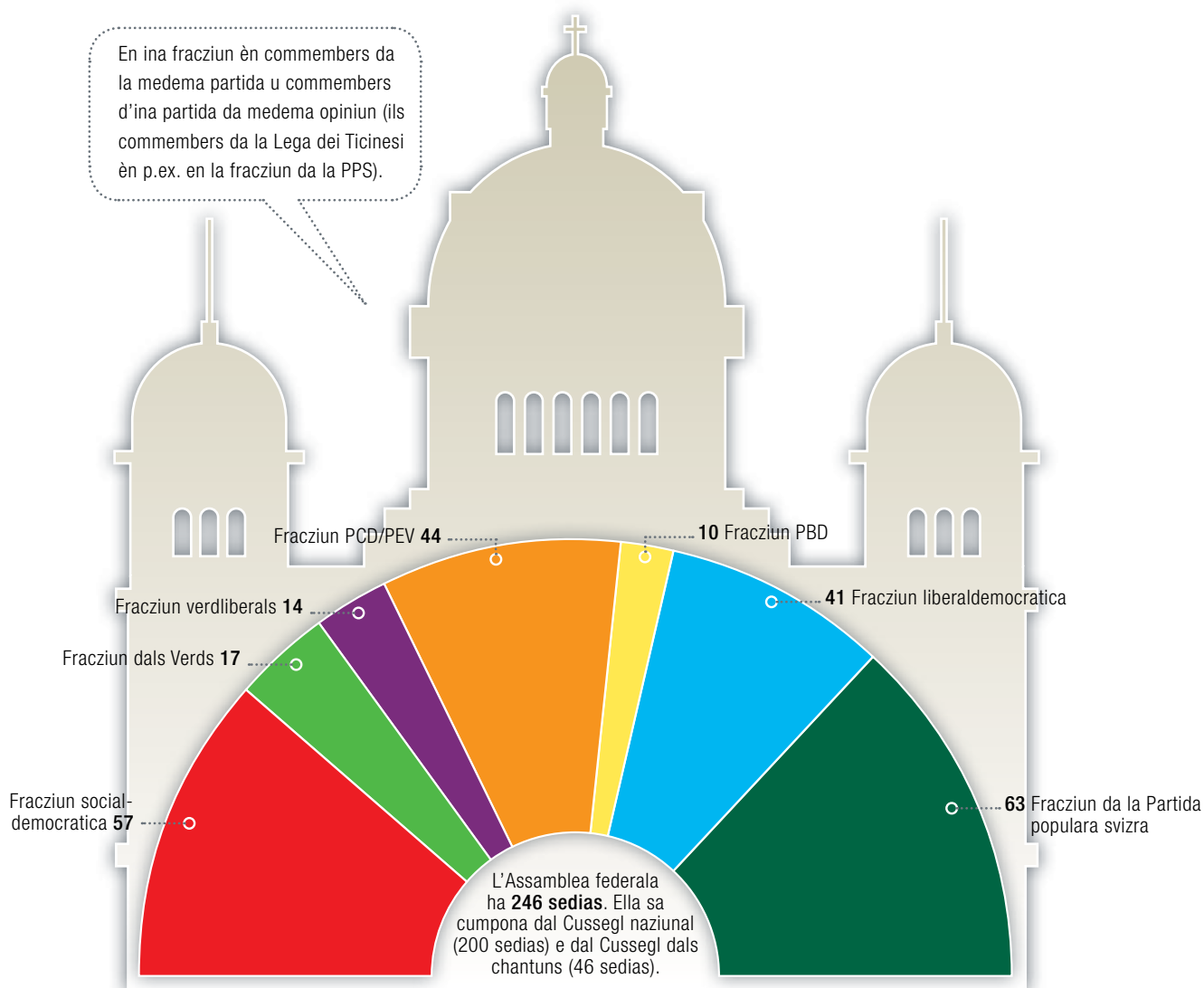
Parlamentaris cun ideas sumegliantas

Las fracziuns

Las fracziuns èn colliaziuns da deputads da la medema partida u da partidas politicamain sumegliantas. Ellas giogan ina rol-la centrala en il process da la furmaziun da l'opiniun. Las fracziuns predelibereschon fatschentas impurtantas sutta messas als cussegls ed emprovan da s'accordar ad ina posiziun cuminaivla. Ellas na defendan quella betg mo entaifer il cussegl, mabain er visavi las medias e la publicitad. Per furmar ina fracziun dovri almain tschintg commembers d'in cussegl. En il Cussegl naziunal è l'appartegnientscha ad ina fracziun ina premissa per far part d'ina cumissiun.

Perquai sa stentan las partidas pitschnas cun main che tschintg commembers da far part ad ina fracziun existenta. Da l'autra vart han las fracziuns existentas er gugent las partidas pitschnas: Pli gronda ch'è numnadamain ina fracziun e dapli sedias ch'ella po occupar en las cumissiuns e dapli influenza ch'ella po prender sin las decisions.

Politicamain n'è **l'Assamblea federala** betg dividida en partidas, mabain en fracziuns:

Star a disposiziun cun pled e fatg

Dal sustegn informatic fin a la preparaziun ed evaluaziun d'ina seduta da cumissiun da plirs dis – ils Servetschs dal parlament gidan ils parlamentararis dad A fin Z ad ademplir lur incumbensas. A basa da la separaziun da las pussanzas èn els suttamess al parlament e perquai independents dal Cussegl federal e da l'Assamblea federala.

Secretariat general

Secretari general:
Philippe Schwab

Edifizi dal parlament, 3003 Berna
058 322 99 10

information@parl.admin.ch
www.parlament.ch

Surpigliar in nov uffizi en l'Assamblea federala è sco entschaiver ina nova piazza. I dat ina massa dumondas, bleras infurmaziuns en ina ed ins stuess cumenzar dalunga, schebain ch'ils mecanisems dal parlament n'èn anc betg enconuschents. Tar ina midada da legislatura han ils Servetschs dal parlament spezialmain blera lavur. Ma er uschiglio sustegnan ca. 300 collavuraturas, che cumpartan 212 piazzas cumplainas, di per di la lavur da la legislativa davant e davos las culissas.

Las activitads parlamentaras las pli visiblas èn las sessiuns da las duas chombras. Las debattas vegnan documentadas en il Bulletin uffizial da l'Assamblea federala che vegn formulà gia durant la seduta. Ina transcripziun dals singuls commentaris astg'ins leger in'ura pli tard sin www.parlament.ch. Per ch'ina fatschenta politica vegnia insumma discutada davant il plenum, vegn ella predeliberada en la cumissiun correspudenta. Las tematicas da las sedutas e lur realisaziun organisatorica vegnan preparadas ed elavuradas da mintga cumissiun. L'equipa da salter sustegna latiers ils secretariats da las cumissiuns cun la lavur pratica. Per ch'ils commembers da las cumissiuns as possian famigliarisar cun las tematicas ed ils champs specifics, als stattan a disposiziun varsaquants documents sco p.ex. ils rapports dals uffizis federals, artitgels da pressa ed er ils protocols da las sedutas anteriuras. Ils commembers dal parlament pon ultra da quai er sa laschar cussegliar ed infurmar individualmain dals Servetschs dal parlament per approfondar tschertas dumondas u per stabilir contacts en Svizra ed a l'ester.

Las infurmaziuns datti sin la rait ed en tut las linguas uffizialas

Ina gronda part dals documents chattan las commembras ed ils commembers dal parlament sin la rait. Mintga commember survegn sin giavisch in laptop u almain las datas d'access correspudentas per s'annunziar en il sistem dal parlament. In team d'informatichers e da spezialists è responsabel per la gestiun e la tgira da l'entira infrastruttura informatica dals Servetschs dal parlament e dals secretariats da las fracziuns. La pagina dal parlament vegn permanentamain actualisada, per che las persunas interessadas chattian tut las infurmaziuns necessarias davant las fatschentas, las occurrenzas ed ils auters commembers dal cussegl. Durant la sessiun vegnan las debattas ultra da quai transmessas

en directa sin la rait. En las cumissiuns ed en l'Assamblea federala discurren ils commembers dal parlament en lur lingua. In servetsch d'interprets procura durant la sessiun en il Cussegl naziunal per la translaziun simultana dals votums en las trais linguas uffizialas tudestg, franzos e talian. Da la plipart dals documents stattan a disposiziun translaziuns.

Contacts ordaifer ed entaifer la Chasa federala

La lavur dal parlament ha lieu er ordaifer la Chasa federala. I dat numerus contacts cun la pressa, cun la publicitad e cun las regenzas estras. Er qua stattan ils Servetschs dal parlament a disposiziun cun pled e fatg als commembers da la Chombra gronda e da la Chombra pitschna. P.ex. cun rediger comunicaziuns, organisar conferenzas, preparar ils viadis a l'ester da las delegaziuns svizras e quels da las delegaziuns estras tar il parlament svizzer. La populaziun astga perseguitar la lavur da lur represchentantas e represchentants via las medias u l'internet, ma er directamain a Berna sin la tribuna. Las parlamentararis ed ils parlamentararis beneventan singulas persunas u gruppas en la Chasa federala ed ils giasts pon prender part a visitas guidadas tras la Chasa federala.

Numerusas gruppas da persunas traffitgan en la Chasa federala. Sajan quai parlamentararis, schurnalistas, represchentantas e represchentants da l'administraziun e visitas. En ina chasa talmain averta èn perquai las mesiras da segirezza en l'edifizi e la preschientscha dal personal da segirezza indispensablas. Ultra da quai vegn quest grond edifizi mantegnì e tgirà. Quai ch'è visibel vers anora, na fiss betg pussaivel, senza tut quellas lavurs davos las culissas, sco svidar ils chanasters da palpìri, stgaudar las localitads d'enviern e pudair servir mintgatant in café.

La revisiun totala da la Lescha davart il CO₂

La creaziun d'ina lescha è ina chaussa cumplexa e savens er stentusa. Il process dovra almain in onn, po dentant er durar passa diesch onns en cas extremis. En il suandant exempel hai durà tschintg onns fin che la lescha existenta ha pudì vegnir substituìda d'ina nova lescha: cun la revisiun totala da la Lescha davart il CO₂ dal 1999 han ins cumenzà l'onn 2008. La lescha revedida entrada en vigur l'entschatta dal 2013. Ella pretenda che l'emissiun da CO₂ sa reduceschia fin il 2020 per almain 20% en cumparaziun cun il 1990.

1	Tge Incumbensa dal Cussegl federal Iniziativa dal pievel	Tgi Cussegl federal, administraziun federala (DATEC) Comité d'iniziativa	Cura Favrer 2008 Favrer 2008
----------	---	---	---

Tgi che vul elavurar u modifitgar ina lescha sto far l'emprim pass. Quai pon esser singulas votantas u votants, gruppas d'interess, parlamentararis u partiziuns da l'administraziun, chantuns u il Cussegl federal.

En quest cas ha dà il Cussegl federal l'incumbensa al Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun DATEC il favrer 2008 d'elavurar ina proposta per la revisiun da la Lescha davart il CO₂. Entaifer il DATEC è responsabel per questa fatschenta l'Uffizi federal d'ambient UFAM.

Parallelamain ha in comité inoltrà tar la Chanzlia federala l'iniziativa «Per in clima saun» cun 115 689 sutscriziuns valaivlas.

2	Tge Consultaziun	Tgi Cussegl federal, administraziun federala (DATEC)	Cura December 2008
----------	----------------------------	--	------------------------------

Il Cussegl federal incumbensescha il DATEC da realisar ina procedura da consultaziun davart il sboz per la revisiun da la Lescha davart il CO₂. Quest sboz propona duas variantas. L'emprima sa concentrescha sin mesiras per reducir las emissiuns a l'intern dal pajais. La segunda sa focusescha sin la cumpensaziun da las emissiuns internas cun cumprar certificats da l'exteriur.

En la procedura da consultaziun pon ils chantuns, las partidas, las associaziuns da l'economia ed organizaziuns interessadas s'exprimer e far propostas concernent il sboz.

Il medem mument refusa il Cussegl federal l'iniziativa dal pievel «Per in clima saun», siond che quella pudess resutar sco memia rigida en la politica interna ed en la politica exteriura. Perquai decida il Cussegl federal da suttammer a l'Assamblea federala la Lescha davart il CO₂ revedida sco ina cuntraproposta a l'iniziativa dal pievel.

3	Tge Sboz	Tgi Administraziun federala (DATEC)	Cura Matg fin avust 2009
----------	--------------------	---	------------------------------------

En in rapport resumescha l'UFAM las var 200 posiziuns inoltradas en la procedura da consultaziun. Favurisada vegn per gronda part l'emprima varianta da reducir las emissiuns oravant tut cun mesiras internas.

L'UFAM elavurescha in sboz per la Missiva davart la politica climatica da la Svizra suenter l'onn 2012. En questa missiva vegn per l'ina preschenta l'iniziativa dal pievel «per in clima saun» cun la recumandaziun da refusar ella. Per l'autra vegn explitgà il sboz per la midada da la Lescha davart il CO₂ ch'è vegnì concepì sco cuntraproposta indirecta.

4	Tge Missiva	Tgi Cussegl federal	Cura Avust 2009
----------	-----------------------	-------------------------------	---------------------------

Il Cussegl federal approvescha la Missiva davart la politica climatica da la Svizra suenter l'onn 2012 ensem cun il sboz per la revisiun totala da la Lescha davart il CO₂ e cun il conclus federal che recumonda da refusar l'iniziativa dal pievel. Ils presidents dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns decidan che la fatschenta duai vegnir tractada l'emprim en il Cussegl naziunal.

5	Tge Predeliberaziun	Tgi Cumissiun da l'emprim cussegl (qua: dal Cussegl naziunal)	Cura October 2009
----------	-------------------------------	---	-----------------------------

La Cumissiun per ambient, planisaziun dal territori ed energia dal Cussegl naziunal (CAPTE-CN) predeliberescha las midadas da la Lescha davart il CO₂ ed er l'iniziativa dal pievel. Ella taidla er l'avis dal comité d'iniziativa e d'autras instanzas interessadas.

Il Cussegl naziunal deliberescha la midada da la lescha en las sessiuns da primavaira e da stad da l'onn 2010 e decida da discutir davart l'iniziativa dal pievel pir suenter. Auter ch'il Cussegl federal vules il Cussegl naziunal reducir las emissiuns sulettamain cun mesiras a l'intern dal pajais e statuescha sco finamira ina reducziun per 20%. El integrescha medemamain en il sboz per la lescha in'opziun che permettes al Cussegl federal d'auzar la finamira per la reducziun da las emissiuns fin a 40%.

6	Tge Discussiun	Tgi Emprim cussegl (qua: dal Cussegl naziunal)	Cura Zercladur 2010
----------	--------------------------	--	-------------------------------

Il 1. da zercladur 2010 accepta il Cussegl naziunal il sboz per la revisiun totala da la Lescha davart il CO₂ sco cuntraproposta indirecta a l'iniziativa dal pievel «Per in clima saun» e decida da prolungar la perioda per tractar l'iniziativa dal pievel per in ulteriur onn.

7	Tge Predeliberaziun	Tgi Cumissiuun dal segund cussegl (qua: dal Cussegl dals chantuns)	Cura Settember 2010 fin mars 2011
----------	-------------------------------	---	--

La Cumissiuun per ambient, planisaziun dal territori ed energia dal Cussegl dals chantuns (CAPTE-CC) suonda per gronda part il sboz dal Cussegl federal. Cunter la decisiun dal Cussegl naziunal sustegna ella che 20% emissiuuns vegnian reducidas cun cumprar parzialmain certificats da l'exteriur.

8	Tge Discussiun	Tgi Segund cussegl (qua: Cussegl dals chantuns)	Cura Mars 2011
----------	--------------------------	---	--------------------------

Il Cussegl dals chantuns accepta da deliberar la revisiun totala da la lescha e discutescha mintga artitgel dal sboz da la lescha. Per gronda part suonda el las propostas da sia cumissiuun predeliberanta ed approvescha il sboz per la midada da la lescha ils 8 da mars 2011. Cunquai che questa versiun na correspunda betg en tut ils puncts a quella dal Cussegl naziunal vegn instradada la procedura per eliminar las differenzas tranter ils dus cussegls.

9	Tge Rectificaziun da la differenzas	Tgi Cussegl naziunal Cussegl dals chantuns	Cura Settember fin december 2011
----------	---	---	---

Per eliminar las differenzas vegn il project preschentà anc inagiada al Cussegl naziunal che discutescha ussa en detagl mo anc ils puncts dispitaivels. Suenter tracta il Cussegl dals chantuns sco segund cussegl las differenzas restantas, avant ch'il project turna per l'ultima giada en il Cussegl naziunal. Suenter la terza deliberaziun en detagl accepta quel la fin finala las midadas proponidas dal Cussegl dals chantuns.

10	Tge Votaziun finala	Tgi Cussegl naziunal Cussegl dals chantuns	Cura 23 da december 2011
-----------	-------------------------------	---	---------------------------------------

En la votaziun finala dals 23 da december 2011 acceptan tuts dus cussegls il sboz per la revisiun totala da la Lescha davart il CO₂.

11	Tge Publicaziun Entschatta da la perioda da referendum	Tgi Administraziun federala (Chanzlia federala)	Cura 23 da december 2011
-----------	---	--	---------------------------------------

Cun la publicaziun da quest sboz en il Fegl federal uffizial cumenza la perioda da referendum. Sche almain 50 000 persunas cun dretg da votar pretendan entaifer 100 dis in referendum, sto vegnir fatga ina votaziun dal pievel davart la lescha revedida.

12	Tge Recumandaziun da votaziun	Tgi Cussegl naziunal Cussegl dals chantuns	Cura Mars 2012
-----------	---	---	--------------------------

Pervi dal retard chaschunà tras la procedura per eliminar las differenzas decidan il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns da spustar anc per in onn il termin, fin al qual sto vegnir deliberada l'iniziativa dal pievel «Per in clima saun».

Il sboz dal conclus federal davart l'iniziativa dal pievel acceptan finalmain tuts dus cussegls. En quel conclus attestescha l'Assamblea federala che l'iniziativa è valaivla ed ella recumonda a las votantas ed als votants sco er als chantuns da refusar l'iniziativa.

13	Tge Retratga da l'iniziativa dal pievel	Tgi Comité d'iniziativa	Cura Mars 2012
-----------	---	-----------------------------------	--------------------------

Il comité retira sia iniziativa «Per in clima saun» cun resalva, per activar puspè ella, sch'i vess da dar in referendum cunter la revisiun totala planisada. I na vegn betg fatg in referendum, l'iniziativa dal pievel vegn retratga: ina votaziun dal pievel na vegn betg fatga.

14	Tge Lescha entra en vigor	Tgi Cussegl federal	Cura Schaner 2013
-----------	-------------------------------------	-------------------------------	-----------------------------

Il termin da referendum per la Lescha davart il CO₂ revedida è passà senza ch'igl avess dà in referendum. La retratga cundiziunada da l'iniziativa «Per in clima saun» daventa damai valaivla. Il Cussegl federal metta en vigor la Lescha revedida per il 1 da schaner 2013.

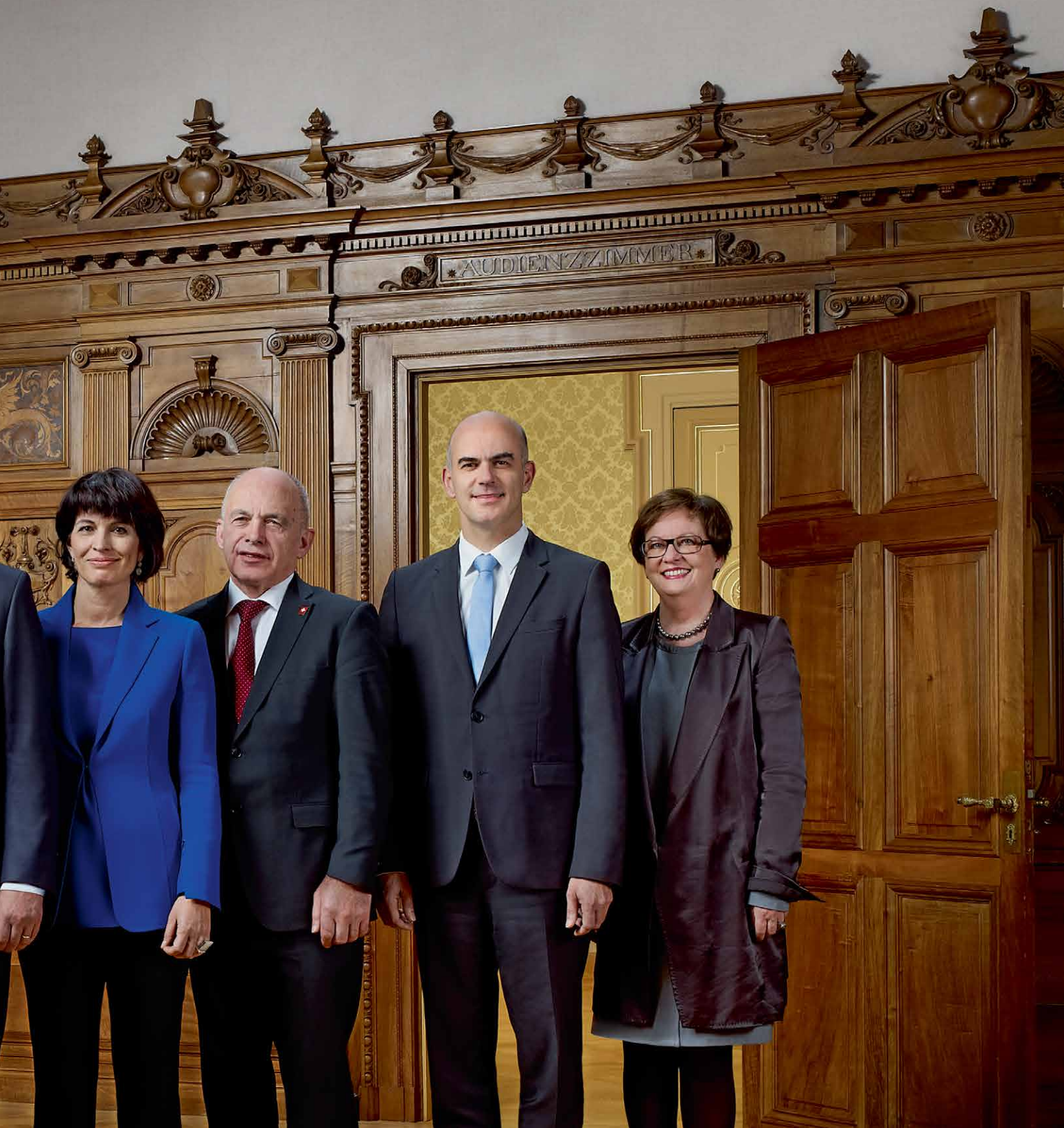

L'etichetta d'energia colorada mussa a la clientella il consum d'energia dad autos e dad apparats electrics.

L'EXECUTIVA: IL CUSSEGL FEDERAL ED ILS DEPARTAMENTS

La regenza svizra

Per la fotografia ufficiale dal Cussegl federal 2014 èn ils set commembers da la regenza e la chanceliera federala sa posiziunads en lur stanza da sedutas. La mobiglia pesanta dal 19avel tschientaner è vegnida stuschada da la vart. En questa venerabla stanza sa radunan las magistratas ed ils magistrats mintg'emna per decider davart la Svizra e sia populaziun: p.ex. en dumondas da la politica da sanadad e da traffic ubain en dumondas davart la migraziun u la segirezza. 2000 fin 2500 fatschentas vegnan tractadas annualmain. Il public n'ha betg invista en ils detagls u en las decisiuns. Discreziun e

segirezza han la pli gronda prioritad en la stanza da sedutas: telefonins èn scumandads ed il computer, che vegn duvrà dal vicechancelier per scriver il protocol, n'ha betg access a l'internet. Suenten la sesida vala lura puspè il princip da trasparenza. Anc il medem di ha normalmain lieu ina conferenza da medias en fatscha a la Chasa federala vest. Ils commembers dal Cussegl federal infurmeschan en detagl davart las decisiuns e stattan a disposiziun als schurnalists per lur dumondas.

Il Cussegl federal

La regenza da la Svizra sa cumpona dals set commembers dal Cussegl federal che vegnan elegids da l'Assamblea federala per in temp d'uffizi da quatter onns. Il president da la Confederaziun è elegì mo per in onn e vala durant quest temp sco «primus inter pares», quai vul dir sco emprim tranter persunas da la medema posiziun. El maina las sedutas dal Cussegl federal e surpiglia funcziuns spezialas da represchentaziun. La chanceliera federala è per uschè dir la schefsecretaria dal collegi guvernativ.

Didier Burkhalter
President da la Confederaziun
 Schef dal Departament federal d'affars exteriurs
Commember da la PLD
 Cusseglial federal dapi il 2009

Simonetta Sommaruga
Vicepresidenta dal Cussegl federal
 Scheffa dal Departament federal da giustia e polizia
Commembra da la PSS
 Cussegliala federala dapi il 2010

Doris Leuthard
 Scheffa dal Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun
Commembra da la PCD
 Cussegliala federala dapi il 2006

Eveline Widmer-Schlumpf
 Scheffa dal Departament federal da finanzas
Commembra da la PSD
 Cussegliala federala dapi il 2008

Ueli Maurer
 Schef dal Departament federal da defensiun, protecciun da la populaziun e sport
Commember da la PPS
 Cusseglial federal dapi il 2009

Johann N. Schneider-Ammann
 Schef dal Departament federal d'economia, furmazion e retschertga
Commember da la PLD
 Cusseglial federal dapi il 2010

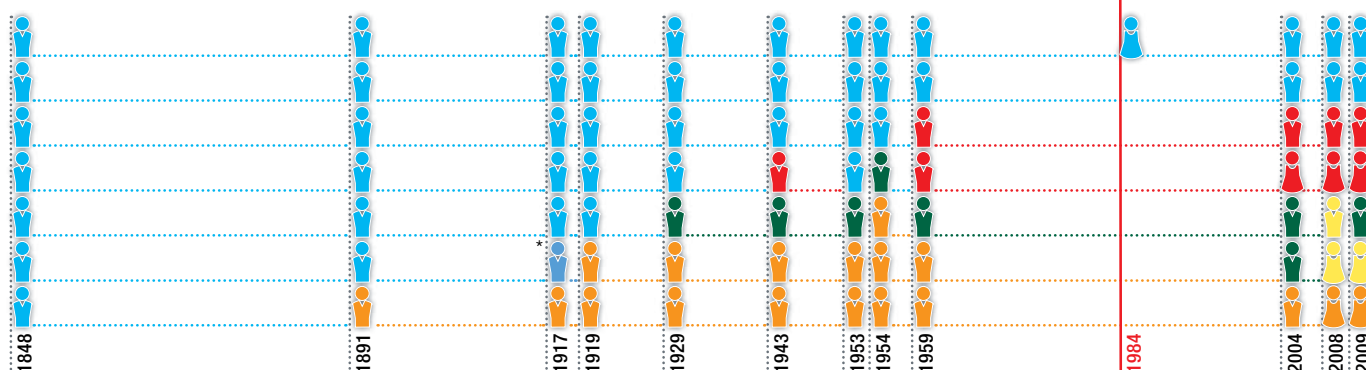

Alain Berset
 Schef dal Departament federal da l'intern
Commember da la PSS
 Cusseglial federal dapi il 2012

Corina Casanova
 Chanceliera federala dapi il 2008

Las partidas guvernativas dapi il 1848

* Partida liberala da la Svizra

Las incumbensas dal Cussegl federal

Sco autoritad suprema dal pajais è il Cussegl federal en emprima lingia responsabel per las activitads guvernativas: el ha permanentamain da

- valitar la situaziun dal svilup tranter il stadi e la societad e tranter ils eveniments a l'intern dal pajais ed a l'exteriur;
- circumscriver las finamiras fundamentalas da las activitads dal stadi e definir ils meds ch'i dovra per realisar quellas;
- planisar e coordinar la politica da la regenza e garantir che quella vegnia exequida;
- represchentar la Confederaziun en Svizra ed a l'exteriur.

Ultra da quai ha il Cussegl federal da survegliar regularmain e systematicamain l'entira administraziun federala e da garantir l'activitad efficazia, legala ed opportuna da quella. Il Cussegl federal sa participescha er a la legislaziun, el

- maina la procedura preliminar da la legislaziun;
- suttametta leschas federalas e decisziuns federalas a l'Assamblea federala;
- relascha ordinaziuns, uschenavant che la Constituziun federala u las leschas federalas l'autoriseschan.

Il Cussegl federal elavura er il preventiv ed il quint dal stadi. El sa raduna per regla mintg'emna per ina seduta ordinaria; là vegnan decididas onn per onn 2000 fin 2500 fatschentas. Ultra da las autras sedutas extraordinarias fixadas a curt termin e tenor basegn, datti anc mintg'onn pliras sedutas da clausura deditgadas a temas pli vasts e complexs. Las sedutas dal Cussegl federal maina il president da la Confederaziun, durant sia absenza il vicepresidente; questas sedutas duran tranter ina e sis uras.

Ils departaments e la Chanzlia federala preparan las fatschentas, ma il Cussegl federal decida sco collegi. Mintga commember dal Cussegl federal ha ina vusch; la chanceliera federala ha il dretg da far propostas e da discurrer, ma nagin dretg da vuschar.

Collegialitad

«Il Cussegl federal decida sco collegi», quai prescriba la Constituziun federala. Tut ils commembers dal Cussegl federal han ils medems dretgs. Il president da la Confederaziun maina las sesidas, n'ha dentant betg dapli dretgs ch'ils auters commembers. Las decisziuns vegnan tratgas ensemen. Per regla evitescha il Cussegl federal veritablas votaziuns. Las maioritads resultan savens da la discussiun. Tut ils commembers dal Cussegl federal ston represchentar la decisziun dal collegi vers anora – er sche quellas na correspundan betg a lur opiniun persunala u a la posiziun da lur partida.

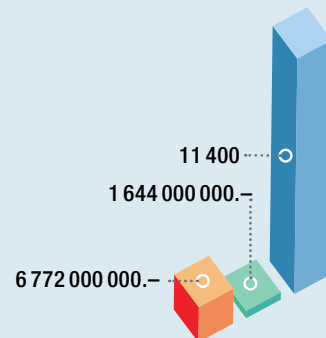
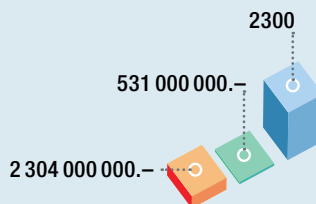
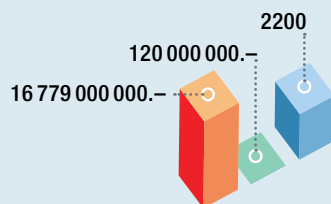
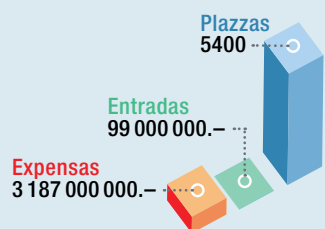
Consens

La cultura da consens svizra sa basa sin la persuasiun che decisziuns pon esser duraivlas mo, sch'ellas vegnan purtadas tant da la maioritad sco er da las minoritads. Decisziuns impurtantas duain represchentar in consens. Perquai èn er integradas en la regenza las diversas partidas e las differentas regiuns linguisticas. Ils commembers dal Cussegl federal derivan da tschintg partidas differentas e da divers chantuns da la Svizra tudestga e franzosa. L'onn 1984 è entrada l'emprima dunna en il Cussegl federal, oz sa cumpona el da trais dunnas e quatter umens.

Ina regenza da pliras partidas

La Svizra n'aveva betg adina ina regenza da pliras partidas. Suentar la fundaziun dal stadi federal il 1848 han ils liberals regnà per 43 onns sulets. L'onn 1891 è entrà l'emprim commember dals catolic-conservativs (la PCD dad oz) en la regenza. In segund è suandà il 1919. L'onn 1929 ha l'Assamblea federala elegì in commember da la Partida da purs, mastergnants e burgais (la PPS dad oz) en il Cussegl federal. Durant la Segunda Guerra mundiala èn vegnids integrads il 1943 en la regenza er ils socialdemocrats (la PSS dad oz). L'onn 1959 èn questas quatter partidas sa convegnidas da furmar ina regenza cun dus liberals, dus cristian-democrats, dus socialdemocrats ed in represchendant da la PPS (la «furmla magica» 2:2:2:1). Questa repartiziun ha durà per 44 onns fin che la PPS ha gudagnà il 2003 in sez dapli a cust da la PCD. L'onn 2008 han ses dus cussegliers federals Eveline Widmer-Schlumpf e Samuel Schmid dentant midà en la nova Partida burgais-democratica PBD. Dapi la demissiun da Samuel Schmid è la PPS represchentada dapi il 2009 puspè cun in cusseglier federal, Ueli Maurer. Dapi lura è la furmla 2:2:1:1:1 (2 PSS, 2 PLD, 1 PCD, 1 PBD, 1 PPS).

Nua che lavuran ils var 38 000 employads federals

DFAE
Departament federal d'affars
exteriurs
Didier Burkhalter
Schef dal departament

DFI
Departament federal
da l'intern
Alain Berset
Schef dal departament

DFGP
Departament federal de giustia
e polizia
Simonetta Sommaruga
Scheffa dal departament

DDPS
Departament federal da
defensiun, protecziun da la
popolaziun e sport
Ueli Maurer
Schef dal departament

Secretariat general SG-DFAE

Secretariat general SG-DFI

Secretariat general SG-DFGP

Secretariat general SG-DDPS

Secretariat da stadi

**Uffizi federal per l'egalitad
tranter dunna ed um** UFEG

Uffizi federal da giustia UFG

Auditorat superiur

Direcziun politica DP

Uffizi federal da cultura UFC

Uffizi federal da polizia fedpol

Defensiun

**Direcziun dals affars
europeics** DAE

Biblioteca naziunala svizra BN

Uffizi federal da migraziun BFM

Protecziun da la popolaziun

**Direcziun da dretg internaziunal
public** DDIP

Archiv federal svizzer AFS

**Cumissiun federala da bancas
da giu** CFBG

Sport

Direcziun consulara DC

**Uffizi federal per meteorologia
e climatologia** MeteoSvizra

**Institut svizzer da dretg
cumparativ** ISDC

armasuisse

**Represchentanzas da la Svizra
a l'exteriur**

**Uffizi federal da sanadad
publica** UFSP

**Cumissiun arbitrara federala
per la gestiun da dretgs d'autur
e da dretgs parents** CAF

**Servetsch d'infurmaziun
da la Confederaziun**

**Direcziun per svilup
e cooperaziun** DSC

**Uffizi federal
da segirezza alimentara e fatgs
veterinars** USAV

**Cumissiun naziunala
per la prevenziun cunter la
tortura** CNPT

Direcziun da resursas DR

Uffizi federal da statistica UST

**Cumissiun federala per
dumondas da migraziun** CFM

**Uffizi federal d'assicuranzas
socialas** UFAS

**Autoritad federala da
surveglianza en chaussas da
revisiun** ASR

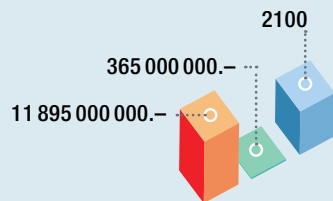
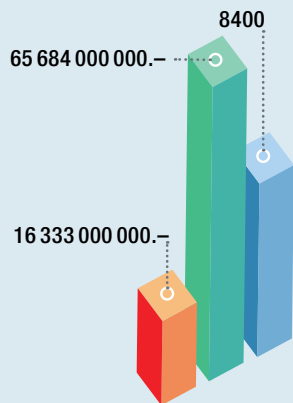
**Institut svizzer per products
terapeutics** Swissmedic

**Institut federal da proprietad
intellectuala** IPI

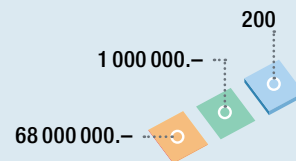
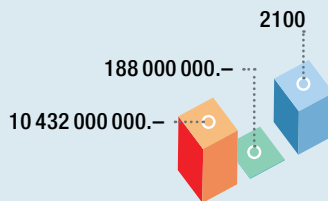
Museum naziunal svizzer MNS

Institut federal da metrologia
METAS

**Fundaziun svizra per la cultura
Pro Helvetia**

Plazzas: dumber da plazzas a temp cumplain, valor media 2013, arrundà. Entradas/Expensas: preventiv 2014, arrundà

DFF
 Departament federal da finanzas
Eveline Widmer-Schlumpf
 Scheffa dal departament

DEFR
 Departament federal d'economia, furmaziun e retschertga
Johann N. Schneider-Ammann
 Schef dal departament

DATEC
 Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun
Doris Leuthard
 Scheffa dal departament

ChF
 Chanzlia federala
Corina Casanova
 Chanceliera federala

Secretariat general SG-DFF

Secretariat general SG-DEFR

Secretariat general SG-DATEC

Incumbensà federal per la protecziun da datas e per la trasparenza IFPDT

Secretariat da stadi per dumondas finanzialas internaziunalas SFI

Secretariat da stadi per l'economia SECO

Uffizi federal da traffic UFT

Administraziun federala da finanzas AFF

Secretariat da stadi per furmaziun, retschertga ed innovaziun SEFRI

Uffizi federal d'aviatica civila UFAC

Uffizi federal da personal UPPER

Uffizi federal d'agricultura UFAG

Uffizi federal d'energia UFE

Administraziun federala da taglia AFT

Uffizi federal per il provediment economic dal pajais UFPE

Uffizi federal da vias UVIAS

Administraziun federala da duana AFD

Uffizi federal d'abitaziuns UFAB

Uffizi federal da comunicaziun UFCOM

Uffizi federal d'informatica e da telecomunicaziun UFIT

Surveglianza dals pretschs PUE

Uffizi federal d'ambient UFAM

Uffizi federal per edifizis e logistica UFEL

Cumissiuin da concurrenza CUMCO

Uffizi federal da svilup dal territori ARE

Organ da direcziun informatica da la Confederaziun ODIC

Sectur da las Scolas politechnicas federalas SPF

Inspecturat federal per la segirezza nucleara IFSN

Autoritad federala per la surveglianza dals martgads da finanzas FINMA

Institut federal da scola auta per la furmaziun professiunala IFFP

Controlla federala da finanzas CFF

Cumissiuin per tecnologia ed innovaziun CTI

Administraziun federala d'alcohol AFA

Cassa federala da pensiun PUBLICA

Las organisaziuns marcadas cun grisch èn per gronda part autonomas. Las indicaziuns davart las plazzas ed il budget n'èn perquai betg resguardadas en las cifras correspondentas dal departament.

La Chanzlia federala ChF

La chanceliera federala Corina Casanova, elegida dal parlament sco ils commembers dal Cussegl federal, è la directura da la Chanzlia federala. Ella participescha a las sesidas dal Cussegl federal e po far propostas. La chanceliera federala vegn sustegnida dals vicechanceliers André Simonazzi e Thomas Helbling sco er da var 250 collavuraturas e collavuratur.

Coordinaziun e controlla dals dretgs politics

Las burgaisas svizras ed ils burgais svizzers pon votar trais fin quatter giadas l'onn davart dumondas politics. Mintga quatter onns elegian ellas ed els in nov parlament. Che tut quai funcziunia senza incaps è l'incumbensa da la Chanzlia federala. Ella surveglia che las vischnancas ed ils chantuns realiseschian correctamain las votaziuns. Sche partidas politics, organisaziuns, gruppaziuns u personas privatas han dumondas politics e vuessan midar insatge en Svizra, pon ellas sa drizzar a la Chanzlia federala. Ella cusseglija, tge instrument ch'è il pli adequat per realisar lur giavisch ubain tge ch'èn las reglas per inoltrar in'iniziativa u in referendum.

Vote électronique: in project cuminaivel

La maiortad da las burgaisas svizras e dals burgais svizzers pon votar ed eleger oz en duas manieras: per posta ubain purtond lur cedel da votar u d'eleger persunalmain a l'urna da lur vischnanca. En l'avegnir duai esser pussaivel da votar er electronicamain. En il futur duai ins avair la pussaivladad da votar er sin via electronica. Per realisar il project «Vote électronique» collavura la Chanzlia federala intensivamain cun ils chantuns. «La segirezza va avant il tempo», quai è il motto per quest project complex che vegn realisà a lunga vista. Suenter diversas emprovas da pilot en trais chantuns che han già success, sa participeschan dapi l'onn 2010 la mitad dals chantuns al project per votaziuns electronicas. Oz pon votar electronicamain en media var 150 000 votantas e votants, en emprima lingia Svizras e Svizzers che vivan a l'ester. En in'etappa successiva duain vegnir extendidas las emprovas sin las votantas ed ils votants che vivan en Svizra. Ultra da quai examinescha la Chanzlia federala, sch'igl è necessari da digitalisar en l'avegnir ulteriurs instruments da democrazia directa, p.ex. per collecziunar suttascripziuns per las iniciativas ed ils referendums.

Planisaziun per il Cussegl federal

Il Cussegl federal realisescha mintg'onn var 2000 fin 2500 fatschentas uffizialas. Quellas èn integradas en ina planisaziun. I dat ina planisaziun per mintga legislatura da quatter onns da la quala vegnan deducidas finamiras per mintg'onn. En il rapport da gestiun preschenta il Cussegl federal al parlament quant enavant

che las finamiras han pudì vegnir cuntanschidas. Il process da planisaziun vegn coordinà da la Chanzlia federala en collavuraziun cun ils departaments. Ma er la planisaziun a lunga vista vegn realisada da la Chanzlia federala. En il rapport «Perspectivas 2025» èn per exempel vegnidadas skizzadas las sfidas futuras da la Svizra.

Dal sboz a la decisiun finala

Las sesidas dal Cussegl federal cumenzan normalmain mintga mesemna – durant las sessiuns parlamentaras mintga venderdi – punctualmain a las 9:00 en la stanza dal Cussegl federal en la Chasa federala vest. Per regla duran ellas trais fin sis uras. Fin ch'ina fatschenta riva en il Cussegl federal sto ella passar diversas staziuns che vegnan coordinadas da la Chanzlia federala. Sch'il sboz d'in departament è passà tras l'uschenunnada consultaziun dals uffizis, suttascriva la scheffa u il schef dal departament competent la proposta definitiva. Las ed ils collegas dal cussegl han lura la pussaivladad da s'exprimer tar questa proposta en ina procedura da cunrapport. Pir cur che quest process è terminà e che la Chanzlia federala ha controllà formalmain e giuridicamain la fatschenta, daventa ella ina tractanda per la sesida dal Cussegl federal.

Communicaziun da las decisiuns da la regenza

Gist suenter las sesidas dal Cussegl federal infurmescha il **vicechancelier e pledader dal Cussegl federal André Simonazzi** la populaziun e las medias davart las decisiuns principals dal Cussegl federal. En ina conferenza da medias declera el las decisiuns ensemen cun ina commembra u in commember dal Cussegl federal u cun in'autra persuna competent. Las conferenzas da medias pon per regla vegnir guardadas live sin la pagina www.tv.admin.ch.

Il **vicechancelier Thomas Helbling** procura che tut ils set departaments vegnian infurmads en scrit ed en detagl davart las decisiuns da la regenza. En il Fegl uffizial federal vegnan publicgadas las decisiuns dal Cussegl federal en tut las trais linguas uffizialas. Las leschas ed ordinaziuns novas u midadas vegnan publicgadas en la Collecziun uffiziala da las leschas federalas. Actualisada cuntinuadamain vegn er la Collecziun sistematica dal dretg federal. Ella cuntegna cumplainmain il dretg vertent ed è in instrument absolutamain necessari per tut las giuristas e tut ils giurists, dentant er per personas privatas.

Chanceliera federala:
Corina Casanova
Vicechanceliers: André Simonazzi, Thomas Helbling

Chasa federala vest, 3003 Berna
031 322 37 91
Responsabla per las infurmaziuns: Ursula Eggenberger
www.bk.admin.ch

Texts en tudestg, franzos, talian e rumantsch

En in pajais pluriling sco la Svizra ston tut il dretg federal ed ils texts centrals dal parlament, da la regenza e da l'administraziun star a disposiziun en las linguas uffizialas. Ils Servetschs linguistics centrals da la Chanzlia federala garanteschon che las leschas, las ordinaziuns ed ils contracts internaziunals sajan formulads en maniera correcta e chapai vla en tudestg, franzos e talian. Blers texts da la Confederaziun vegnan er translats en rumantsch ed englais.

Ils servetschs linguistics da la Chanzlia federala n'han dentant betg mo ina rolla naziunala, mabain er in'internaziunala: ils onns 2013/2014 presideschan els per la segunda giada la Conferenza dals servetschs da translaziun dals stadis europeics. 36 servetschs da translaziun, d'interpretaziun e da terminologia da 17 pajais differents fan part da questa conferenza. Ella promova il barat d'infurmaziuns e la collavuraziun tranter ils servetschs comembers.

Publicaziuns per las votaziuns ed elecziuns federalas

Trais fin quatter emnas avant mintga votaziun survegnan las passa tschintg milliuns persunas cun dretg da votar ils documents uffizials davart la votaziun scrits en furma bain chapai vla. Ina gruppa da lavur sut la batgetta dal pledader dal Cussegl federal prepara questas explicaziuns ensemen cun ils departaments cumpetents. Il Cussegl federal discutescha ed approvescha las explicaziuns. L'uschenumnà «carnet federal» vegn apprezzà fitg: var 70 per tschient da las votantas e dals votants dovran el per s'infurmar. Er per las elecziuns dal parlament che han lieu mintga quatter onns edescha la Chanzlia federala mintgamai in mussavia electoral ed ina pitschna introducziun en la civica.

Ultra da quai gesticla la Chanzlia federala diversas paginas d'internet da la Confederaziun sco www.admin.ch, www.bundesrat.admin.ch, www.news.-admin.ch ed il portal svizzer www.ch.ch.

Käfigurm: in forum per ideas politicas

Cun la finamira da svegliar uschè bain sco pussaivel l'interess da la populaziun per la politica, porschan la Chanzlia federala ed ils Servetschs dal parlament ensemen in forum politic en il Käfigurm a Berna. Qua vegnan confruntads ils visitaders, las classas da scola, ils turists e passants en maniera attractiva cun dumondas politicas. Exposiziuns tematicas vegnan accompagnadas da referats, discussiuns al podium e films. Ina vasta paletta da material infurmativ stat a disposiziun. Las partidas ed organisaziuns politicas pon duvrar il forum politic per far sesidas u pitschnas occurrenzas. (www.kaefigturm.ch; www.facebook.com/KaefigturmForum)

Collavuraziun electronica ed archivaziun automatica

Tut las collavuraturas e tut ils collavurats da la Chanzlia federala lavuran cun in sistem electronic per gestir la lavur. Quai facilitescha la collavuraziun electronica tranter diversas gruppas e garanteschon l'archivaziun automatica da documents impurtants. Ultra da quai pussibilitescha il sistem da definir process per evader proceduras administrativas regularas.

Sut la direcziun da **Hans-Rudolf Wenger** procuran ils servetschs interns che las rodas da la Chanzlia federala na sa fermian mai. Els cumpiglian la gestiun dal personal, las finanzas e la contabilitad, la logistica, la gestiun electronica da la lavur, l'informatica, il servetsch dals salters, la gestiun d'occurrenzas en la chasa dals von Wattenwyl ed en il bain champester a Lohn sco er l'autenticaziun da sutscriziuns d'autoritads estras.

Incumbensà federal per la protecziun da datas e per la trasparenza

Incumbensà:
Hanspeter Thür

www.edoeb.admin.ch

Mintga uman ha per princip il dretg da decider sez davart la publicaziun ed il diever da sias datas personalas. La Lescha davart la protecziun da datas statuescha quest dretg. Ella definescha las cundiziuns per il diever da nossas datas tras persunas privatas, autoritads statalas u firmas. L'incumbensà federal per la protecziun da datas e per la trasparenza (IFPDT) surveglia che questa lescha vegnia observada e cusseglia tar dumondas concernent la protecziun da datas e tar problems en connex cun la Lescha da trasparenza, per la quala el è medemamain responsabel. A basa dal princip che l'agir dal stadi sto en general esser transparent e public, pon las burgaisas ed ils burgais pretender invista en documents da l'administraziun federala cun ina simpla dumonda. Sche l'autorità pertutgada na vul betg dar access a las infurmaziuns dumandadas, pon ins consultar il IFPDT sco intermediatur.

**Departament federal
d'affars externs DFAE**

En servetsch da l'OSCE

Distribuziun da material en in deposit da l'Organisaziun per la segirezza e la cooperaziun en l'Europa OSCE a la periferia da la citad Pristina en il Cosovo. En il center da comunicaziun e logistica survegnan passa 200 collavuraturas e collavuratur lur equipament per realisar las elecziuns communalas dal nord dal Cosovo. Per il sustegn tecnic è responsabla l'OSCE.

In dals collavuratur tecnics è Christopher Tütsch. Dapi il matg 2013 lavura el per incumbensa dal Departament federal d'affars externs DFAE en la missiun da l'OSCE en il Cosovo ch'è la pli gronda dals totalmain 17 champs d'acziun da l'OSCE. Bekim Troshupa da la partiziun Management da material e support logistic procura che la chapellina e la giacca da protecziun hajan la dretga grondezza. Da l'equipament per l'operaziun fan medemamain part in func, in telefon mobil, ina charta stradala, in auto da l'OSCE ed er in'apoteca d'urgenza cun glisch da giaglioffa, battarias da reserva, chandailas ed aua. Il di da las elecziuns èn las collavuraturas ed ils collavuratur da la missiun da l'OSCE avantlieu en 44 centers d'elecziun. Ellas ed els garanteschon che l'andament tecnic funcziuneschia senza difficultads.

Sche Christopher Tütsch n'è gist engaschè en in'operaziun locala, lavura el sco responsabel per il program da la missiun da l'OSCE a Pristina. La missiun duai sustegnair principalmain il process da democratisaziun e controllar che la costituziunalitad ed ils dretgs umans vegnian resguardads. Il Svizzer ha tranter auter er l'incumbensa da controllar che la populaziun vegnia inclusa pli ferm en il process da decisiun sin plaun communal.

Dapi il 1975 è la Svizra commembra da l'OSCE e quest onn presidescha ella l'organisaziun. Ca. ina dunsaina Svizras e Svizzers lavuran tar l'OSCE che fa part dal DFAE cun totalmain 5800 emploiadas ed emploiads federals.

Departament federal d'affars exterius DFAE

Il DFAE represchenta ils interess da la Svizra a l'exteriur e realisescha la strategia per la politica internaziunala dal Cussegl federal. Per ils onns 2012–2015 vulesse il Cussegl federal surtut tgirar e sviluppar las relaziuns cun ils stadis vischins e cun l'Uniun europeica. L'onn 2014 presidescha la Svizra l'OSCE, l'Organisaziun per segirezza e collavuraziun en l'Europa. Cun quai po ella accumplir in'ulteriura prioritad da la politica exteriura e rinforzar ses engaschament per la stabilitad da l'Europa e dals pajais cunfinants. Grazia a tecnologias modernas vul il DFAE mantegnair e megliar vinavant ses servetschs per Svizras e Svizzers a l'exteriur.

Secretariat general SG-DFAE

Secretari general:
Benno Bättig

www.eda.admin.ch

Il Secretariat general è il post da stab dal DFAE che coordinescha ils affars per il parlament ed il Cussegl federal ed è responsabel per la communicaziun interna ed externa. Ina da sias incumbensas è la promoziun da schanzas egualas per dunnas ed umens en il DFAE. In'otra è da survegliar e controllar la gestiun dals affars diplomatics e consulars dals biros che represchentan la Svizra a l'exteriur.

Al Secretariat general suttastat la Preschientscha Svizra ch'è responsabla per la percepziun positiva da la Svizra a l'exteriur. Ensem cun ils represchentanants da la Svizra organisescha ella occurrenzas ad exposiziuns mundialas, als gieus olimpics ed envida delegaziuns estras en Svizra. Ella metta er a disposiziun material d'infurmaziun e publitgescha il portal swissworld.org. Al Secretariat general suttastat plinavant il servetsch istoric dal DFAE. Qua vegnan documentads tranter auter ils aspects istorics da la politica exteriura da la Svizra.

Secretariat da stadi

Secretari da stadi:
Yves Rossier

Il Secretariat da stadi gioga ina rolla decisiva per il svilup e la planisaziun da la politica exteriura. Il secretari da stadi po represchentar il schef dal DFAE tant entaifer sco ordaifer il departament e sias activitads cumpiglian la tgira, la coordinaziun ed il svilup da las relaziuns bilaterals da la Svizra cun auters pajais, la collavuraziun cun organisaziuns internaziunals sco l'ONU, e la politica da segirezza e da pasch inclusiv la politica da discharmament. Per realisar questas incumbensas vegn el sustegnì da la Direcziun politica che vegn dirigida dal secretari da stadi. Er il Center per la gestiun da crisis suttastat directamain al secretari da stadi. Quest center publitgescha infurmaziuns per viadis a l'ester cun analisas da la segirezza (www.eda.admin.ch/reisehinweise) ed infurmescha via twitter davart ils svilups ils pli impurtants. Il center accumpogna er burgais svizzers a l'exteriur pertutgads da conflicts armads, agitaziuns politics, attentats, catastrofes natirals u rapinaments. Er la Divisiun Affars presidials e protocol fa part dal Secretariat da stadi che coordinescha las

ceremonias protocollaras e surveglia l'execuziun dal Reglament protocollar federal.

Direcziun politica DP

Directur:

Secretari da stadi Yves Rossier

Valitar las sfidas globalas, sviluppar strategias da la politica exteriura, eruir ils territoris da crisa e da tensiuns: en la Direcziun politica sa concentreschan tut las infurmaziuns che permettian da far valair ils interess da la Svizra a l'exteriur. Sut la direcziun dal secretari da stadi concepescha ella la politica exteriura ed è il post suprem per tut ils biros che represchentan la Svizra a l'exteriur.

Tschintg divisiuns geograficas èn responsablas per las relaziuns bilaterals cun ils stadis da lur regiun e per la coordinaziun cun l'administraziun federala. In'ulteriura divisiun realisescha la politica en l'ONU ed en autras organisaziuns internaziunals ed è responsabla per la politica da la Svizra sco sedia per organisaziuns internaziunals.

La Divisiun Segirezza umana sa deditgescha a la promoziun civila da la pasch ed al rinforzament dals dretgs umans. En il center stat la segirezza da mintga singul uman e la protecciun da violenza politica, guerra e despotissem. La Divisiun Politics exteriuras sectorialas ha l'incumbensa da survegliar che la Svizra haja posiziuns coerentas vers l'exteriur en ils champs finanzas, economia, ambient, traffic, energia, sanadad, furmaziun, scienza ed astronautica. La Divisiun Politica da segirezza sa deditgescha a la segirezza internaziunala, a la controlla da l'armament e dal discharmament.

Direcziun dals affars europeics DAE

Directur:
Henri Gétaz

www.eda.admin.ch/europa

La Direcziun per affars europeics DAE è il center da competenza da la Confederaziun per tut las dumondas en connex cun l'integratiun europeica. La DAE analisescha ils aspects politics ed economics da l'integratiun europeica, coordinescha la politica svizra envers l'Europa ed infurmescha davart quella. Ella prepara decisziuns en quest connex e maina las negoziaziuns cun l'UE ensem cun ils posts spezialisads. Ultra da quai observa ed analisescha ella il svilup da l'UE e dal dretg europeic e las consequenzas per la Svizra.

Direcziun da dretg internaziunal public DDIP

Directur:
Valentin Zellweger

La Direcziun da dretg internaziunal public (DDIP) defende ils dretgs ed interess da la Svizra en connex cun il dretg internaziunal. Ella procura che la Svizra respectia sias obligaziuns e s'engascha per defender e sviluppar il dretg internaziunal. Ella partecipescha a la negoziaziun, stipulaziun e realisaziun da con-

Schef dal departament:

Didier Burkhalter

Chasa federala vest, 3003 Berna

031 322 31 53

Responsabel per l'infurmaziun: Jean-Marc Crevoisier

www.eda.admin.ch

tracts internaziunals. En pli ha ella l'incumbensa da tractar facultads da potentats, da survegliar aspects giuridics en connex cun la neutralitad svizra, da tractar dumondas dal dretg internaziunal e da las Convenziuns da Geneva per proteger las victimas da guerra. Ultra da quai è la DDIP responsabla per las relaziuns cun il Principadi da Liechtenstein.

Ad ella è suttaless l'Uffizi svizzer da navigaziun UFSN che surveglia la navigaziun sut bandiera svizra, cunquai ch'i sa tracta surtut da relaziuns dal dretg internaziunal.

Direcziun consulara DC

Directur:
Jürg Burri

La Direcziun consulara DC garantescha sco post da consultaziun central in servetsch public optimal per las burgaisas ed ils burgais svizzers a l'exteriur. Las represchentanzas svizras duain pudair prestar servetschs consulars en maniera fidaivla ed effizienta – per exempel grazia a staziuns mobilas per registrar datas per ils passaports biometrics.

L'assistenza telefonica dal DFAE (+41 (0)800 24-7-365) stat a disposiziun 24 uras al di per dumondas. Sche burgaisas e burgais svizzers èn a l'exteriur en ina situaziun d'urgenza e dovran agid, surpiglia il Center da servetsch per burgais da la DC la coordinaziun tranter las represchentanzas a l'ester, las organisaziuns, las autoritads e las famiglias en Svizra. In'app infurmescha davart la situaziun da segirezza en la destinaziun e nua ch'ins chatta la proxima represchentanza svizra.

Ultra da quai è la DC er responsabla per las relaziuns cun las Svizras ed ils Svizzers a l'exteriur. Ella è il post competent per dumondas en connex cun l'emigraziun e la vita a l'exteriur (www.swissemigration.ch).

Represchentanzas da la Svizra a l'exteriur

La Svizra è represchentada a l'exteriur en var 170 lieus cun ambassadas, consulats generals e biros da cooperaziun sco er cun missiuns en las organisaziuns internaziunals. Questas instituziuns defendan ils interess diplomatics da la Svizra, porschan servetschs consulars ed èn activas en la cooperaziun internaziunala. Numerusas represchentanzas dattan er alloschi ad ulteriuras instituziuns sco Swiss Business Hubs, swissnex, Svizra Turissem u Pro Helvetia. Ultra da quai dispona la Svizra d'ina rait da var 190 represchentanzas d'onurari che s'occupan dals singuls champs.

Direcziun per svilup e cooperaziun DSC

Directur:
Martin Dahinden

www.eda.admin.ch/deza

La Direcziun per svilup e cooperaziun DSC realisescha la strategia internaziunala dal Cussegl federal en ils champs agid umanitar, cooperaziun da svilup, cooperaziun regiunala, cooperaziun globala e cooperaziun cun l'Europa orientala e cun ils novs stadis da l'UE. La DSC sustegna las victimas da crisas e da conflicts ed è responsabla per l'agid umanitar. Cun il Corp svizzer d'agid umanitar (CSA) presta ella agid d'urgenza e sustegna reconstrucziuns suenter catastofas natirals u en zonas da conflicts. Ensem cun il Secretariat da stadi per l'economia SECO gestescha ella las contribuziuns per l'extensiuin che van als novs stadis da l'UE.

En regiuns da gronda paupradad u da conflict sustegna la DSC il svilup rural, refurmas da stadi u administrativas e projects e programs che megliereschan l'access da la populaziun a la furmaziun ed a servetschs da sanadad e che augmentan plazzas da lavur ed entradas. En la cooperaziun cun ils lieus pertutgads accumpogna ella tenor il mandat dal Cussegl federal refurmas politicas ed economicas.

La DSC s'engascha multilateralmain en organisaziuns internaziunals e sustegna en il rom da programs globals innovaziuns e projects pertutgond la midada climatica, l'aua, la segirezza l'alimentaziun, la migraziun e la sanadad.

Sin sia pagina d'internet che porscha er ina newsletter ed ina revista, infurmescha la DSC regularmain davart sia lavur e davart l'engaschament cunter la miseria e las catastofas.

Direcziun da resursas DR

Directura:
Helene Budliger Artieda

La Direcziun da resursas (DR) è il center da competenza e da servetschs dal DFAE per tut las dumondas pertutgant las resursas (persunal, finanzas, logistica, informatica, etc.). Ella è responsabla per la segirezza da las represchentanzas e da lur persunal. Ultra da quai garantescha ella la gestiun effizienta da la rait externa e metta a disposiziun tut ils meds necessaris per in funcziunament optimal e per la comunicaziun e la coordinaziun cun la centrala a Berna.

Tar las incumbensas da la DR tutgan er il servetsch giuridic dal departament e la Centrala federala da viadis che organisescha viadis uffizials internaziunals per l'entira administraziun federala.

**Departament federal
da l'intern DFI**

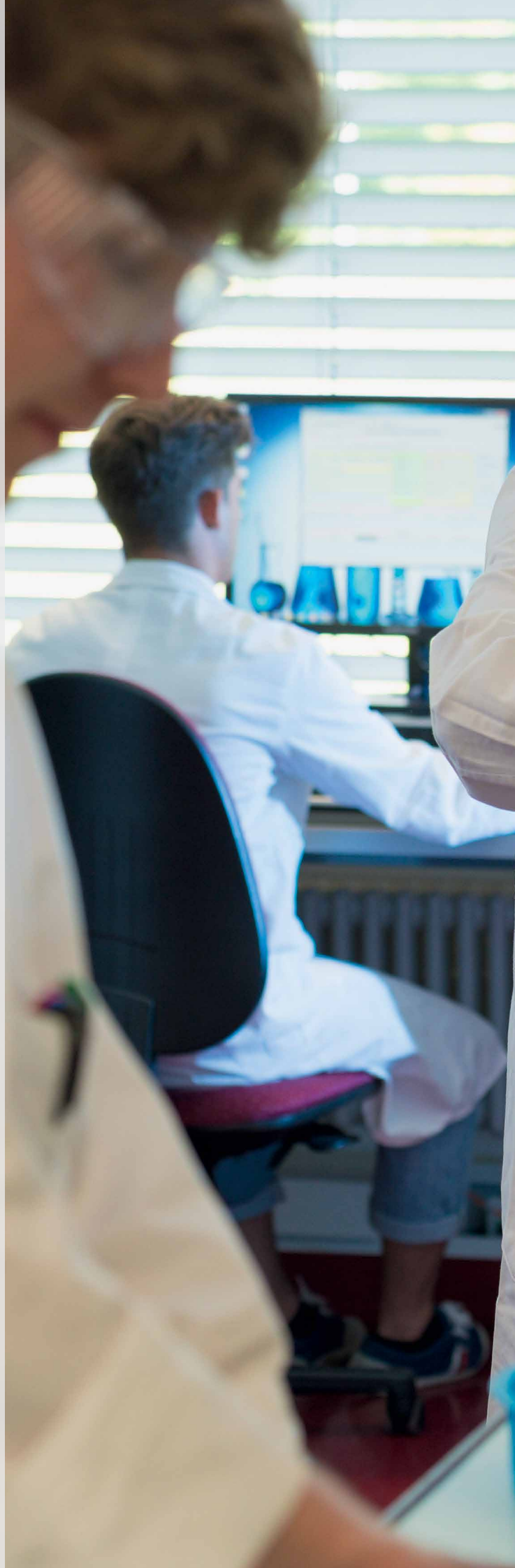
Nus faschain ina petta ...

... or da tschigulatta, farina ed ovs. La pasta laschain nus cular en ina furma da petta da silicon da color verda che sbragia. Lura va la lastra per 20 minutas en il furnel che ha ina temperatura da 200 grads. E bainbaud savura bain. Vi da donns da la sanadad na pensain nus betg en quest mument. Per fortuna!

Nus faschain pettas e biscuits senza nagins quitads tranter auter er grazia a Loris Zollinger e sias collavuraturas e collavurats da l'Uffizi federal da segirezza alimentara e fatgs veterinars USAV. Il laborant ch'è sa spezialisà sin chemia fa numnadamain retschertgas cun exact questas furmas da petta da silicon. Studis han demussà che uschenumnads siloxans en tscherts models passan via en la pasta tar temperaturas autas. Sche questas substanzas èn nauschas per nosssa sanadad e sche las furmas da petta correspundan insumma a las pretensiuns legalas, na savev'ins betg da dir cun garanzia totala. Suenten in'examinaziun exacta avev'ins finalmain il resultat: in diever adequat n'ha naginas consequenzas per la sanadad, perquai ch'ils siloxans na mussan nagina reacziun en l'organissem da l'uman. Loris Zollinger ha examinà las furmas da petta las pli derasadas en il labor. L'emprim schelenta el las furmas cun nitrogen liquid per ch'ellas daventian rumpaivlas e silsuenten las rumpa el en tochains per als examinar.

Cun la finamira da pudair garantir la segirtad maximala en la chadaina alimentara èn vegnids fusiunads la partiziun da segirezza alimentara da l'Uffizi federal da sanadad publica e l'antierur Uffizi federal veterinar. Oz s'occupa pia il medem post tant da la prevenziun cunter epidemias d'animals sco da furmas da petta da silicon. Uschia èsi pli simpel da far valair las directivas per victualias da buna qualitat. Tut quai serva pia a la segirezza da las consumentas ed dals consuments.

Loris Zollinger absolvescha l'emprim onn d'emprendissadi sco laborant da chemia ed è in da ca. 2600 emploiadas ed emploiads federals en il Departament da l'intern DFI.

Departament federal da l'intern DFI

Secretariat general SG-DFI

Secretari general:
Lukas Bruhin

www.edi.admin.ch

Il Secretariat general SG-DFI è responsabel per la planisaziun, la coordinaziun e la controlla; el funcziuna sco ina sort scharnier tranter il schef dal departament ed ils uffizis federals e porscha servetschs da cussegliaziun a l'entir departament. La partiziun da dretg dal Secretariat general è ultra da quai incumbensada da survegliar las fundaziuns d'util public naziunales ed internaziunales. En il Secretariat general èn integrads er il secretariat da la Cumissiuun federala cunter il rassissem, il Servetsch per il cumbat cunter il rassissem e l'Uffizi federal per l'egualitad da persunas cun impediments.

Uffizi federal per l'egualitad tranter dunna ed um UFEG

Directura:
Sylvie Durrer

www.ebg.admin.ch

L'UFEG è responsabel per l'egualitad e schanzas egualas tranter dunnas ed umens. El s'engascha surtut en las domenas egualitad da dretg, egualitad da las pajas, cumpatibilitad da professiuun e famiglia sco er prevenziun cunter la violenza a chasa. Cun agids finansials sustegna el posts da cussegliaziun e projects per promover l'egualitad da las schanzas tranter dunna ed um en la vita professiuunala. Integrà en l'uffizi è il secretariat da la Cumissiuun federala per dumondas da las dunnas.

Uffizi federal da cultura UFC

Directura:
Isabelle Chassot

www.bak.admin.ch

L'UFC metta il rom per la politica culturala da la Confederaziun. El promova la vita culturala e stgaffescha las cundiziuns necessarias, per che quella possa s'exprimer e sa sviluppar. L'UFC sustegna la lavur artistica, las organisaziuns culturalas e promova las differentas cuminanzas linguisticas e culturalas. El procura ch'ils interess da la protecciun dal maletg dal lieu, da la tgira da monuments e da l'archeologia vegnian resguardads. Tar l'UFC èn integrads ils posts spezialisads per art spoglià e per il transfer da bains culturals. Ultra da quai administrescha el er collecziuns custavivlas sco la collecziun d'art da la Confederaziun.

Biblioteca naziunala svizra BN

Directura:
Marie-Christine Doffey

www.nb.admin.ch

L'incumbensa da la BN è da collectar, da conservar e da render accessiblas tut las publicaziuns stampadas ed electronicas che han in connex cun la Svizra. La BN tgira ultra da quai numerusas collecziuns spezialas; las pli impurtantas èn l'Archiv svizzer da litteratura, la Collecziun grafica ed il Centre Dürrenmatt a Neuchâtel.

Archiv federal svizzer AFS

Directur:
Andreas Kellerhals

www.bar.admin.ch

L'AFS valitescha, conserva, intermediatescha e renda accessibels ils documents da la Confederaziun svizra cun valur archivar. Sin ina lunghezza da curunas da passa 60 kilometers e sin in spazi da 15 terabytes vegnan tegnids en salv documents originals sco la Constituziun federala, documents administrativs, fotografias, films, documents sonors e bancas da datas. La tradiziun da quests documents è indispensabla per garantir la cuntinuitad e la trasparenza dal stadi da dretg. Ella permetta a las burgaisas ed als burgais da controllar democraticamain l'activitad da la regenza e da l'administraziun e serva sco basa da perscrutaziun.

Uffizi federal per meteorologia e climatologia MeteoSvizra

Directur:
Peter Binder

www.meteoschweiz.ch

Sco servetsch naziunal da meteorologia e da climatologia furnescha MeteoSvizra infurmaziuns davart l'aura ed il clima e porscha uschia in impurtant servetsch per la societad, per la politica, per l'economia e per la scienza. Staziuns da mesiraziun, radars meteorologics, satellites, radiosondas ed ulteriurs instruments mesiran l'aura. Dasper la surveglianza da quests instruments elavura MeteoSvizra las previsiuns da l'aura, avertescha las autoritads e la populaziun da malauras ed analysescha las datas climaticas. Quellas infurmeschan davart la midada climatica e las previsiuns da l'aura extremas ed èn la basa per eruir scenaris dal svilup climatic.

Uffizi federal da sanadad publica UFSP

Directur:
Pascal Strupler

www.bag.admin.ch

L'UFSP è responsabel cun ils chantuns per la sanadad publica e per l'elavuraziun da la politica da sanadad naziunala. Ina da sias incumbensas è d'accompagnar e sviluppar las assicuranzas socialas da malsaus e d'accidents e da las survegliar. L'UFSP decretescha las disposiziuns legalas davart la protecciun dal consumant e surveglia che quellas leschas vegnian observadas. Plinavant è el responsabel per la surveglianza da las malsognas transmissiblas e per la protecciun cunter radiazions. L'UFSP elavura programs e campagnas per promover ina moda da viver sauna. El reglescha la furmaziun professiuunala da medis ed emetta ils diploms federals correspundents. L'uffizi è plinavant er responsabel per la legislaziun e la surveglianza da la segirezza biologica, da la perscrutaziun vi da l'uman e da la medischina da transplantaziun. Per pudair preparar il sector da sanadad svizzer en moda optimala per las sfidas dal futur, vegn realisada cun agid da partenaris e per incumbensa dal Cussegl federal la strategia «Sanadad2020». L'uffizi represchenta ils interess da la Svizra en fatgs da sanadad en organisaziuns internaziunales ed envers auters stadis.

Schef dal departament:
Alain Berset

Inselgasse 1, 3003 Berna
031 322 80 33
Responsabla per l'infurmaziun: Nicole Lamon
www.edi.admin.ch

Uffizi federal da segirezza alimentara e fatgs veterinars USAV

Directur:
Hans Wyss

www.blv.admin.ch

Il schaner 2014 ha cumenzà l'Uffizi federal da segirezza alimentara e fatgs veterinars (USAV) cun sia lavur. Il nov uffizi federal è vegnì creà reunind la partiziun da segirezza alimentara dal Uffizi federal da sanadad publica (UFSP) e l'Uffizi federal veterinar (UFV). L'USAV è il center da cumpetenzas da la Confederaziun che s'occupa da dumondas en ils secturs segirezza alimentara, alimentaziun, sanadad d'animals, protecziun d'animals e da las spezias en il martgà internaziunal. Per quests secturs elavurescha l'uffizi la legislaziun naziunala e procura per sia executiun unitara en ils chantuns. Plinavant controlla l'USAV l'import d'animals e l'import dals products d'animals e s'engascha sco autoritad executiva da la Cunvegna internaziunala davart la protecziun da las spezias CITES per proteger las spezias da la fauna e flora. Ultra da quai realisescha l'USAV er perscrutaziun applitgada e sustegna projects da retschertga en sia domena. Da l'USAV fan part l'Institut da virologia e d'immunoprofilaxa IVI, l'Uffizi d'admissiun per vaccins e serums per animals sco er il Labor svizzer da referenza per diagnosa, surveglianza e controlla d'epidemias animalas fitg contagiusas.

Uffizi federal da statistica UST

Directur:
Georges-Simon Ulrich

www.bfs.admin.ch

La statistica contribuescha a la trasparenza en las debattas publicas ed en las discussiuns politicas. Perquai orientescha l'UST davart il stadi ed il svilup da la Svizra en numerus secturs da la vita. El furnescha las infurmaziuns quantitativas per chapir il preschent e planisar il futur. L'Annuari statistic, la Survista statistica da la Svizra e surtut il portal d'internet dattan ina survista da las infurmaziuns e renvieschan ad ulteriuras statisticas. Ils principals centrals da tut ils servetschs da l'UST èn l'orientaziun als basegns da la clientella, il caracter scientific, la protecziun da las datas e l'actualitad.

Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS

Directur:
Jürg Brechbühl

www.bsv.admin.ch

La Svizra dispona d'ina rait dad assicuranzas socialas effizacia e solida. Quai sto restar uschia er en il futur ed er en cas da cundiziuns economicas e demograficas difficilas, cunquai che la rait sociala è in impurtant element da la pasch sociala. Ils secturs da cumpetenzas da l'UFAS èn l'AVS, l'assicuranza per invaliditad, las prestaziuns supplementaras, la prevenziun professiunala (cassas da pensiun), l'urden da cumpensaziun dal gudogn per persunas en servetsch militar, l'indemnisaziun en cas da maternitad ed ils supplements da famiglia. L'uffizi procura che questas assicuranzas socialas possian ademplir lur obligaziuns legalas e reagir a temp sin sfidas novas, per exempel cun il project da reforma

«Prevenziun per la vegliadetgna 2020». Plinavant è l'UFAS responsabel per las domenas famiglia, uffants, giuventetgna e glied attempada, relaziuns tranter las generaziuns sco er per dumondas generalas che pertutgan la politica sociala. El controlla la lavur dals organs executivs e surpiglia per part sez ina tala funcziun, uschia per exempel en il sector da la finanziaziun inziala per la tgira d'uffants cuplementara a la famiglia.

Institut svizzer per products therapeutics Swissmedic

Directur:
Jürg H. Schnetzer

www.swissmedic.ch

Swissmedic è l'uffizi specialisà per l'admissiun e la surveglianza da tut ils products therapeutics. El garantescha che sulettain products segirs, effizients e d'alta qualitat vegnian sin il martgà e contribuescha uschia decisivmain a la protecziun da la sanadad dals umans e dals animals. L'Institut collavura sin plaun naziunal ed internaziunal cun autoritads partenarias.

Museum naziunal svizzer MNS

Directur:
Andreas Spillmann

www.nationalmuseum.ch

Il MNS è in'unitad administrativa che reunescha sut in tetg trais museums - il Museum naziunal svizzer a Turitg, il Château de Prangins ed il Forum da l'istorgia svizra a Sviz - sco er il Center da las collecziuns ad Affoltern am Albis. Ils museums documenteschan en lur exposiziuns permanentas l'istorgia culturala da la Svizra a partir da sias entschattas enfin oz e dattan perditga da l'identitad svizra e da la diversitad istorica e culturala da noss pajais. Las exposiziuns temporaras fan la punt tar temas actuals socials, economics ed istorics. 840 000 objects furman la pli gronda collecziun ed illustreschan l'istorgia da la cultura e l'artisanadi da la Svizra.

Fundaziun svizra per la cultura Pro Helvetia

Directur:
Andrew Holland

www.prohelvetia.ch

Pro Helvetia promova la lavur artistica en Svizra, propagescha la cultura svizra a l'ester e sustegna l'intermediaziun dals arts al public. Ella promova oravant tut projects d'interess naziunal che han in'impurtanza sur ils cunfins da la Svizra ora. Pro Helvetia è ina fundaziun da dretg public che cumpletescha la promoziun culturala dals chantuns e da las vischnancas. Sias decisiums da promoziun èn autonomas.

**Departament federal da giustia
e polizia DFGP**

La precisiun maximala è dumandada

Er la pli pitschna canera na dastga betg disturbar la mesiraziun. Autramain n'è ella betg exacta avunda. Christian Hof ed Aurélie Mindel da l'Institut federal da metrologia (METAS) preparan gist in experiment. Els vulan simular tge ch'ina ureglia umana percepescha tar in examen da l'udida. Perquai preparan els lur experiment en in local che na lascha tiers nagin eco. Questa patgna surdimensionada na reflectescha absolutamain naginas undas acusticas. Quai na basta dentant betg anc. Per che la mesiraziun possia vegnir cumparegliada a nivel internaziunal, ston Aurélie Mindel e Christian Hof respectar exactamain la pressiun da l'aria prescritta da 1013.25 millibar ed er tegnair quint da la temperatura.

Quai para bunamain exagerà, ma la precisiun da lur mesiraziun ha consequenzas concretas. Il fisicher e la praticanta dal METAS èn responsabels ch'ins audia en l'entira Svizra ils medems tuns auts tar l'examen da l'udida. Sin basa da lur mesiraziuns vegnan lura bullads ils apparats dal medi d'ureglias.

Per incumbensa da la Confederaziun s'occupan las scienziadas ed ils scienziads dal METAS cun unitads da mesira e proceders da mesirar. En lur labor a Wabern fan els las mesiraziuns las pli precisas da la Svizra. Las mesiraziuns vegnan duvradas en l'economia ed en la scienza sco er per far valair ina lescha. Tge capitassi, sche la polizia na fiss betg capabla da mesirar dapertut medemamain la sveltezza dals autos. Vos fissas entaifer il vitg cun in tempo da 50 km/h e survegnissas ina multa! Impussibel. Ils apparats da radar ed ils scanners da laser vegnan perquai examinads minuziusamain avant che ir sin il martgà. In ulterier exempel è la bullaziun dals distributurs da benzin. Els vegnan verifitgads dals controlladers dals pais e da las mesiras chantunalas ch'èn sustegnids e survegliads dal METAS. Uschia sorta exact in liter benzin, cura che l'apparat inditgescha in liter. Cun ina precisiun sin il millimeter.

Il fisicher Christian Hof e la chemicista Aurélie Mindel lavuran tar l'Institut federal da metrologia METAS. Els èn dus da radund 3100 emploiads federals dal Departament federal da giustia e polizia DFGP.

Departament federal da justia e polizia DFGP

Secretariat general SG-DFGP

Secretari general:

Matthias Ramsauer

Responsabel CSI-DFGP

Christian Baumann

www.ejpd.admin.ch

Il Secretariat general sustegna e cussegia la scheffa dal departament en sia lavur quotidiana e dirigia la collavuraziun da las differentas parts dal departament: el coordinescha las fatschentas per il parlament ed il Cussegl federal, infurmescha la publicitad davart las activitads dal DFGP e maina ed administrescha il personal e las finanzas da l'entir departament.

Dal DFGP fa er part il Center da servetschs d'informatica (CSI-DFGP). Quel è responsabel per il svilup ed il funcziunament da las applicaziuns d'informatica per ils secturs da la justia, da la polizia e da la migraziun, che vegnan utilisadas en tut la Svizra, sco per exempel ils systems da retschertga u il register penal. Ultra da quai è suttamessa al CSI-DFGP l'administraziun dal Servetsch da survegliaza dal traffic da posta e da telecomunicaziun.

Uffizi federal da justia UFG

Directur:

Martin Dumermuth

www.bj.admin.ch

L'Uffizi federal da justia (UFG) elavura leschas en il sector dal dretg civil, dal dretg penal, dal dretg da scussiu e da concurs, dal dretg privat internaziunal sco er dal dretg public ed amministrativ. El surpiglia entaifer l'administraziun federala ina funcziun consultativa per tut ils affars da legislaziun. L'uffizi maina il register penal svizzer, ha la survegliaza suprema dals fatgs che concernan il register da commerzi, il stadi civil ed il register funsil, la scussiu, il concurs e l'execuziun da chastis. En questa funcziun conceda l'UFG er contribuziuns da construcziun als chantuns per ils edifizis destinads a l'execuziun da chastis e da mesiras. Sias contribuziuns a la gestiun d'instituziuns per l'assistenza staziunara a la giuventetgna gidan ultra da quai a garantir la qualitat da la lavur educativa.

A nivel internaziunal represchenta l'uffizi la Svizra avant ils organs per ils dretgs umans a Strasbourg ed en numerusas organizaziuns. Ultra da quai è el il post central competent per rapiments internaziunals d'uffants e per adopiuns internaziunals. En pli collavura l'UFG cun autoritads da l'exteriur en ils secturs da l'assistenza giudiziala e da l'extradiziun.

Uffizi federal da polizia fedpol

Directur:

vacant

www.fedpol.admin.ch

Ils collavurators da fedpol surpiglian differentas incumbensas per la protecciun da la populaziun e per il stadi da dretg svizzer. Sut la direcciun da la Procura publica federala fan els per exempel mintg'onn retschertgas en plirs tschients cas, en ils quals la Confederaziun è responsabla per la persecuziun penala, surtut en ils secturs dal terrorissem, da la criminalitad organisada e da la lavada da daners suspectus. En numerusas proceduras sustegnan ils collavurators da fedpol las polizias chantunals, per exempel en il cumbat cunter il commerzi e la cuntribanda cun umans e cunter la porno-

grafia d'uffants en l'internet. Fedpol è plinavant responsabel per la segirezza da las autoritads e dals edifizis da la Confederaziun sco er da persunas ed edifizis protegids dal dretg internaziunal public. Ultra da quai è fedpol responsabel per l'emissiu da passaports e da cartas d'identitad e funcziuna sco scharnier tranter ils producents, las autoritads e la populaziun. L'uffizi offra a partenaris naziunals ed internaziunals ina structura naziunala da polizia che permetta servetschs sco la gestiun da bancas da datas per l'investigaziun da persunas e d'objects u per l'identificaziun da persunas e fastizs. Per in cumbat pli effectiv da la criminalitad transcunfinala elavura fedpol cunvegna da polizia cun singuls stadis.

Uffizi federal da migraziun UFM

Directur:

Mario Gattiker

www.bfm.admin.ch

Ina tgirunza diplomada tudestga vul lavurar a l'Ospital chantunal da Cuira – tge prescripciuns datti per ella e per ses patrun da lavur? Ina firma svizra vul employar in inschigner da l'India – qualas èn las premissas per engaschar ina persuna d'in stadi ordaifer l'UE/AECL? Ina famiglia d'Eritrea dumonda asil en Svizra – tenor tge cundiziuns vegn approvada questa dumonda? En l'Uffizi federal da migraziun (UFM) vegnan talas dumondas decididas di per di. L'uffizi animescha uschia er il svilup da las basas legalas en las domenas dal dretg d'asil, dal dretg da persunas estras, dal dretg da burgais e da l'integraziun.

Ensem cun ils chantuns ed ulteriurs partenaris s'engascha l'UFM er per ina convivenza paschavla da la populaziun indigena ed estra. Ils projects principals en il rom da questas mesiras d'integraziun vegnan realisads en ils champs lingua, furmaziun e lavur.

Cumissiu federala da bancas da giu CFBG

Directur:

Jean-Marie Jordan

www.esbk.admin.ch

La Cumissiu federala da bancas da giu (CFBG) surveglia las 21 bancas da giu en Svizra. Ella controllescha ch'ils casinos offrian a lur clients cundiziuns da giu gistas. Tranter auter controllescha ella che las bancas da giu adempleschian lur obligaziuns en connex cun las mesiras cunter la lavada da daners suspectus e cun las prescripciuns per la prevenziun da la dependenza dals giuus. La CFBG incassescha plinavant las taxas sin bancas da giu destinadas principalmain al fond da gulivaziun da l'AVS. En collavuraziun cun la polizia cumbatta ella er ils giuus da fortuna illegals.

Institut svizzer da dretg cumparativ ISDC

Directura:

Christina Schmid

www.isdc.ch

«Mintga pajais ha ses agen punct da vista» – in fatg che tanghescha gist er la pitschna Svizra che ha numerusas relaziuns cun l'exteriur. En cas da relaziuns da famiglia internaziunals u en il traffic economic po «l'agen punct da vista», numnadain

Scheffa dal departament:
Simonetta Sommaruga

Chasa federala vest, 3003 Berna
031 322 18 18
Responsabel per l'infurmaziun: Guido Balmer
www.ejpd.admin.ch

il dretg d'in auter stadi, esser fitg relevant. Ma co obtegn'ins per exempel ina lescha dal Kasachstan u ina decisiun giudiziala da la Mongolia? L'Institut svizzer da dretg cumparativ (ISDC) procura per infurmaziuns davart sistems giuridics da l'exteriur che servan als tribunals, a las autoritads ed ad advocats. Per che la Svizra possa profitar dad experientschas d'auters pajais, elavura l'ISDC er models da referenza e po dar impuls a la legislativa.

Cumissiu arbitrara federala per la gestiun da dretgs d'autur e da dretgs parents CAF

Presidenta:
Laura Hunziker Schnider

www.eschk.admin.ch

Tgi che vul copiar u trametter musica ubain represchentar ella ordaifer in rom privat sto pajar in'indemisaziun da l'autur. Questa obligaziun d'indemisaziun vala er per tut las autras domenas da l'activitad creativa, sco per exempel per ovras litteraras u audiovisualas. I na vegnan dentant betg indemnissads mo ils auturs dad ovras artisticas, mabain er las personas che represchentan ellas. Tut questas indemnissaziuns vegnan negoziadas e fixadas sco tariffas tranter las societads che represchentan ils dretgs d'autur da mintga domena e las societads dals utilisaders. La Cumissiu arbitrara federala controlla ed autorisescha questas tariffas.

Cumissiu naziunala per la prevenziun cunter la tortura CNPT

President:
Jean-Pierre Restellini

www.nkvf.admin.ch

La Svizra ha ratifitgà il 2009 il protocol facultativ da la Convenziun cunter la tortura da l'ONU. Cunquei sustegna ella explicitamain las stentas internaziunales per cumbatter la tortura. L'incumbensa da la Cumissiu naziunala per la prevenziun cunter la tortura (CNPT) è da realisar il protocol facultativ da l'ONU en Svizra. Cun visitas e controllas regularas en praschuns ed asils svizzers contribuescha la cumissiu a la prevenziun da la tortura e d'auters maltractaments. En ella èn represchentads spezialists dals secturs da la medischina, dal dretg, da la persecuziun penala e da l'execuziun da chastis e da mesiras.

Cumissiu federala per dumondas da migraziun CFM

President:
Walter Leimgruber

www.ekm.admin.ch

La Cumissiu federala per dumondas da migraziun (CFM) è vegnida fundada dal Cussegl federal il 1. da schaner 2008. En ella èn vegnidas fusiunadas l'anteriura Cumissiu federala dals esters e la Cumissiu federala dals fugitivs. Sco cumissiu extra-parlamentara cussegli ella il Cussegl federal e l'administraziun en dumondas da migraziun, prepara giudicats e recumandaziuns e publitgescha rapports. La cumissiu ha 30 commembers che han per gronda part lavurà sezs en la domena da la migraziun.

Autoritad federala da surveglianza en chaussas da revisiun ASR

Directur:
Frank Schneider

www.revisionsaufsichtsbehoerde.ch

L'Autoritad federala da surveglianza en fatgs da revisiun (ASR) garantescha ch'ils servetschs da revisiun vegnian fatgs en Svizra tenor las prescripziuns. Per quai maina ella in uffizi d'admissiun ed administrescha in register uffizial gratuit per tut las personas ed interpresas che porschan servetschs da revisiun prescrits da la lescha. Ultra da quai surveglia ella er interpresas che prestan servetschs da revisiun per societads da chapital publicas. L'ASR collavura stretgamain cun autras autoritads da surveglianza, cun las bursas, cun las autoritads penalas, cun las dretgiras civilas e cun las autoritads da surveglianza en fatgs da revisiun d'auters stadis.

Institut federal da proprietad intellectuala IPI

Directur:
Roland Grossenbacher

www.ige.ch

Persunas creativas ed inventivas pon laschar registrar a l'Institut federal da proprietad intellectuala (IPI) lur innovaziuns e creaziuns per las proteger d'imitaziuns. Invenziuns pon ins patentar, nums pon ins registrar sco marcas e musters u furmas pon ins registrar sco designs. L'IPI porscha infurmaziuns en l'internet, cussegliaziuns al telefon ed accumpogna retschertgas da patentas. Ultra da quai cussegli el las autoritads federalas en dumondas da la proprietad intellectuala e represchenta la Svizra en quest connex a l'ester ed en organisaziuns internaziunales. Cun l'agen label ip-search porscha l'IPI retschertgas da tecnologia e patenta sin mesira, differentas retschertgas da marcas protegidas sco er occurrenz d'infurmaziun davart la proprietad intellectuala.

Institut federal da metrologia METAS

Directur:
Christian Bock

www.metas.ch

Its products e servetschs svizzers sa distinguan grazia a lur auta qualitat, lur exactadad ed autenticitad. Perquai ston ins pudair mesurar, examinar e valitar cun la precisun necessaria. Il METAS è l'organ che mesira il pli precis e vala sco quel lieu, "nua che la Svizra è la pli exacta". Its servetschs e las activitads dal METAS creeschon las premissas per mesiraziuns ed examinaziuns ordvart exactas, uschia sco ch'ellas vegnian pretendidas en l'economia, en la scienza ed en l'administraziun. L'Institut federal da metrologia prepara plinavant las disposiziuns legalas necessarias e surveglia en collavuraziun cun ils chantuns ils meds da mesurar en il commerzi, en ils secturs da la segirtad publica ed ambient.

**Departament federal da defensiun,
protecziun da la populaziun
e sport DDPS**

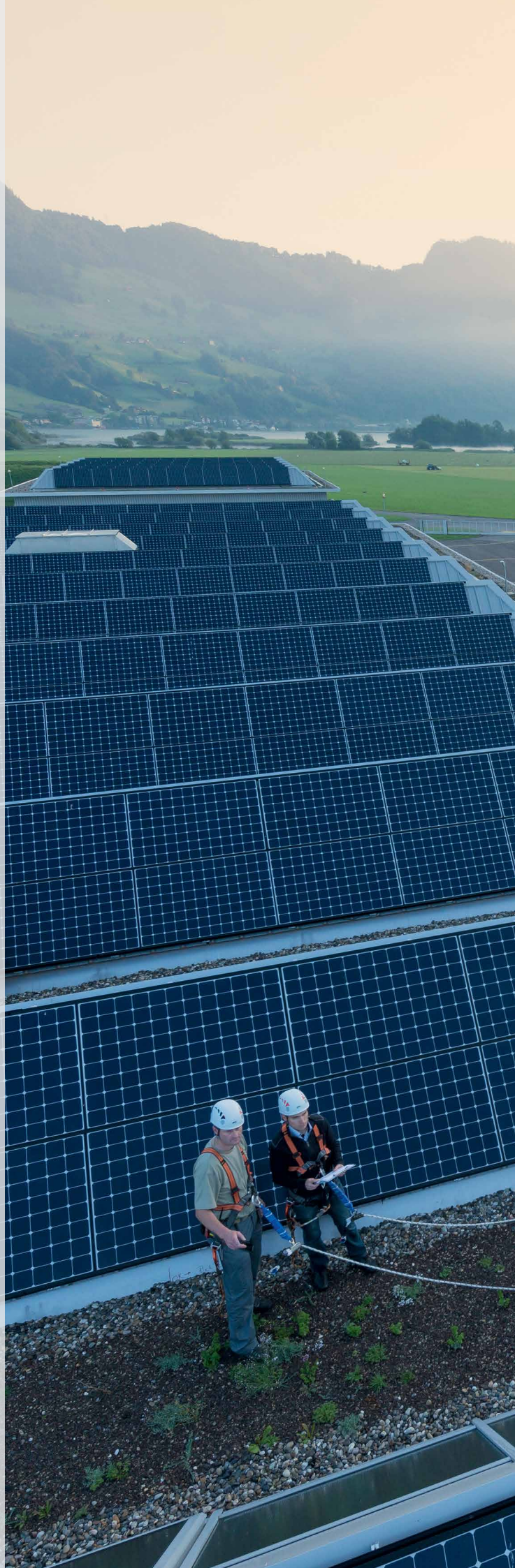
Forza electrica dals tetgs

Il sulegl sa leva sur la piazza aviatica militar dad Alpnach. In bellezza di da stad s'annunzia sin la basa centrala da l'Armada svizra per transports aviatics. Qua è il punct da partenza per las truppas militaras e per las squadras da salvament e qua è er la basa per ils sgols da furmazion e da perfecziunament.

Er Alexandre Marmy dad armasuisse s'allegra da la bell'aura. Cun Walter Schrackmann dal center logistic da l'armada inspectescha el ils novs implants fotovoltaics sin il tetg da la halla d'aviuns renovada. La surfatscha da 1270 m² cellas solaras vegn proximamain a furnir electricitad per la piazza aviatica. L'implant avess la capacitad da covrir il consum annual da 40 chasadas. Avant ch'il nov implant po però vegnir collaudà, ston anc vegnir discutadas las davosas dumondas. Cun quantas uras da sulegl ad onn astg'ins far quint? E quant auta vegn ad esser la prestaziun? Questas cifras èn zunt impurtantas per Alexandre Marmy. El lavura sco cussegliader spezialisà per implants electricis tar armasuisse Immobiglias ed ha la survista sur da las installaziuns electricas da tut ils 14 000 edifizis dal DDPS. L'electricist da manaschi Walter Schrackmann vegn ad esser responsabel pli tard per il mantegniment da l'implant.

Durant in onn dovra il Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport ca. 4000 terajoules electricitad. Ca. in terz da quella energia vegn repartida sin ils edifizis en tut la Svizra. Quai è in ulteriur motiv ch'il DDPS è sa decidi per in concept d'energia cun in svilup duraivel. Cun optimar il manaschi e cun sanaziuns cuntinuantas vegn meglierada l'effizienta d'energia. Ils tetgs da las casernas e dals ulteriurs edifizis militars mussan in grond potenzial per generar energias regenerablas. Quel vul armasuisse trair a niz ils proxims onns, sco per exempel l'energia netta dal tetg ad Alpnach.

Alexandre Marmy è il cussegliader spezialisà per implants electricis tar armasuisse, Walter Schrackmann è l'electricist da manaschi dal Center logistic da l'armada Othmarsingen, la Basa logistica da l'armada: dus da 12 200 emploiadas ed emploiads federals che lavuran per il Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS.

Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS

Secretariat general SG-DDPS

Secretaria generala: www.vbs.admin.ch
Brigitta Rindlisbacher

Las incumbensas dal schef dal DDPS èn fitg multifaras. Il Secretariat general (SG) è in team da spezialistas e spezialists dals pli differents secturs che sustegna il schef dal departament en sia lavur quotidiana, ma che s'occupa er da la planisaziun a media ed a lunga vista. Il SG dirigia, coordinescha e surveglia il diever da las resursas dal departament en ils secturs dal personal, da las finanzas, dal dretg, da la politica, da la surveglianza, dal territori e da l'ambient. El è responsabel per la strategia politica da segirezza, per la comunicaziun, per la Biblioteca Am Guisanplatz, per ils servetschs da translaziun, per il Center da donns dal DDPS e per la Segirezza d'infurmaziuns e d'objects (SIO).

Auditorat superiur

Auditor superiur: www.oa.admin.ch
Brigadier Dieter Weber

L'Auditorat superiur procura – independentamain dal commando da l'armada e da l'administraziun – ch'ìls tribunals militars possian ademplir lur incumbensa. L'auditor superiur è il schef da la giustia militara e l'accusader suprem da l'armada. El intradescha las proceduras penals che tutgan tar la giurisdicziun militara, surveglia quellas ed ademplescha tut las obligaziuns e tut ils ulteriurs dretgs processuals attribuids ad el dal legislatur.

Defensiun

Schef da l'armada: www.armee.ch
Cumandant da corp André Blattmann

Il segund «D» da l'abbreviazion DDPS stat per la «Defensiun». Il pli grond sector departamental è responsabel per la planisaziun, la direcziun e l'administraziun da l'armada svizra. El vegn manà dal schef da l'armada en il rang d'in cumandant da corp (general cun trais stailas). La gruppa «Defensiun» cumpiglia il quartier general cun il Stab da l'armada ed il Stab da commando, las Forzas terrestras e l'Aviatica militara, l'Instrucziun superiura dals cadens da l'armada sco er la Basa logistica e la Basa d'agid al commando da l'armada.

Il Stab da l'armada ha l'incumbensa da realisar las directivas e las ordinaziuns d'acziun politicas sin il stgalim strategic-militar. Ultra da quai è el responsabel per il svilup, la planisaziun, la repartiziun da las resursas e la direcziun da l'armada. Il Stab da commando planisescha e dirigia la prontezza da la truppa ed ils engaschaments, saja quai per garantir la segirezza dal World Economic Forum WEF a Tavau, per promover la pasch en il Balcan (p.ex. cun agid da la Swisscoy en il Cosovo) u per gidar en cas da catastrofes (lavinas, inundaziuns u incendis da guaud) en Svizra ed a l'exteriur.

Ils cumandants da las Forzas terrestras e da l'Aviatica militara, medemamain cumandants da corp, han la responsabladad generala per l'instrucziun e la prontezza da las furmazions terrestras ed aviaticas.

L'instrucziun ed il perfecziunament dals uffiziers da milissa e dals militars da professiun succedan en il rom da l'Instrucziun superiura dals cadens da l'armada. La Basa logistica garantescha l'entir refurniment ed il retransport d'armas, da material e da victualias sco er il mantegniment e l'infrastructura. Las gruppas da sanitad e da transport fan er part da la Basa logistica. La Basa d'agid al commando furnescha tut las prestaziuns electronicas necessarias.

Protecziun da la populaziun

Directur: www.bevoelkerungsschutz.ch
Willi Scholl

Il «P» da l'abbreviazion DDPS stat per la «Protecziun da la populaziun». I sa tracta d'in sistem civil per il commando, la protecziun, il salvament e l'agid. En cas da catastrofes e situaziuns d'urgenza segirescha la Protecziun da la populaziun la collavuraziun tranter las tshintg organisaziuns partenarias polizia, pum-piers, sanadad publica, servetschs tecnicos e protecziun civila. In organ da commando communabel surpiglia la coordinaziun e la direcziun da las acziuns.

La protecziun da la populaziun stat per gronda part en la cumpetenzza dals chantuns. La Confederaziun, en emprima lingia l'Uffizi federal da protecziun da la populaziun UFPP, è responsabla per las basas legalas e la coordinaziun, surtut en ils secturs da la concepziun, da la protecziun ABC (privels atomars, biologics e chemics), da l'avertiment e da l'alarm, da l'instrucziun u da l'infrastructura da protecziun. La Confederaziun è particularmain cumpetenta per il provediment en cas d'in augment da la radioactivitad, situaziuns d'urgenza concernent ils mirs da fermada, epidemias d'animals e d'umans e conflicts armads.

A l'UFPP èn sutmess dus secturs cun incumbensas spezialas: la Centrala naziunala d'alarm CENAL cun sedia a Turitg è sco center da las organisaziuns d'acziun da la Confederaziun il post da contact en il sector da la protecziun da la populaziun. En cas dad eveniments extraordinaris è ella incumbensada d'avertir las autoritads e da valitar la situaziun sin il stgalim da la Confederaziun. En cas d'in augment da la radioactivitad po ella alarmer la populaziun ed ordinar mesiras da protecziun. Il Labor da Spiez è l'institut svizzer spezialisà per la protecziun cunter privels atomars, biologics e chemics. Ses servetschs vegnan dumandads adina puspè er da l'ONU e d'autras organisaziuns internaziunalas.

Schef dal departament:

Ueli Maurer

Schwanengasse 2, 3003 Bern

031 324 50 58

Responsabel per l'infurmaziun: Peter Minder

www.vbs.admin.ch

Sport

Directur:

Matthias Remund

www.baspo.ch

Il «S» da l'abbreviazion DDPS stat per il «Sport». L'Uffizi federal da sport UFSPÖ a Magglingen promova il sport ed il moviment per l'entira populaziun. Sias activitads s'orienteschan als effects positivs dal sport e dal moviment: la sanadad, l'educaziun, la prestaziun, l'economia e la persistenza. L'UFSPÖ gida a sviluppar ed a concepir la politica da sport naziunala e realisescha las incumbensas correspudentas. Il program da promoziun il pli impurtant da l'UFSPÖ è «Giuventetgna + sport», dal qual profittan mintg'onn var 550 000 giuvenils en 75 disciplinas da sport. La scola auta federala da sport a Magglingen SAFSM sco part da l'UFSPÖ è in dals pli impurtants instituts da scolaziun dal sport svizzer. Sias cumpetenzas centralas cumpiglian la pedagogia, il sport da junioras e juniors ed il sport d'elita sco er la qualitat en l'instrucziun da sport. En quests secturs instruescha e perscrutescha la SAFSM ed offra divers servetschs. A Magglingen ed a Tenero maina l'UFSPÖ centers da scolaziun, da curs e da trenament moderns che stattan a disposiziun a scolas autas, associaziuns, uniuns e scolas.

armasuisse

Schef da l'armament:

Ulrich Appenzeller

www.armasuisse.ch

armasuisse è il center da cumpetenza per l'acquisiziun, la tecnologia, las immobiglias e las geodatas dal DDPS. armasuisse garantescha il provediment da l'armada e dad ulteriurs posts da la Confederaziun e da terzas personas cun sistems, vehichels, material ed immobiglias. armasuisse è in dals dus centers da cumpetenza per las acquisiziuns da la Confederaziun.

I dat strusch ina chasada svizra che na posseda betg in product dad armasuisse, saja quai ina charta u in atlas d'auta qualitat da l'Uffizi federal da topografia Swisstopo u l'equipament personal d'in commember da l'armada.

armasuisse cumpiglia l'Uffizi federal da topografia Swisstopo sco er ils suandants secturs da cumpetenza: sistems da commando e d'exploraziun (p.ex. acquisiziun da tecnica radiofonica e da comunicaziun); sistems terresters (p.ex. acquisiziun da vehichels, armas e muniziun); sistems aviatics (p.ex. acquisiziun d'aviuns e helicopters); cumpra e cooperaziun (p.ex. acquisiziun da equipament personal); scienza e tecnologia (p.ex. tecnologia da sensors, surveglianza da muniziun); resursas e support (p.ex. finanzas, svilup d'interpresa) ed immobiglias (administraziun persistenta da var 14 000 objects e stabiliments e 24 000 hectaras terren dal DDPS).

Cunquai che armasuisse s'occupa da las armas, dals apparats e da las immobiglias durant l'entira durada da diever, è ella er responsabla per lur liquidaziun.

Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun

Directur:

Markus Seiler

www.ndb.admin.ch

Il Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun (SIC) ha l'incumbensa legala da giuditgar a moda cumplexsiva la situaziun dals privels per la Svizra. El contribuescha cun prestaziuns operativas e preventivas directamain a la protecziun da la Svizra. Il SIC rimna infurmaziuns cun meds dal servetsch da novitads, analisescha ed evaluescha quellas e derasa sias enconuschentschas e ses giudicats cun la finamira da metter a disposiziun infurmaziuns relevantas per purtaders da decisiun sin tut ils stgalims. In aspect fitg impurtant da questa lavur è d'identifitgar il pli baud pussaivel las smanatschas ed ils privels, ma er las schanzas per ils interess da la Svizra.

Il SIC sa fatschenta cun ils temas terrorissem, proliferaziun, extremissem violent, servetsch d'infurmaziun scumandà e cun il svilup da la segirezza en las differentas regiuns inclusiv ils aspects militars. El po disponer d'ina vasta rait da partenaris naziunals ed internaziunals. Il SIC vegn controllà da divers organs da l'administraziun e dal parlament.

**Departament federal
da finanzas DFF**

La vita professiu- nala cumenza

Geomaticras, electroinstallaturs, pumiculturas u laborants – sco Loris Zollinger che nus avain entupà en l'Uffizi federal da segirezza alimentara e fatgs veterinars (pagina 50). L'administraziun federala porscha 1171 plazzas d'emprendissadi en passa 40 professiuns. Cun 300 plazzas dumbra l'emprendissadi da commerzianta u da commerziant las pli bieras. Sco ina banca u in'assicuranza maina l'administraziun federala in'atgna branscha per la scolaziun da commerziantas e commerziants.

Christine Vincent s'occupa da questa generaziun giuvna. En l'Uffizi federal da personal (UFPER) prepara ella ina gruppa d'emprendists da commerzi per lur examens finals. Curt avant la fin da l'emprendissadi datti da sclerir anc bieras dumondas. Christine Vincent dat ina maun. Ella maina il Secretariat da la branscha da scolaziun e d'examens da l'administraziun federala. Ina da sias incumbensas principalas è d'organisar ils curs da l'instrucziun da branscha. Mintgatant stat ella er sezza sco docenta davant la classa.

En l'emprendissadi da commerzi da l'administraziun federala dat ins spezialmain paisa a l'instrucziun civica u a las finanzas publicas. Quantas suttascripziuns dovri puspè per in referendum facultativ? Las emprendistas ed ils emprendists da Christine Vincent èn infurmad.

Christine Vincent lavura sco suppleanta da la manadra dal ressort Furmaziun professiunala fundamentala da l'Uffizi federal da personal (UFPER) ed è ina da ca. 9200 emploiadas ed emploiads federals dal Departament federal da finanzas UFD.

U-204

Departament federal da finanzas DFF

Secretariat general SG-DFF

Secretari general:
Jörg Gasser

www.efd.admin.ch

Il Secretariat general dal DFF è il post da stab che sustegna la scheffa dal departament en sia lavur quotidiana. Tar quellas incumbensas tutgan la planisaziun, la coordinaziun e la controlla da tut ils affars dal DFF. La funcziun dal Secretariat general DFF pon ins descriver sco scharnier tranter ils differents furniturs da prestaziuns e la scheffa dal departament. Las collavuraturas ed ils collavurats dal DFF fan expertisas giuridicas, cumpileschan dossiers, infurmeschan la populaziun, translateschan e publiteschan documents. La divisiun Resursas dal SG-DFF è responsabla che las mesiras adequatas pertutgond il personal, las finanzas, las tecnicas d'infurmaziun e comunicaziun (TIC), la segirezza ed ils projects departamentals vegnian resguardadas. Plinavant fa part er la delegada per la plurilinguitad en l'administraziun federala dal Secretariat general.

Secretariat da stadi per dumondas finanzialas internaziunalas SFI

Secretari da stadi:
Jacques de Watteville

www.sif.admin.ch

Il Secretariat da stadi per dumondas finanzialas internaziunalas SFI fa valair ils interess da la Svizra en dumondas finanzialas, monetaras e fiscalas internaziunalas e represchenta la Svizra – ensemen cun la Banca naziunala – en gremis decisivs sco il Financial Stability Board, il Fond monetar internaziunal ubain las gruppas da lavur G20. Il SFI elavura las cundiziuns da basa per che la Svizra sco stadi disponia d'ina piazza finanziaria ed economica segira, cumpetitiva e renconuschida en tut il mund. El è responsabel che la politica da finanzas dal Cussegl federal possa vegnir realisada e guida las tractativas davart las dumondas fiscalas tranter la Svizra, l'UE ed auters partenaris impurtants. Il SFI sa participescha ultra da quai a las stentas internaziunalas per cumbatter la lavada da daners suspectus e la finanziaziun dal terrorissem.

Administraziun federala da finanzas AFF

Directur:
Serge Gaillard

www.efv.admin.ch

«Betg dar ora dapli daners che quai ch'ins gudogna»: l'onn 2001 ha il pievel incumbensà il Cussegl federal ed il parlament da na far pli nagins debits. Quest «frain a l'indebitament» pretenda che las expensas na creschian betg pli spert che las entradas durant in ciclus conjunctural. Cura che l'AFF fa il budget per l'onn proxim, sto ella resguardar questa directiva. Per che la politica haja temp avunda da decider davart ils accents ch'ella vul metter e da vesair ad uras, sch'igl è da franar projects u da decider davart novas entradas, elavura l'AFF er in plan da finanzas per ils trais onns suandants. Grazia al quint transparent da l'AFF pon il parlament ed il pievel controllar tge che succeda cun ils daners da

taglia. Ultra da quai s'occupa l'AFF da las basas legalas da l'urden monetar. Unitads autonomas da l'AFF èn l'Uffizi central da cumpensaziun (UCC) e la Munaidaria federala Swissmint. L'UCC è l'organ executiv per l'AVS, l'AI e per la cumpensaziun dal gudogn. La Swissmint procura che nus hajan avunda munaida da circulaziun.

Uffizi federal da personal UPPER

Directura:
Barbara Schaerer

www.epa.admin.ch

Var 38 000 personas occupan ina piazza interessanta cun cundiziuns da lavur progressivas en l'administraziun federala. Sco patruna moderna ed attractiva contribuescha ella a la gronda cumpetitivitad da la Svizra en la cumparegliaziun internaziunala. L'UPPER procura cun sia politica da personal che l'administraziun federala restia er en l'avegnir ina patruna cumpetitiva che po attrair e salvar las meglras collavuraturas ed ils meglers collavurats.

Administraziun federala da taglia AFT

Directur:
Adrian Hug

www.estv.admin.ch

Senza entradas da taglia mancassan ils meds publics per finanziair las incumbensas dal stadi. L'AFT incassa la gronda part da las entradas federalas e garantescha uschia che la Confederaziun possa finanziair sias incumbensas publicas. Ella è responsabla per la taglia sin la plivalur, per la taglia federala directa, per la taglia anticipada e per la taxa da bul. Plinavant porscha ella er agid uffizial en dumondas fiscalas internaziunalas. L'AFT procura er sin plaun internaziunal per l'agid uffizial en dumondas fiscalas. Per la Svizra elavurescha ella modificaziuns dal dretg fiscal e contribuescha al bun clima fiscal. Per accumplir sias incumbensas dat ella gronda paisa a l'effizienta, la cumpetenza ed al partenadi.

Administraziun federala da duana AFD

Directur:
Rudolf Dietrich

www.ezv.admin.ch

La Svizra generescha mintg'auter franc a l'exteriur. La duana svizra ha l'incumbensa da procurar ch'in dals davos cunfins da duana en l'Europa occidentala e l'Europa centrala vegnia percepi il pli pauc pussaivel tant da l'economia d'import e d'export sco er dals viagiaturs. A medem temp controllescha la duana, sche las directives legalas vegnan resguardadas. Ella incassescha varsaquantas taglias da consum, sco p.ex. la taglia sin la plivalur, la taglia sin il petroli u la taglia sin il tubac. Il Corp da guardias da cunfin (Cgcf) è la part unifurmada ed armada da l'AFD. Sco il pli grond organ da segirezza civil en Svizra ademplescha el sper ils servetschs da duana er ina vasta paletta d'autras incumbensas. Quellas cumpiglian tranter auter la tschertga da personas, da vehichels e d'objects, il cumbat cunter la cuntribanda da meds narcotics e las falsificaziuns da documents sco er incaricas da la polizia d'esters.

Scheffa dal departament:
Eveline Widmer-Schlumpf

Bernerhof, 3003 Berna
031 322 60 33
Responsabla per l'infurmaziun: Brigitte Hauser-Süess
www.efd.admin.ch

Uffiz federal d'informatica e da telecomunicaziun UFIT

Directur:
Giovanni Conti

www.bit.admin.ch

Sch'ins dovra in nov passaport u per pajar las taglias. En tut las domenas spetg'ins in access electronic a las autoritads. L'UFIT è da grond'impurtanza per la colliaziun da la Confederaziun cun la populaziun sur la rait: per l'access ad infurmaziuns e servetschs via l'internet, per colliaziuns tranter posts da controlla sin plazzas aviaticas, als cunfins dal pajais ed en ils uffizis a Berna. El sustegna ils uffizis federals cun systems moderns e standardisads al plaz da lavur e garantescha in access effizient als archivs d'infurmaziun ed als programs principals entaifer ed ordaifer il pajais.

Uffiz federal per edifizis e logistica UFEL

Directur:
Gustave E. Marchand

www.bbl.admin.ch

Ch'i saja la Chasa federala, in edifizis da l'administraziun u in'ambassada a l'exteriur – l'UFEL construescha, mantegna ed administrescha las immobiglias civilas da la Confederaziun. Tant tar edifizis novs sco tar sanaziuns dat el gronda paisa sin ina moda da construir duravla. l'UFEL dirigia il process da l'acquisiziun per l'entira Confederaziun resguardond la regularitad e la duravladad. Sco post d'acquisiziun cumpra el per l'entira administraziun federala meds d'informatica, utensils da biro sco er publicaziuns e stampats. Ultra da quai personalisescha el scrits da legitimaziun biometrics.

Organ da direcziun informatica da la Confederaziun ODIC

Delegà:
Peter Fischer

www.isb.admin.ch

Il diever da las tecnicas d'infurmaziun e da comunicaziun (TIC) duai sustegnair optimalmain la lavur da l'administraziun ed esser economic e segir. Questas finamiras èn fixadas en la strategia informatica da la Confederaziun. L'ODIC è responsabel per la realisaziun da questa strategia. Perquai publitgescha el directivas per las unitads administrativas e gestescha centralmain ils servetschs TIC, sco p.ex. l'automatisaziun da biro u la telecomunicaziun. Ultra da quai coordinescha l'ODIC la collavuraziun da la Confederaziun, dals chantuns e da las vischnancas en la domena da l'administraziun electronica (e-government) e maina la Centrala d'annunzia e d'analisa per la segirtad da l'infurmaziun che protegia il TIC tar las infrastructures criticas en Svizra.

Autoritad federala per la surveglianza dals martgads da finanzas FINMA

Vizedirectur:
Mark Branson

www.finma.ch

La Svizra è ina da las pli impurtantas plazzas da finanzas dal mund. Il sector da finanzas è perquai d'impurtanza primordiala per l'economia publica svizra. La surveglianza da las domenas principalas dal sector finanziair (bancas, assicuranzas, bursas, etc.) sustatat dapi l'entschatta dal 2009 ad in'unica autoritad, l'Autoritad federala per la surveglianza dals martgads da finanzas FINMA. La FINMA adattescha sias activitads da surveglianza al svilup dinamic sin ils martgads da finanzas ed a la complexitad creschenta da sias incumbensas. Quai è impurtant per garantir la protecciun giavischada dals clients dal sector finanziair e la fiduzia en ina piazza da finanzas svizra integra e cumpetitiva.

Controla federala da finanzas CFF

Directura:
Michel Huissoud

www.efk.admin.ch

Sco organ suprem per la surveglianza da las finanzas ha la CFF il dretg da pretender da tut ils emploiads federals infurmaziuns davart lur lavur. Ella emprova d'eruir las mancanzas e las flaivezzas e presta lavur da persvasiun per meglierar l'activitad dal personal federal. Gronda paisa dat ella al dialog, perquai che sias recumandaziuns chattan uschia dapli acceptanza.

Administraziun federala d'alcohol AFA

Directur:
Fritz Etter

www.eav.admin.ch

L'AFA dirigia il martgà d'alcohol cun taglias, controllas e restricziuns da commerzi e da reclama. Ses center da profit, Alcosuisse, proveda l'economia svizra cun etanol. En il rom da la revisiun totala da la lescha d'alcohol duai vegnir liberalisà il martgà d'etanol e da spirituosas ed optimà il sistem da taglia e da controlla. Cun la finamira d'ina politica d'alcohol coerenta duai il commerzi per tut las bavrondas alcoholicas vegnir suttamess a determinaziuns per gronda part unitaras che observan en emprima lingua la protecciun da la giuventetgna.

Cassa federala da pensiun PUBLICA

Directur:
Dieter Stohler

www.publica.ch

59 000 assicurads, 45 000 personas che retiran ina renta ed ina summa da bilantscha da var 35 milliardas francs svizzers: quai èn las cifras impressiunantas che impegnan la PUBLICA dad esser premurusa.

Siond ina da las pli grondas cassas da pensiun en Svizra ha ella fatg frunt en ils davos onns cun success a las cundiziuns difficilas en ils martgads d'immobiglias ed ha cuntanschì per la fin dal 2012 in grad da garanzia positiv da 105,2 pertschient.

**Departament federal
d'economia, furmaziun
e retschertga** DEFR

La savida è il fundament

Nus visitain il plazzal da bajegiar dal nov center universitar vonRoll. Ils lavurers èn gist vidlonder da surtrair la piazza dadora da la cafetaria cun asfalt chaud. En il quartier Länggass da la citad da Berna vegn construì in institut da set auzadas per l'universitad e per la Scuola auta da pedagogia Berna. Qua datti lieu per ca. 4500 studentas e students e fin 850 professurs, perscrutadras ed ulteriurs collavuratur. En la biblioteca ed en ses magasin han ins stgaffi piazza per 80 km curunas da cudeschs e plirs milliuns documents.

Urs Zemp (entamez) dal Secretariat da stadi per furmaziun, retschertga ed innovaziun (SEFRI) s'infurmescha tar Susanna Krähenbühl e Hugo Fuhrer davart il progress dal fabricat. Sco architect e responsabel per las finanzas e las investiziuns en universitads e scolas autas fa el regularmain ina visita als plazzals da centers da furmaziun chantunals. En collavuraziun cun ses team giuditgescha Urs Zemp ils projects da construcziun e decida, quant auta che la contribuziun finanziaria da la Confederaziun vegn ad esser. Cun visitar plazzals examinescha el, sche las directivas da la Confederaziun vegnan resguardadas. «La Svizra è a la testa en chaussas da furmaziun, retschertga ed innovaziun.» Quai ha determinà il Cussegl federal sco ina da las finamiras per la perioda da legislatura 2011–2015. Per pussibilitar quai, dovr'ins daners per projects scientifics, per il manaschi universitar ed er per l'infrastructura.

Urs Zemp è savens confruntà en sia lavur cun ils differents nivels federalistics dal sistem da furmaziun svizzer. Susanna Krähenbühl lavura sco architecta e manadra da project a l'universitad e Hugo Fuhrer è il manader general da project per il chantun da Berna ch'è responsabel per l'universitad. Ensemen s'engaschan els per la furmaziun, la retschertga e l'innovaziun en Svizra.

Urs Zemp è il manader da la partiziun Universitads finanzas ed investiziun tar il Secretariat da stadi per furmaziun, retschertga ed innovaziun (SEFRI) ed el è in da ca. 2400 emploiadas ed emploiads dal stadi en il Departament federal d'economia, furmaziun e retschertga DERF.

Departament federal d'economia, furmazium e retschertga DEFR

Secretariat general SG-DEFR

Secretaria generala:
Monika Rühli

www.wbf.admin.ch

Il Secretariat general sustegna e cusseglia sco organ da stab e da coordinaziun il schef dal departament en sia lavur quotidiana. Sias incumbensas èn la planisaziun, la coordinaziun e la controlla da las fatschentas sco er la surveglianza dals effects da las decisziuns. Ultra da quai sustegna il Secretariat general l'entir DEFR en ils secturs resursas umanas, finanzas, logistica, informatica, controlling e translaziuns.

Al Secretariat general èn sutmess l'administraziun dal Biro per dumondas da consumers e da l'Organ executiv dal servetsch civil. Il Biro per dumondas da consumers è il center da competenza federal per dumondas dals consumers en la politica d'economia. Tranter auter è el responsabel per la decleraziun da products da lain ed el maina cun il SECO in post d'infurmaziun e da registraziun per la segirezza da products. En Svizra dastgan ils umens che na pon betg prestar servetsch militar per raschuns da conscienza far servetsch civil. L'Organ executiv dal servetsch civil procura cun ses centers regiunals ch'i dettia avunda instituziuns che porschan piazzas per prestar servetsch civil ed el prepara en ses center da furmazium ils civis per lur incumbensas.

Secretariat da stadi per l'economia SECO

Secretaria da stadi:
Marie-Gabrielle Ineichen-Fleisch

www.seco.admin.ch

Prognosas davart la conjunctura, il martgà da lavur u il commerzi mundial: quai èn mo intgins dals numerus temas ch'il SECO tracta. El è responsabel per tut las dumondas centralas da la politica economica. La finamira dal SECO è da promover ina creschientscha economica duraivla garantind bunas cundiziuns da basa.

Patruns da lavur e persunas employadas duain profitar d'ina politica che promova il creschament economic, che abolescha obstachels per il commerzi e che reducescha ils pretschs exagerads en Svizra. En la politica interna funcziuna il SECO sco scharnier tranter las interpresas, ils partenaris socials e la politica. El sustegna in svilup economic equilibrà regiunalmain e structuralmain e garantisce che las persunas employadas vegnian protegidas. Cun sia politica dal martgà da lavur promova el il cumbat cunter la dischoccupaziun e mantegna cun quai la pasch sociala. Il SECO s'engascha per avrir l'access da products, servetschs ed investiziuns da la Svizra a tut ils martgads. En la politica exteriura lavura el activamain per elavurar reglas effizientas, gistas e transparentas per l'economia mundiala.

Il Servetsch d'accreditaziun svizzer sutmess al SECO è responsabel per controllar ed accreditar tenor normas internaziunales posts da controlla e da confurmitad privats e publics (laboratoris, posts d'inspeziun, posts da certificaziun).

Secretariat da stadi per furmazium, retschertga ed innovaziun SEFRI

Secretari da stadi:
Mauro Dell'Ambrogio

www.sbf.admin.ch

La furmazium, la retschertga e l'innovaziun èn fitg impurtantas per il svilup economic, politic e social da la Svizra. Questas trais domenas èn principalas en il SEFRI. El sa fatschenta cun dumondas naziunales ed internaziunales en connex cun la furmazium professiunala, cun la furmazium generala, cun las scolas autas, la retschertga, l'innovaziun e l'astronautica. Impurtants dossiers da la furmazium èn per l'ina da formular e da renconuscher ensem cun ils chantuns e cun l'economia la basa giuridica per il sector da la furmazium professiunala e per l'autra da renconuscher las maturitads chantunales e da realisar ils examens per la maturitad svizra. In affar central è ultra da quai da promover las scolas autas professiunales e las universitads e da preparar e controllar la realisaziun dal contract da prestaziun tranter la Confederaziun e las Scolas politechnicas federalas. Cun ils meds per il Fond nazional svizzer per la perscrutaziun scientifica, cun academies, instituziuns da perscrutaziun extrauniversitaras, sco commember d'organisasiuns scientificas internaziunales e collavurond en programs scientifics internaziunals investescha il SEFRI en la qualitad da la Svizra sco lieu da la scienza e da la produziun.

Uffizi federal d'agricultura UFAG

Directur:
Bernard Lehmann

www.blw.admin.ch

La Svizra ha 1052325 hectaras terren d'agricultura, en las stallas sa chattan 1564600 animals; 162028 persunas lavuran actualmain en il sector da l'agricultura. La Confederaziun sustegna l'agricultura cun 3,7 milliardas francs l'onn. L'UFAG procura che las puras ed ils purs produceschian vivondas d'auta qualitad a moda duraivla e tenor ils basegns dal martgà. El s'engascha per in'agricultura multifunziunala che contribuescha al provediment da la populaziun, al mantegniment da las resursas natirales ed a la decentralisaziun dals abitadis. El sto chattar soluziuns che tegnan quint dals basegns socials, considerond tant las pretensiuns da la politica interna sco er quellas da la politica exteriura. L'UFAG s'occupa dal svilup dal spazi rural e promova la perscrutaziun en l'institut Agroscope cun sias differentas staziuns.

Uffizi federal per il provediment economic dal pajais UFPE

Delegada:
Gisèle Girgis-Musy

www.bwl.admin.ch

Nus retirain da l'exteriur quasi 100 pertschient da las materias primas, 80 pertschient da l'energia, 40 pertschient da las victualias ed ina gronda part da noss medicaments. Eveniments da tut gener, da disturbis tecnicos fin a tensiuns politics en ils pajais d'origin, pon interromper il transfer en Svizra da products impurtants. Sco center da competenza per dumondas da la se-

Schef dal departament:
Johann N. Schneider-Amann

Schwanengasse 2, 3003 Berna
031 322 20 07
Responsabel per l'infurmaziun: Rudolf Christen
www.wbf.admin.ch

girezza da provediment procura l'UFPE en stretga collavuraziun cun l'economia privata che difficultads andetgas en il provediment na possian betg disturbar considerablamain la populaziun u l'economia. El garantescha tranter auter ch'i dettia avunda spazi da vitgira er tar problems da transport e che nus hajan glich er tar ina mancanza d'electricitad.

Uffizi federal d'abitaziuns UFAB

Directur:
Ernst Hauri

www.bwo.admin.ch

L'abitare è in basegn da mintgin. Abitaziuns èn dentant er in impurtant bain economic. Mintg'onn vegnan investidas var 29 milliardas francs per la construcziun d'abitaziuns. Per las chasas èn ils custs d'abitare il pli grond post d'expensas. Ils locataris pajan var 32 milliardas francs l'onn per lur tschains-chasa ed ils proprietaris da chasas sbursan als creditaders var 18 milliardas francs en furma da tschains ipotecars.

L'UFAB s'engascha ensemen cun las societads da construcziun per garantir ch'i dettia avunda abitaziuns per pretschs moderads e pajabels e ch'ils novs basegns vegnian resguardads. L'UFAB ha ina posiziun intermediara tranter ils locataris ed ils locaturs ed emprova da cumbinar ils differents interess a basa dal dretg da locaziun.

Surveglianza dals pretschs SPR

Survegliader dals pretschs:
Stefan Meierhans

www.preisueberwacher.admin.ch

Pli baud eri il pretsch d'in café, ozendi vai per exempel per las tariffas da medis e d'ospitals, per ils pretschs dals medicaments, dal gas e da l'aua, per las taxas da rument, per las tariffas postalas, per las taxas da radio e televisiun u per las tariffas dal traffic public: la Surveglianza dals pretschs protegia las consumentas ed ils consumers sco er las interpresas da pretschs excessivs. Ella observa il svilup dals pretschs ed impedischa u revochescha augments illegals e pretschs che n'èn betg sa sviluppad en la concorrenza libra.

Cumissiu da concorrenza CUMCO

Directur:
Rafael Corazza

www.weko.admin.ch

Mintgatant èn bains da consum pli chars en Svizra che a l'exteriur, mintgatant mettan interpresas fermas sut pressiu lur furniturs u lura fusiuneschan firmas. Tals eveniments pon avoir consequenzas negativas per las consumentas e per ils consumers sco er per autras interpresas. La CUMCO examinescha quests process ensemen cun ses secretariat, scumonda cartels nunlubids ed intervegn en cas da restricziuns da la concorrenza libra. Ella s'engascha surtut per garantir a las interpresas en Svizra in access liber al martgà e per in'avertura dals cunfins.

Sectur da las Scolas politecnicas federalas SPF

President dal cussegl da las SPF:

Fritz Schiesser

www.ethrat.ch

Prestaziuns scientificas sin il pli aut nivel: quellas vegnan cuntanschidas en il Sectur da las SPF cun sias 19 000 collavuraturas e collavuratur, cun passa 27 000 studentas e students/doctorandas e doctorands e var 750 professuressas e professurs. Sia reputaziun è fitg buna er sur ils cunfins naziunals ora. Il Sectur da las SPF sa cumpona da las Scolas politecnicas federalas a Turitg e Losanna e dals quatter instituts da perscrutaziun appligada – l'Institut Paul Scherrer (IPS), l'Institut federal per la perscrutaziun da gaud, naiv e cuntrada (GNC), l'Institut federal per l'emprova da material e per la retschertga (Empa) e l'Institut per la perscrutaziun da l'aua (Eawag). Il Cussegl da las SPF è l'organ strategic e directiv dal Sectur da las SPF. El surveglia ils plans da svilup, realisescha la surveglianza e garantescha la coordinaziun. Il Cussegl da las SPF elavurescha il preventiv ed il rendaint per las finanzas dal sectur e coordinescha la gestiun ed il mantegniment dals terrens ed edifizis. El è il gremi electoral e represchenta il Sectur da las SPF vers las autoritads federalas.

Institut federal da scola auta per la furmaziun professunala IFFP

Directura:
Dalia Schipper

www.ehb-schweiz.ch

Profis en tuts regards. L'IFFP è l'organisaziun experta da la Confederaziun per la scolaziun ed il perfecziunament dals responsabels per la furmaziun professunala, per il svilup en las professiuns e per la scienza en la furmaziun professunala. Cun il Master of Science en furmaziun professunala porscha l'IFFP ina scolaziun per spezialists. L'IFFP è integrà en ina rait da contacts cun divers partenaris naziunals ed internaziunals.

Cumissiu per tecnologia ed innovaziun CTI

Directura:
Klara Sekanina

www.kti.admin.ch

La forza innovativa è in element decisiv per il success economic da la Svizra. La CTI gioga ina rolla centrala per la promozion d'innovaziun statala rinforzond iniziativas da l'economia cun mesiras statalas: la CTI promova projects scientifics tar la collavuraziun d'interpresas cun universitads, la fundaziun d'interpresas cun basa scientifica sco er il transfer da savida e tecnologia cun metter a disposiziun raits tematicas naziunals, menturs locals e plattafurmas. La cumissiu uffiziala è independenta da l'administraziun. L'organisaziun consista d'ina cumissiu, dals accompagnaders per la fasa iniciala e dal secretariat.

**Departament federal
per ambient, traffic, energia
e comunicaziun DATEC**

Per ina citad veglia viventa

Citads veglias envidan da las scuvrir: butiettas da spezialitads, boutiques, ustarias e bars, giassinas zuppadas, bigls e plazzas – tut quai sa chatta sin in spazi limità circumdà dad edifizis istorics da tradiziun. Qua sent'ins il puls da la vita. Sco centers istorics èn citads veglias degnas da protecciun ed ina part impurtanta da la cultura e da l'identificaziun per ina societad.

La fotografia na fiss uschia dentant betg dal tut realistica. Fertant che las citads cun ina gronda populaziun sco Turitg, Geneva, Basilea u Losanna èn adina plain travasch, è la situaziun en regiuns ordaifer las aglomeraziuns grondas savens in'otra. Er la citad veglia da Delémont era en privel dad esser bandunada. La vita da las abitantas e dals abitants dal lieu principal giurassian è sa translocada pli e pli davent da la citad veglia pittoresca vers il quartier da la staziun ed a l'ur da la citad. Perquai han las autoritads stui intervegnir. Ellas han inizià ina planisaziun locala exemplarica che ha dà nova vita a la citad veglia. Dapi diesch onns realisescha il planisader local Hubert Jaquier tranter la staziun e la citad veglia consequentamain ses concept da svilup. Distribuiders a l'engrossa èn vegnids obligads da construir en quest spazi. Butias pli pitschnas èn vegnidas revalitadas e cun success han ins introduci novs concepts per lur diever.

Areguard la revitalisaziun da citads veglias è il center da cumpetenzas "Netzwerk Altstadt" da gronda impurtanza. Il project è vegnì inizià a basa privata e sviluppà enavant tranter auter er da l'Uffizi federal da svilup dal territori (ARE). Pli tard è l'Associaziun svizra per la planisaziun naziunala (ASPAN) daventada la purtadra en chausa ed actualisescha actualmain projects sco quel a Delémont. L'ARE sustegna la revalitaziun dals centers dal lieu er cun uschenumnads «Projects da model per in svilup territorial duraivel». El sa participescha finanzialmain e sustegna las autoritads localas cun sias enconuschientschas. La fotografia mussa a Melanie Butterling (a sanestra) ch'è ina collavuratura scientifica da l'ARE e medemamain ina da las coordinaturas da projects da model passond tras la Rue de la Préfecture da Delémont cun il planisader da citad Hubert Jaquier e Christa Perregaux DuPasquier da l'ASPAN. Ella e puspè part d'ina citad veglia apprezzada e viventa.

Melanie Butterling è la manadra da project e geografa en l'Uffizi federal da svilup dal territori. Ella è ina da 2400 emploiadas ed emploiads federals da l'Uffizi federal per ambient traffic, energia e comunicaziun DATEC.

Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun DATEC

Secretariat general SG-DATEC

Secretari general:
Walter Thurnherr

www.uvek.admin.ch

L'entretschament stretg da bleras fatschentas dal departament pretenda ina coordinaziun cumplexsiva cun ils uffizis e cun auters departaments. Per questa lavur è responsabel il SG-DATEC, il post da stab dal departament. Il SG-DATEC prepara er las fatschentas dal Cussegl federal, sustegna la planisaziun politica, serva sco scharnier tranter il departament ed il parlament e garantisce er la communicaziun coerenta vers anora. Il secretariat gestiunescha er las resursas dal departament. Ultra da quai surpiglia el la rolla da proprietari visavi La Posta, las VFF, la Swisscom e Skyguide e surveglia la realisaziun da las finamiras strategicas fixadas dal Cussegl federal.

Al DATEC èn sutta mess l'Autorità independenta da recurs davart radio e televisiun, la Cumissiun federala da communicaziun, il Servetsch d'inquisiziun svizzer per accidents, l'Autorità da regulaziun postale, la Cumissiun federala per l'electricità, l'Inspecturat federal per la segirezza nucleara, l'Inspecturat federal d'installaziuns a current ferm, l'Inspecturat federal dals condicts d'iel e da gas e la Cumissiun da cumpromiss concernent la viafier.

Uffizi federal da traffic UFT

Directur:
Peter Füglistaler

www.bav.admin.ch

Ils Svizzers èn in pievel che viagia en la viafier. Nagin pievel europeic na viagia tant cun il tren. Per ils kilometers viaggiads en la viafier per persuna essan nus perfin champiuns mundials. Er la quota da nosa viafier en il traffic da martganzia è a la testa da la rangaziun europeica. Quai è il resultat d'ina politica da traffic consequenta che promova il traffic sin binaris. Actualmain construim nus cun il tunnel da basa dal Gottard da 57 kilometers il pli lung tunnel da viafier dal mund. Igl è previs ch'el vegnia en funcziun l'onn 2016.

Il svilup successiv e la finanziaziun da l'infrastructura da viafier vegnan dirigids da l'Uffizi federal da traffic (UFT). El realisescha las incumbensas dal Cussegl federal e dal parlament, surveglia ils custs ed ils termins e dat las permissiuns necessarias.

Ultra da tut quai è l'UFT er responsabel per la controlla da la segirezza dal traffic public. L'uffizi formulescha las prescripziuns da segirezza per las construcziuns e per il funcziunament e controlla cun examens punctuals, sche las interpresas dal traffic public respectan quellas. La finamira è da mantegnair in aut nivel da segirezza e da megliar el tant sco pussaivel cun meds finanziaus giustifitgads.

Uffizi federal d'aviatica civila UFAC

Directur:
Peter Müller

www.aviation.admin.ch

Safety first – la segirezza è il pli impurtant da tut: quest princip ha prioritad en l'UFAC. In sistem da certificaziuns e d'inspeziuns garantescha in standard d'auta qualitat cumpareglia cun la media europeica. Per augmentar vinavant la segirezza vala en l'aviatica civila svizra il princip da l'annunzia nunchastiabla. Quel permetta als pilots, als controlladers dal traffic aviatic, als mecanists ed als employads dals eroports d'annunziar sbagls senza vegnir chastiads. Uschia datt'ins dapli paisa a las experientschas che permettun da megliar la segirezza che a l'effect da sancziuns. L'UFAC sa stenta da rinforzar ils mecanisems da segirezza en l'aviatica svizra cun novs instruments, per exempel cun l'introducziun d'ina nova gestiun da segirezza en las interpresas.

Uffizi federal d'energia UFE

Directur:
Walter Steinmann

www.bfe.admin.ch

La politica d'energia dal Cussegl federal vul megliar l'effizienz energetica, promover las energias regenerablas e surtut quella idraulica, amplifitgar spert las raits da forza electrica, rinforzar la perscrutaziun da l'energia e sviluppar la collavuraziun internaziunala. L'UFE è incumbensà da realisar quests principis d'energia en la pratica. Per quai elavura el cundiziuns da basa adequatas sco er mesiras e prescripziuns davart il consum d'energia dad apparats per il tegnairchasa, da l'electronica da divertiment, da lampas e da motors electrici. La finamira è da metter a disposiziun en noss pajais er en l'avegnir in provediment d'energia sufficient, segir, pajabel ed ecologic.

Uffizi federal da vias UVIAS

Directur:
Rudolf Dieterle

www.astra.admin.ch

Per che tut funcziunia sin las vias svizras, sto l'UVIAS schliar ils suandants problems per incumbensa dal Cussegl federal e dal parlament: tge trajects da la via naziunala duain vegnir amplifitgads? Tgenins sanads? Tge tunnel sto anc vegnir adattà a las pli novas normas da segirezza?

L'UVIAS s'engascha intensivamain en il rom da «Via sicura» – il program d'acziun da la Confederaziun – per dapli segirezza en il traffic sin via. La finamira è da reducir a moda massiva il dumber da morts u blessads tras accidents da traffic: charrar duain pudair sin vias segiras mo persunas cumpetentas cun vehichels segirs e favuravels a l'ambient. L'UVIAS fixescha p.ex. las premissas ch'ils manischunzs da camiuns da 40 tonnas ston ademplir per pudair transportar lur chargia a moda segira e favuravla a l'ambient u adatta las pretaisas tecnicas per e-bikes promovend vinavant questa furma ecologica d'esser mobil.

Scheffa dal departament:

Doris Leuthard

Chasa federala nord, 3003 Berna

031 322 55 11

Responsabla per l'infurmaziun: Dominique Bugnon

www.uvek.admin.ch

Uffizi federal da comunicaziun UFCOM

Directur:
Philipp Metzger

www.bakom.admin.ch

Mintga di tadlain nus radio, telefonain, scrivain e-mails, navigain en l'internet e guardain televisiun. Per che nus possian nizzegiar tut quests servetschs, dovri in'infrastructura da comunicaziun stabila ed effizienta. L'UFCOM ha l'incumbensa da la pussibilitar, concessiunar e survegliar.

Il basegn da comunicaziun augmentà dal 21avel tschientaner pretenda in'infrastructura adina pli effizienta. Per che tut las Svizras e tut ils Svizzers possian profitar da quella, accumpogna l'UFCOM tut ils svilups impurtants sin nivel politic. El prepara la basa per ina infrastructura moderna.

L'UFCOM è ultra da quai er responsabel per l'attribuziun da las frequenzas a las staziuns da radio e televisiun. El controllescha ch'ils singuls programs na violeschian betg las disposiziuns – p.ex. talas che protegian da reclama zuppada – e reparta las entradas da taxas a moda gista tranter tut las regiuns da la Svizra.

Uffizi federal d'ambient UFAM

Directur:
Bruno Oberle

www.bafu.admin.ch

Viver en segirezza ed en buna sanadad: quai vulain nus tuts. Nus vulain er admirar la bellezza da las cuntradas variadas ed avair plaschair dals animals e da las plantas. E sa chapescha vulain nus er in'economia solida, per che nus possian manar ina vita confortabla.

Ma tge ha quai da far cun la politica da l'ambient? Fitg bler. Ils spazis natirals ed ils ecosistems n'ans allegran betg mo cun lur ritgezga da flora e fauna, els ans furneschan er bleras prestaziuns: els purifitgeschan l'aua, pussibiliteschan che las plantas cultivadas vegnian fructifitgadas ed els reguleschan il clima. Els ans porchan aliments, materias primas ed auters bains. In'incumbensa centrala da l'UFAM è da mantegnair a lunga vista questa varietad da la vita, la biodiversitad. Sustegnend in sfruttament duravel da las auas, dals terrens e da l'aria contribuescha l'UFAM ad in'economia sauna. Gist en in pajais muntagnard sco la Svizra po dentant la natira er daventar in privel. Pensain mo a las inundaziuns, a las bovas ed a las lavinias. L'UFAM gida ils chantuns, las vischnancas e la populaziun da sa proteger ad uras – saja quai cun chartas che inditgeschan las zonas da privels pussaivels ubain cun gauds che protegian las vias ed ils abitadis ubain cun flums renaturads che protegian d'auas grondas.

Uffizi federal da svilup dal territori ARE

Directura:
Maria Lezzi

www.are.admin.ch

La globalisaziun s'avanza svelt ed ils pajais da l'Europa s'avischian pli e pli e daventan in unic spazi economic. Quai munta ina gronda sfida er per la Svizra: ella sto sa posiziunar optimalmain e far valair sias fermezzas – sias metropolas e ses spazis economicain effizients, sia spessa rait da vischnancas vitalas ed attractivas e sia cuntrada ed agricultura variada ed intacta.

Grazia a l'infrastructura da transport moderna è vegnids scursanids ils ultims onns ils temps da viadi tranter las citads, ils centers turistics e rurals da la Svizra. Quai ha influenzà positivamain la rait svizra da las citads sco er las regiuns ruralas. A medem temp crescha il basegn da spazi d'abitar, prezios lieus da recreaziun e da producziun èn svanids, la coordinaziun da l'urbanisaziun e dal traffic n'è betg suffizienta. Il svilup dal territori da la Svizra na correspunda damai betg anc als criteris da persistenza ch'èn fixads en la Constituziun federala ed en la Lescha davart la planisaziun dal territori. L'Uffizi federal da svilup dal territori ARE sustegna e promova perquai iniziativas per in svilup territorial pli duraivel en noss pajais. En stretga collavuraziun cun ils chantuns, las citads e las vischnancas ha el per exempel elavurà in rom d'acziun e d'orientaziun a lunga vista per il svilup territorial futur da la Svizra. L'ARE accumpogna e coordinescha principalmain er l'actualisaziun da la Lescha federala davart la planisaziun dal territori.

Inspecturat federal per la segirezza nucleara IFSN

Directur:
Hans Wanner

www.ensf.ch

L'Inspecturat federal per la segirezza nucleara (IFSN) surveglia ch'ils implants nuclears svizzers funcziunian a moda segira. Sco instituziun da dretg public independenta è l'IFSN suttamess directamain al Cussegl federal. L'IFSN è l'organisaziun successura da la Divisiun principala per la segirezza d'implants nuclears (DSN) da l'Uffizi federal d'energia. La finamira suprema da l'activitad da surveglianza da la Confederaziun sin il sector da l'energia nucleara è da proteger l'uman e l'ambient da donns chaschunads da la radioactivitad. L'IFSN surveglia damai ils tschintg implants nuclears en Svizra, ils deposits temporars per ruments radioactivs sco er las instituziuns da perscrutaziun a l'Institut Paul Scherrer, a la Scuola politecnica federala Losanna ed a l'Universitad da Basilea. El controllescha sch'ils manaders respectan las prescripziuns, sch'ils implants vegnan manads a moda segira e sche la proteziun cunter radiazions è garantida. Dal punct da vista da la segirezza examinescha l'IFSN dumondas per far midadas vi d'implants nuclears existents, però er dumondas per construir novs implants nuclears. Plinavant s'occupa l'IFSN dal transport segir da substanzas radioactivas sco er da las retschertgas geologicas concernent il deposit en la profunditad da ruments radioactivs.

ILS TRIBUNALS FEDERALS

La giudicativa

Bainveggi en la gronda sala da dretgira dal Tribunal federal a Losanna. Il president dal Tribunal federal Gilbert Kolly maina savens ses giasts en questa sala represchentativa als declarond co che l'autorità giudiziala suprema da la Svizra funcziuna. Ina da sias incumbensas è da represchentar il Tribunal federal al public. Il local en stil floreal è anc mantegnì en ses stadi original dal 1927.

Qua han lieu las tractativas da las sentenzias publicas. Suenten ina discussiun publica pronunzian ils derschaders federali numnadamain lur sentenzia en ina

votaziun. Las derschadras ed ils derschaders sesan lura mintgamai sin las sutgas distribuidas simmetricamain. La presidenta u il president da la secziun responsabla prenda plaz en il center. Las tractativas publicas èn dentant plitost raras. Per ordinari vegn derschida la sentenzia davos portas serradas ed en moda scritta sin l'uschenumnada via circulara. En il Tribunal federal na datti betg scenas cun accusaders, accusads e defensurs enconuschentas a nus dals films americans.

La giustizia

Il Tribunal federal è la dretgira suprema da la Svizra e damai l'istanza giudiziala la pli auta da la Confederaziun per dumondas dal dretg civil, dal dretg penal, dal dretg administrativ e dal dretg costituzional. El procura per in diever unitar dal dretg federal en ils 26 chantuns da la Svizra. Il Tribunal federal è independent e suttastat sulettamain a la lescha. El è l'autorità administrativa che surveglia ils trais tribunals federals d'emprima istanza: il Tribunal penal federal, il Tribunal administrativ federal ed il Tribunal federal da patentas. Cun sia giurisdicziun contribuescha il Tribunal federal al svilup dal dretg ed a sia adattaziun a novas circumstanzas.

Intervista cun il president dal Tribunal federal Gilbert Kolly

Tgeninas èn Vossas incumbensas principalas?

Sco president main jau la Dretgira cumplexsiva e represchent il Tribunal federal vers anora. Jau represchent ses interess e quels da la giurisdicziun federala davant il parlament a Berna e davant las cummissiuns parlamentaras, ma er en differentas organisaziuns giudizialas naziunalas ed internaziunalas. Sper il pensum presidial che dumonda ca. la mesadad dal temp da lavur, sun jau en uffizi sco derschader en l'emprima partiziun da dretg public.

Co davent'ins derschader federal?

En princip è quest uffizi avert per tut las burgaisas ed ils burgais svizzers che han il dretg da votar. I na dat nagina scolaziun obligatorica per derschaders. Ils derschaders federals èn dentant tuts giurists cun ina lunga carriera professiunala che han absolvì ina scolaziun giuridica fundada. Per il solit han els lavurà sco derschaders chantunals, sco derschaders d'emprima istanza dal Tribunal federal, sco professurs da giurisprudenza, sco advocats u auts funcziunaris. Questas persunas vegnan elegidas da l'Assamblea federala mintgamai per ina perioda d'uffizi da sis onns che procura che tut las linguas e tut las regiuns e partidas sajan represchentadas a moda adequata. Ellas pon vegnir reelegidas senza limitaziun fin ch'ellas han accumulà 68 onns.

Il Tribunal federal è l'istanza giudiziala suprema da la Svizra.

Tge vul quai dir exactamain?

Quai vul dir ch'il Tribunal federal ha il dretg definitiv da decider davant ils recurs che vegnan fatgs cunter sentenzias chantunals da davosa istanza e cunter sentenzias dals tribunals federals. En Svizra ha el il davos pled en chapitel e garanteschia cun quai per ina giurisdicziun unitara e cuntinuamain en svilup. Las decisius dal Tribunal federal dictan la basa per las decisius dals ulteriurs tribunals.

Tge manegian ins cun dir che las decisius dal Tribunal federal etableschan la giurisdicziun?

Las decisius dal Tribunal federal èn directives per interpretar las leschas e las ordinaziuns u sch'i dat situaziuns novas che n'èn anc betg regladas giuridicamain. Ils ulteriurs tribunals respectan da princip sias sentenzias. Igl è dentant pussaivel che las decisius provocheschian debattas politicas e sforzian il parlament dad elavurar ina nova lescha. Uschia è la divisiun penala s'occupada

l'onn 2011 p.ex. dal suandant cas: ina dunna è viaggiada cun ils meds da transport publics senza bigliet valaivel. La divisiun penala ha constatà, sa basond sin la Lescha federala davant il transport da persunas da quella giada, che mo persunas che n'han betg svalità sezzas lur bigliet possian vegnir chastadas, che la lescha na presvesia dentant nagina multa per passagiers che n'han nagin bigliet. Perquai è la divisiun vegnida a la conclusiun che la dunna senza bigliet valaivel na surveglia betg ina multa e vegnia acquittada. Questa sentenza ha chaschunà che la lescha dubitava ha stuì vegnir midada, per che viaggiaturs senza bigliet possian medemamain vegnir sancziunads.

Co funcziuna ina procedura davant la davosa istanza giudiziala da la Svizra?

Normalmain cumenza la tractativa cun inoltrar in'acta da recurs. Sin quai vegn la cuntrapartida envidada da s'exprimer en chaussa. En la plipart dals cas vegnan las sentenzias fatgas sin via circulara. In derschader suttametta in sboz per la sentenza a ses collegas che l'approveschan cun lur suttascripziun. Sch'ils derschaders n'èn betg perina, vegn la sentenza tractada publicamain. Quai vul dir ch'ils derschaders discutan e dattan finalmain lur vusch en preschientscha da las partidas e da la publicità en ina da las salas da dretgira. Tant il sboz per la sentenza sco er las cuntrapropostas vegnan l'emprim prelegids. Lura vegnan ils ulteriurs derschaders a pled en lur lingua materna. Suenten la discussiun voteschan ils derschaders finalmain auzond il maun. Ils termins per las sesidas publicas vegnan publicitads oravant sin la pagina-web iniciala dal Tribunal federal (www.bger.ch). Mintgina e mintgin po participar a la tractativa en la part da la sala da sesida prevista per il public.

Il presidi dal Tribunal federal

L'Assamblea federala elegia tranter ils derschaders ordinaris il president dal Tribunal federal ed in vicepresident. L'elecziun vala per dus onns, ina reelecziun è pussaivla in'unica giada. Il president maina la dretgira collectiva e represchenta il tribunal vers anora. Ses suppleant è il vicepresident u, sche quel n'è betg disponibel, il derschader cun ils pli blers onns da servetsch. Sche dus derschaders han il medem dumber d'onns da servetsch, decida la vegliadetgna.

**President
dal Tribunal federal**
**Gilbert
Kolly**
PCD

**Vicepresident
dal Tribunal federal**
**Ulrich
Meyer**
PSS

38 derschaders federals

Il 38 derschaders federals ed ils 19 derschaders accessorics adempleschan lur incumbensas en ina da las set partiziuns dal Tribunal federal a Losanna ubain a Lucerna. L'Assamblea federala elegia las derschadras ed ils derschaders dal Tribunal federal tenor criteris linguistics, regiunals e politics; la durada d'uffizi

munta a sis onns. Els vegnan sustegnids da 127 actuars da dretgira che collavureschan vi da las sentenzias sco consulents.

I. partizun da dretg public

Jean
Fonjallaz
PSS President

Heinz
Aemisegger
PCD

Thomas
Merkli
PES

Peter
Karlen
PPS

Ivo
Eusebio
PCD

François
Chaix
PLD

II. partizun da dretg public

Andreas
Zünd
PSS President

Hans Georg
Seiler
PPS

Florence
Aubry Girardin
PES

Yves
Donzallaz
PPS

Thomas
Stadelmann
PCD

Lorenz
Kneubühler
PSS

I. partizun da dretg civil

Kathrin
Klett
PSS Presidenta

Gilbert
Kolly
PCD

Christina
Kiss
PLD

Martha
Niquille
PCD

Vacanza

II. partizun da dretg civil

Nicolas
von Werdt
PPS President

Elisabeth
Escher
PCD

Fabienne
Hohl
PLD

Luca
Marazzi
PLD

Christian
Herrmann
PPS

Felix
Schöbi
PBD

Partizun da dretg penal

Hans
Mathys
PPS President

Laura
Jacquemoud-Rossari
PCD

Christian
Denys
PES

Niklaus
Oberholzer
PSS

Yves
Rüedi
PPS

I. partizun da dretg social

Susanne
Leuzinger
PSS Presidenta

Rudolf
Ursprung
PPS

Jean-Maurice
Frésard
PSS

Marcel
Maillard
PCD

Alexia
Heine
PPS

II. partizun da dretg social

Yves
Kernen
PPS President

Ulrich
Meyer
PSS

Brigitte
Pfiffner
PES

Lucrezia
Glanzmann
PLD

Francesco
Parrino
PLD

Il Secretariat general

Il Secretariat general è il post da stab dal Tribunal federal e dals organs directivs. Il secretari general participescha a las sesidas dals organs directivs sco consulent. El maina ultra da quai ils servetschs scientifics ed administrativs dal tribunal.

Paul
Tschümperlin

Il Tribunal federal

garantescha la protecziun giuridica, procura per in'applicaziun unifurma dal dretg federal e sviluppa vinavant il dretg tenor las novas circumstanzas socialas e politicas. El n'intervegn betg per atgna iniziativa, mabain mo en cas da recurs. Per regla po el vegnir appellà pir cur ch'è avant maun ina sentenza chantunala d'ultima istanza u ina decisiun dal Tribunal penal federal, dal Tribunal administrativ federal u dal Tribunal federal da patentas. En Svizra è il Tribunal federal responsabel en ultima istanza per praticamain tut ils secturs giuridics.

Fatgs dal dretg public

Il Tribunal federal giuditgescha recurs cunter decisiuns en fatgs dal dretg public. Al dretg public appartegnan per exempel ils dretgs politics (dretg da votar, elecziuns e votaziuns dal pievel), ils dretgs fundamentals (libertad persunala, egualitad giuridica, etc.) ubain il dretg fiscal. Las duas partiziuns da dretg public decidan davart dispitats en quests secturs.

Fatgs civils

Il Tribunal federal giuditgescha er recurs cunter decisiuns en fatgs civils. A quels appartegnan il dretg civil (p.ex. il dretg da famiglia), il dretg d'obligaziuns (p.ex. il dretg da contracts da cumpra) ed il dretg commercial. En cas da dispitats da dretg patrimonial sto la valur dispitada importar almain 30 000 francs ubain 15 000 francs en cas che concernan il dretg da lavur ed il dretg da locaziun. Las duas partiziuns da dretg civil decidan davart dispitats en quests secturs.

Fatgs penals

Il Tribunal federal giuditgescha recurs cunter sentenzias chantunales en dumondas penals u sentenzias dal Tribunal penal federal.

Fatgs dal dretg social

Il Tribunal federal – surtut las duas partiziuns dal dretg social – giuditgescha recurs en fatgs publics cunter decisiuns da las dretgiras chantunales d'assicuranzas.

.....
Tribunal federal svizzer
1000 Losanna 14
021 318 91 11
www.bger.ch
www.eidgenossischegerichte.ch

Il Tribunal penal federal

è la dretgira penala generala da la Confederaziun. El è domicilià a Bellinzona.

Il tribunal è independent en sia activitad. El è suttamess a la surveglianza administrativa dal Tribunal federal ed a la surveglianza suprema da l'Assamblea federala che ha elegì ils actualmain 18 derschaders federals per ina perioda d'uffizi da sis onns. Var 40 collavuratur sustegnan ils derschaders.

Dapi il schaner 2012 sa cumpona il tribunal d'ina chombra penala e d'ina chombra da recurs. Tschertas decisiuns dal Tribunal penal federal vegnan fatgas en davosa istanza, cunter la gronda part po vegnir recurri al Tribunal federal.

Chombra penala

La chombra penala giuditgescha en emprima istanza ils fatgs penals che tutgan tar la giurisdicziun federala. Da princip sa tracti da crims e delicts cunter ils interess da la Confederaziun, dal diever nunlubì da material explosiv sco er da cas da criminalitad economica, da criminalitad organisada, da corrupziun e da lavada da daners suspectus che surpassan ils cunfins chantunals u naziunals. Latiers vegnan las cumpetenzas che resultan da la Lescha d'aviazion, da la Lescha davart l'energia nucleara u da la Lescha davart ils implants da conducts da transport.

Chombra da recurs

La chombra da recurs decida davart recurs cunter disposiziuns ed acts processuals da la Procura publica federala, da la Polizia criminala federala sco er en fatgs che pertutgan il dretg penal administrativ. Ultra da quai giuditgescha ella conflicts da cumpetenza tranter las autoritads da persecuziun penala dals differents chantuns e/u tranter las autoritads da persecuziun penala chantunales e federalas. La chombra da recurs giuditgescha er recurs en dumondas da l'assistenza giudiziala internaziunala. Ella decida davart recurs cunter decisiuns pertutgant la consegna da persunas per persecuziuns penals u per l'execuziun da chastis a l'ester, ed ella decida er davart recurs cunter decisiuns pertutgant ulteriuras dumondas en connex cun l'assistenza giudiziala concedida ad autoritads penals estras ed en connex cun l'execuziun da sentenzias penals estras.

.....
Tribunal penal federal
Chascha postale 2720, 6501 Bellinzona
091 822 62 62
www.bstger.ch
www.eidgenossischegerichte.ch

Il Tribunal administrativ federal

ha sia sedia a Son Gagl e decida en ils cas ch'i dat recurs cunter decisiuns d'instanzas federalas. En tschertas domenas duai il Tribunal administrativ federal plinavant controllar decisiuns d'instanzas chantunalas e sentenziar – excepziunalmain – en proceduras da plants. Sch'il Tribunal administrativ federal na pronunzia betg la sentenza definitiva, po quella vegnir contestada davant il Tribunal federal. En circa la mitad dals cas pronunzia el dentant la sentenza definitiva. En sia activitad è il Tribunal administrativ federal independent. El è suttemess a la surveglianza administrativa dal Tribunal federal ed a la surveglianza suprema da l'Assamblea federala che elegia ses derschaders per ina perioda d'uffizi da sis onns.

Organisaziun

Var 75 derschaders e 320 collavuradors lavuran al Tribunal administrativ federal. Il tribunal sa cumpona dal Secretariat general e da tschintg partiziuns che cumpiglian mintgina duas chombras. Las partiziuns èn responsablas per las proceduras da recurs e da plant tenor la suandanta repartiziun tematica:

- La partiziun I sa fatschenta tranter auter cun las proceduras da recurs en ils secturs da l'ambient, dal traffic, da l'energia e da las taglias.
- La partiziun II sa concentrescha sin ils recurs en connex cun la furmaziun, la concorrenza e l'economia.
- La partiziun III s'occupa surtut dals recurs areguard il dretg da persunas estras, las assicuranzas socialas e la sanadad.
- Las partiziuns IV e V tractan sulettamain ils cas che concernan il dretg d'asil.

.....
Tribunal administrativ federal
Chascha postala, 9023 Son Gagl
058 705 26 26
www.bvger.ch
www.eidgenossischegerichte.ch

Il Tribunal federal da patentas

giuditgescha dapi il schaner 2012 las dispitas dal dretg civil areguard patentas sco tribunal d'emprima istanza, empè dals tribunals chantunals che eran fin ussa cumpetents en quest sector. El è l'unic tribunal cumpetent per dumondas da la violaziun e da l'effectiv dal dretg. Er ulteriurs plants civils che han in connex cun patentas pon vegnir purtads davant il Tribunal federal da patentas, per exempel plants areguard contracts da licenza per patentas u rectificaziuns d'ina patenta.

Il Tribunal federal da patentas decida sco istanza precedenta dal Tribunal federal e sutastat a la surveglianza administrativa dal Tribunal federal ed a la surveglianza suprema da l'Assamblea federala. Ils biros dal Tribunal federal da patentas sa chattan en la St. Leonhard-Strasse 49, las proceduras han lieu en l'edifizi dal Tribunal administrativ federal en la Kreuzackerstrasse 12 a Son Gagl.

Ils derschaders dal Tribunal federal da patentas vegnan elegids da l'Assamblea federala per ina durada d'uffizi da sis onns. Sper dus derschaders en uffizi cumplain èn emploiads er 36 derschaders accessoricis, dals quals 25 han ina furmaziun tecnica ed 11 ina furmaziun giuridica. Tuts han profundas enconuschientschas dal dretg da patentas.

Ils singuls cas vegnan giuditgads d'ina gruppa da trais, tschintg u set derschaders. En mintga gruppa lavuran tant giurists sco technicists. La delegaziun da persunas en las gruppas vegn fatga tenor criteris da professiun.

Mesiras preventivas vegnan tractadas dal president sco derschader unic. Sch'el ha dumondas tecnicas en la procedura, po il president consultar dus derschaders tecnicos.

Sche las partidas d'in process èn tuttas perenclatgas, pon ellas inoltrar dumondas e far discussiuns a bucca en las linguas uffizialas da la Svizra ed er en englais. La decisiun dal Tribunal federal da patentas vegn adina pronunziada en ina lingua uffiziala. Il Tribunal federal da patentas vul cuntanscher proceduras spertas e bunmartgadas. Las enconuschientschas spezializadas dals derschaders duain permetter da giuditgar la maioritad dals cas senza l'agid da giudicats externs che custan temp e daners.

.....
Tribunal federal da patentas
Chascha postala, 9000 Son Gagl
058 705 21 10
www.bpatger.ch
www.eidgenossischegerichte.ch

Impressum

Edizien

Chanzlia federala, Secziun da sustegn per la communicaziun
Chasa federala vest, 3003 Berna
info@bk.admin.ch

Texts e redacziun

Servetschs d'infurmaziun da la Chanzlia federala, dals departaments,
dals Servetschs dal parlament e dals Tribunals federals

Translaziuns

Servetschs linguistics da la Chanzlia federala, dals departaments
e dals Tribunals federals

Preschentaziun

Chanzlia federala, Secziun da sustegn per la communicaziun
Tipografia: Manuel Häfliger/Markus Reichenbach, Berna
Infografia: Center da producziun Chasa federala vest, SRG SSR

Fotografias

Rolf Weiss, Ittigen
Karl-Heinz Hug, Plasselb (foto DFAE p. 46/47)
Servetschs dal parlament (fotografias dals parlamentaris p. 26-29)
Dominic Büttner/Béatrice Devènes, Turtig/Berna (fotografias dal Cussegl federal p. 38-40)

Fin da redacziun

31 da december 2013

Edizien

En total	236 500
• tudestg	150 000
• franzos	50 000
• talian	18 000
• rumantsch	2 500
• englais	16 000

Distribuziun

Questa publicaziun po vegnir retratga gratuitamain
sut l'adressa UFEL, Distribuziun publicaziuns, 3003 Berna u sut
www.bundespublikationen.admin.ch
Nr. d'art 104.617.r

36avla edizien, mars 2014

www.admin.ch

Il portal da las autoritads federalas

www.stelle.admin.ch

Il portal da plazzas da la Confederaziun

www.ch.ch

Il portal svizzer per las burgaisas ed ils burgais

